

Ramā Prasād

Shiva Svarodaya

Știința suflului și filozofia tattvelor

Ramā Prasād

**SHIVA SVARODAYA
ȘTIINȚA SUFLULUI ȘI
FILOZOFIA TATTVELOR**

Traducere de
Radu Stănescu

GLOSAR

A

Abhijit: una dintre casele lunare.

Abhiniveṣa: nume tehnic al acelei slăbiciuni de spirit care provoacă teama de moarte. Aceasta este una dintre cele cinci „mizarii“ ale yoghinilor.

Agama: unul dintre cele trei mijloace de cunoaștere: știința care ne vine din experiențele și cercetările altcuiva și pe care noi îl luăm drept autoritate, se spune că provine din Agama. Vedele sunt numite Agama pentru același motiv.

Agni: focul. Unul dintre numele eterului luminos, altfel denumit Tejas Tattva. Culoarea lui este roșie; celelalte culori rezultă dintr-o combinație cu celelalte Tattve.

Ahankāra (sau Ahamkara) egoismul.

Ahavanīya: unul din cele trei focuri care erau întreținute într-o veche casă indiană.

Akāṣa: numele primului Tattva, eterul sonor; acesta este un Tattva foarte important. Toate celelalte Tattve provin din el și lucrează în el. Nu există nicio ființă viețuitoare pe lume care să nu fie urmată sau precedată de Akāṣa: toate formele, toate ideile universului există în el. Aceasta este starea din care trebuie să ne așteptăm să vedem ieșind îndată orice altă substanță, orișice alt Tattva; mai strict spunând, în el, orice lucru există, fără să fie văzut.

Alambuṣa sau **Alammukha:** tub al corpului omenesc despre care se spune că se deschide în gură; deci, canalul alimemtar.

Ambarīṣa: unul din cele cinci iaduri: calitățile lui Apas Tattva se găsesc aici în exces dureros.

Amrita: nectarul zeilor.

Ananda: acea stare de fericire în care sufletul reintegrează spiritul. Mai înseamnă încă și starea spirituală a atmosferei tattvice.

Anandamaya Koṣa: spira (spirală) spirituală, monada spirituală.

Anarādhā: cea de-a douăzeci și șaptea casă lunară.

Andhatāmiṣra: iad în care calitățile lui Akāṣa Tattva se găsesc în exces dureros.

Anumāna: inferență (puterea de a deduce, din rezultate, cauza, bazată pe analogie N.T.).

Apāna: acea manifestare a principiului de viață care aruncă afară din sistem, lucrurile de care nu mai are el nevoie, astfel ca urina etc. („el“ se referă la sistem N.T.).

Apantartamah: Riși Vedic, despre care se spune că s-a încarnat în Vyāsa Kriṣṇa Dvaipāyana, autorul poemului Mahābhārata etc.

Apas: numele unuia dintre cele cinci Tattve, eterul gustativ.

Ardā: unul dintre asterismele lunare.

Asamprajñāta: cea mai înaltă stare de transă mentală, unde inteligența este perfect absorbită în suflet. Starea inferioară este cunoscută sub numele de Samprajñāta.

Asat: suflul negativ sau faza materiei.

Aṣleṣā: o casă lunară.

Aṣvinī: prima casă lunară.

Asmitā: 1. sinonim al lui Ahankāra, egoism; 2. parte constitutivă sau partăciacă din eu; 3. noțiunea că eul nu există separat de percepții și de concepții.

Avidiyā: falsă cunoaștere.

B

Bharanī: cea de-a doua casă lunară.

Bhūta: găoace a unui răposat.

Brahma (cu a-ul scurt): cunoscut de asemenea sub numele de Parabrahman, Unul Absolut, de unde provine universul.

Brahmā (cu a-ul lung): universul de sine conștient, cel de-al șaselea principiu al universului.

Brahamadānda: coloana vertebrală.

Brahmānda: universul; literal: oul lui Brahmā.

Brahmarandhra: cavitate a capului prin care iese sufletul

Yoghi-ului din corp. Canalul spinal ajunge la ea.

Brahmavidyā: Știința Divină, Teozofia.

Buddhi: înțelegere.

C

Ch: simbol al unuia dintre vasele care pleacă de la inimă.

Chh: simbol al altui vas care pleacă de la inimă.

Chiatra: lună lunară din calendarul indian, corespunzând, în general, lui februarie-martie.

Chakra (Ciakra): cerc, disc.

Chakshus (Ciakșus): ochiul, modificarea oculară a Prănei.

Chandra (Ciandra): luna, suflul stâng.

Chandraloka (Ciandraloka): sfera lunară.

Chaturyuga (ciaturyuga): cele patru Yuga – Satya, Tretā,

Dvāpara și Kali – la un loc; perioadă de 1 200 de ani Daiva.

Chandogya (Ciandogya): nume al uneia dintre Upanișade, clasă de tratate asupra filozofiei indiene esoterice.

Chitrā: unul dintre asterismele lunare.

D

Daiva: aparținând zeilor (Deva). O zi Daiva = un an omenesc; un an Daiva = 365 zile Daiva.

Daminī: nume al unuia dintre vasele corpului omenesc, fără îndoială acela care, cu toate ramificațiile sale, ajunge la sânul femeii (?). Eu nu i-am găsit descrierea nicăieri.

Devakan: termen tibetan întrebuințat pentru a numi acea stare de fericire de care ne bucurăm, după moarte, în sfera lunară.

Devadatta: una dintre cele zece modificări ale principiului vital.

Dhanajaya: una dintre cele zece modificări ale principiului vital.

Dhaniṣṭhā: una dintre casele lunare.

Dhāranā: concentrarea inteligenței.

Dreṣkana: treimea dintr-un semn al Zodiacului.

Duhkha: durerea.

Dvādashāṇṣa: a douăsprezecea parte dintr-un semn al Zodiacului.

Dveṣa: acea manifestare a inteligenței care respinge lucrurile neplăcute.

G

G: simbol al unuia dintre vasele care pleacă de la inimă.

Gandhārī: Nādi-ul care ajunge la ochiul stâng.

Gandharva: muzician ceresc.

Gangā: termen tehnic pentru a reprezenta suflul solar.

Gārgya Sauryāyana: nume al unui vechi filozof, menționat în Upanișade.

Gārhapatya: unul din cele trei focuri domestice.

Gh: simbol al unuia dintre vasele care pleacă de la inimă spre a se ramifica în tot corpul.

Ghāri sau Ghati: 1 – perioadă de douăzeci și patru de minute; 2 – un ghati lunar nu este mare lucru – a șazecea parte dintr-o zi lunară.

Ghārana: organ al mirosului, modificare olfactivă a Prānei.

II

Ha: 1. simbol tehnic al procesului expirației; 2. simbol al lui Akāṣa Tattva, nominativul neutru al aceluiași nume.

Ham: simbol al lui Akāṣa Tattva, numinativul neutru al aceluiași nume.

Hamsa: de la Ham și Sa, nume tehnic al lui Parabrahman, pentru că, în această stare, mișcările pozitive și negative totodată, sunt *in posse* (în posibil – n.t.).

Hamsachāra (Hamsaciara): termen tehnic al procesului suflului.

Hasta: o casă lunară.

Hastijihvā: Nādi care ajunge la ochiul drept.

Horā: jumătatea unui semn zodiacal.

I

Idā: Nādi-ul care se întinde pe partea stângă a corpului; simpaticul stâng.

Indra: stăpânul zeilor, purtătorul fulgerului.

Ishopaniṣhad (Iṣopaniṣad): nume al unui Upaniṣad.

Ishvara (Iṣvara): cel de-al șaselea principiu al universului (după împărțirea septenară), același ca Brahṃā.

J

J: simbol al uneia dintre cele douăsprezece tulpine care pleacă de la inimă.

Jāgrata: stare de veghe.

Jh: simbol al unuia dintre cele douăsprezece Nādi-uri ce pleacă de la inimă.

Jyeṣṭhā: o casă lunară.

K

K: simbol al unuia dintre Nādi-urile care pleacă de la inimă.

Kalā: o împărțire a timpului = 1 minut și $\frac{3}{5}$ (= 1 minut și 36 secunde).

Kālasūtra: nume al unuia dintre iaduri unde calitățile lui Vāyu Tattva sunt în exces dureros.

Kali: nume al unui ciclu de 2400 de ani Daiva. Veacul de fier.

Kamala: Lotusul. Unul dintre centrele nervoase ale forței nervoase a corpului.

Kansīya: aliaj de zinc și aramă care este mult întrebuințat la fabricarea vaselor.

Kāṣṭha: o împărțire a timpului = 3 secunde și $\frac{1}{5}$ (= cu 3 secunde și 2 zecimi).

Kathopaniṣad: unul dintre Upaniṣade.

Kh: simbol al unui Nādi care pleacă de la inimă.

Komala: literal: dulce.

Krām: simbol tântric pentru a reprezenta inteligența omească, mergând dincolo de limitele vizibilului și privind, astfel, în invizibil. Vechii filozofi tăntrici aveau niște

simboluri pentru a desemna aproape fiecare idee. Aceasta le era absolut necesar pentru că ei susțineau că, dacă inteligența omenească este fixată asupra unui obiect oarecare cu o putere îndestulătoare în decursul unui anumit răstimp, ea este sigură de a ajunge acest obiect, prin forța voinței. Atenția este asigurată, în general, prin acțiunea constantă de a murmura anumite cuvinte care conservau mereu ideea în fața spiritului. Se întrebuițau deci simboluri pentru a desemna fiecare idee. Astfel: „Hrien“ desemnează modestia, „Kliw“ iubirea, „Aiw“ protecția, „Șaum“ despărțirea și așa mai departe. Niște simboluri asemănătoare erau întrebuițate ca să denumească vasele sanguine etc. Știința tantrică este astăzi aproape pe de-a-ntregul pierdută, nu există nicio cheie pentru a deschide cu eficacitate misterele terminologiei simbolice și o bună parte a limbajului simbolic este, prin urmare, din nefericire, pe de-a-ntregul de neînțeles, astăzi.

Krikila: acea manifestare a principiului de viață care cauzează foamea.

Krittikā: cea de-a treia casă lunară.

Kuhu: Nādi-ul care ajunge la organele reproducătoare.

Kumbaaka: practica Prānāyāmei care constă în a conserva aerul aspirat pe cât de mult timp posibil.

Kūrma: manifestarea principiului de viață care cauzează clipirea ochiului.

L

Lam (L): simbolul lui Prithivī Tattva.

Loka: o sferă de existență.

M

Maghā: cea de-a zecea casă lunară.

Mahabhūta: un simbol al lui Tattva.

Mahākāla: iad în care se găsesc calitățile lui Prithivī Tattva în exces dureros.

Mahāmoha: unul din cele cinci rele ale lui Patanjali.

Sinonim al lui Rāga (dorință de a obține sau de a reține).

Maheshvara (Maheșvara): Marele Domn, Marea Putere.

Mahūrta: diviziune de timp = 48 de minute.

Manas: inteligență; cel de-al treilea principiu al universului, pornind de jos.

Manomaya Koşa: corpul mintal, inteligența individualizată, un fel de tub (teacă) în care poate să se manifeste energia spirituală, unde noi găsim, în special, inteligența la lucru.

Manu: ființa concepută ca fiind substratul celui de-al treilea principiu al universului, plecând de jos. Ideea omenirii (unei omeniri) dintr-unul din ciclurile cunoscute sub numele de Manvantare (Manuantare).

Manuṣa: aparținând oamenilor; omenesc. Ziua Manuṣa, ziua obișnuită de douăzeci și patru de ore; anul manuṣa, anul solar obișnuit. Luna lunară este cunoscută sub numele de zi a părinților (Pitrīya), anul solar el însuși este cunoscut sub numele de zi a zeilor.

Manvantara: ciclu de șaptezeci și una de Chaturyuga-uri, în decursul căruia domnește un Manu, adică în decursul căruia există o omenire de un anumit tip.

Manvantaric: aparținând unui Manvantara.

Mātariṣvā: literalmente: acel care doarme în spațiu. Aplicat la Prāna, ca îndeplinind funcțiunile de înregistrator al actelor omenеști etc.

Mēru: denumit, de asemenea și Sumēru. Puranele vorbesc despre el ca despre un munte (Parvata, Achala) în vârful căruia este situat Svarga, cerul indian, conținând orașele zeilor cu spirite cerești ca locuitori. Se vorbește despre el, într-adevăr, ca despre Olimpul indienilor.

Într-adevăr, Mēru nu este un munte de formă pământească, așa cum ne sunt familiari munții pe suprafața pământului nostru. El este linia de frontieră care desparte atmosfera pământească de aerul superior, purul eter; în terminologia noastră Mēru este cercul limitat al lui Prāna terestru. De partea ceastalaltă, cercul este planeta noastră, cu atmosfera

ei; de cealaltă parte este Prāna ceresc, locuința zeilor. Înteleptul Vyāsa descrie Bhūrloka (sau pământul) ca întinzându-se de la nivelul mării și până în spatele muntelui Mēru. La suprafața așa-zisului munte trăiesc zeii; deci, granițele pământului sunt în urma lui. Această linie este denumită munte din cauza poziției sale fixe, de neschimbat.

Moha: uitare. Sinonim al lui Asmitā, unul dintre cele cinci rele ale lui Patanjali.

Mokṣa: acea stare a existenței în care tendințele inferioare ale inteligenței sunt absolut moarte și în care, prin urmare, inteligența rămâne absorbită în suflet fără pericol de renaștere.

Mrigaśirṣā: o casă lunară.

Mūla: un asterism lunar.

N

N: simbol al unuia dintre acele Nādi-uri care pleacă de la inimă.

Nādi: acest cuvânt desemnează un tub, un vas. El este aplicat, în mod indistinct, atât vaselor sanguine, cât și nervilor. Ideea cuvântului este aceea a unui tub, a unui vas (tubular) sau chiar a unei linii, de-a lungul căreia curge ceva, fie că este un lichid sau un curent de forță.

Nāga: aceea manifestare a vieții care cauzează vărsăturile.

Namah: ascultare (supunere).

Nāsad āsit: un imn din Rig Veda, cel de-al o sută douăzeci și nouălea din cel de-al doilea Mandala, care începe prin aceste cuvinte: „În acest imn se găsește germenul Științei Suflului.”

Navāṇṣa: cea de-a noua parte dintr-un semn al Zodiacului.

Nidrā: somnul fără de vise.

Nimeṣa: o diviziune a timpului = 8/45 dintr-o secundă. Literalmente el înseamnă o clipă (o clipită).

Nirvāna: stingerea tendințelor inferioare ale inteligenței. Este un sinonim al lui Mokṣa.

Nirvichāra (Nirviciara): intuiția ultra-meditativă în care, fără cel mai mic efort de gândire, trecutul și prezentul, antecedentele și consecințele unui fenomen prezent își fac apariția simultan în inteligență.

Nirvitarka: un fel de intuiție (Sampatti); intuiția fără de cuvinte (fără cuvinte). Aceasta este starea de luciditate mentală în care adevărurile naturii strălucesc de la ele însele fără de intervenția verbului (cuvântului).

P

Pada: piciorul: acea modificare a materiei vitale care acționează în mers.

Padma: sinonim al lui Kamala.

Pala: o măsură, o greutate: cam o uncie engleză și o treime.

Pam (P): simbol algebric al lui Vāyu Tattva. Pam este nominativul neutru al literei Pa, prima literă a cuvântului Pavana, sinonim al lui Vāyu.

Panchi-Karana (Panci-Karana): literalmente, cuvântul înseamnă *care face încincit*. El este tradus în mod grosolan prin: împărțirea în cinci. El înseamnă procesul minimului unuia dintre Tattve care este compus cu acelea (cu minimurile) celorlalte Tattve. Astfel după acest proces, fiecare moleculă, de exemplu al lui Prithivī Tattva, se va compune din opt minime.

$\text{Prithivī} = \text{Prithivī}/2 + \text{Akāśa}/8 + \text{Vāyu}/8 + \text{Agni}/8 + \text{Apas}/8$
și așa mai departe. În Ananda, Tattvele sunt simple. În Vijnāna și după ea, fiecare este încincit și printr-aceasta fiecare are o culoare etc.

Pani: mâna; puterea manuală.

Parabrahman: el este bine cunoscut, acum ca o cauză fără de cauză a Universului, Întregul Absolut, Unicul.

Parabrahmane: dativ al lui Parabrahman, însemnând „lui Parabrahma“.

Paramēṣṭhi Sūkta: imnul „Nāsad āsit“, menționat mai sus, mai este numit Paramēṣṭhi Sūkta.

Paravairāgya: starea inteligenței unde manifestările ei devin absolut potențiale și pierd orice putere de a veni în actualitate fără de ațipirea sufletului. În această stare oricăre putere atinsă își face ușor apariția în inteligență.

Parinirvāna: ultima stare în care poate să existe sufletul omenesc și unde influențele psihice, mentale și fiziologice nu au nicio putere asupra ei.

Patanjali: autor al Aforismelor Yoga, știința de aplicație mentală și de înfrumusețare.

Pāyu: organe excretoare, modificarea de Prāna care le compune.

Pingalā: Nādi-ul și sistemul de Nadiuri care lucrează în partea dreaptă a corpului; simpaticul drept.

Pitrya: care aparține părinților. Ziua pitrya înseamnă ziua lunară.

Pitta: sinonim al lui Agni: înseamnă căldură, temperatură.

Prakriti: materia cosmică nediferențiată.

Pralaya: încetarea energiilor creatoare ale lumii: perioada de repaus.

Pramāna: mijloace de cunoaștere. Acestea sunt: 1. Simțurile; 2. Inferența (deducerea unei cauze după analogia rezultatelor – N.T.); 3. Autoritatea sau, în alți termeni, experiența celorlalți.

Prāna: principiul de viață al universului și manifestarea lui localizată; principiul de viață al omului și al celorlalte ființe viețuitoare. El consistă într-un ocean al celor cinci Tattve. Sorii sunt niște centre diferite ale acestui ocean de Prāna. Sistemul nostru solar este umplut de Prāna până la limitele sale și acesta este oceanul în care se mișcă diferitele corpuri cerești. S-a susținut că oceanul întreg de Prāna, cu Soarele, Luna și celelalte planete este o pictură completă a oricărui organism viețuitor, al pământului sau al unei planete oarecare. Prin asta (de aici) se vorbește despre Prāna, câteodată, ca despre o persoană, despre o ființă viețuitoare. Toate manifestările vieții în corp sunt cunoscute sub numele de Prāna minore. Manifestarea pulmonară este cunoscută ca fiind Prāna prin excelență.

Faza pozitivă a materiei este astfel ca să spunem așa distinctă de Rayi, faza negativă a materiei vitale.

Prānamaya Koṣa: Spirala (Spira) de viață; principiul vital.

Prānāyāma: practica respirațiilor adânci care constă în a da afară aerul inspirat cât de mult timp putem și apoi să se respire, plămânii fiind pe cât de goi posibil.

Prapāthaka: un capitol al lui Ciandogya Upaniṣad.

Praṣnopaniṣad: unul dintre Upaniṣade.

Pratyakṣa: perceperea;

Prayāga: în realitate unirea celor trei râuri, Gangele, Jumnā și Sarasvati, care nu este văzută nicăieri, acum la Alahabad. În terminologia Științei Suflului, Prayāga este unirea curenților drept și stâng ai Suflului.

Prithivī: unul din cele cinci Tattve; eterul olfactiv.

Punarvasū: una dintre casele lunare.

Pūraka: practica Prānayamei care constă în a umple plămânii cu atât aer pe cât se poate, trăgând suflul pe cât de adânc cu putință.

Pūrvābhādrapadā: una dintre casele lunare.

Pūrvāṣādhā: una dintre casele lunare.

Pūṣa: numele Nādi-ului care ajunge la urechea dreaptă.

Puṣya: una dintre casele lunare.

R

Rāga: 1. Acea manifestare a inteligenței care caută să rețină obiectele care dau bucurie. 2. Un mod de muzică. Există opt moduri de muzică și fiecare dintre acestea au mai multe moduri minore denumite Rāginī-uri. Fiecare Rāginī, la rândul său, are mai multe armonii.

Ragini: (a se vedea Rāga).

Ram: nominativ neutru al lui Ra; servește de simbol lui Agni Tattva.

Rasana: organul gustului.

Raurava: iad unde se întâlnesc calitățile lui Tejas Tattva în exces dureros.

Rayi: faza negativă a materiei, distinctă de faza pozitivă prin gradul de senzitivitate. Într-adevăr, ea este materia vitală rece, în timp ce materia caldă se numește Prāna.

Rechaka (Reciaka): practica Prānāyāmei care constă în a conduce suflul afară din plămâni.

Revatī: una dintre casele lunare.

Rig Veda: cel mai vechi și cel mai important imn Veda.

Ritambhara: facultatea de percepere psihică prin care sunt cunoscute realitățile lumii cu tot atâta adevăr și exactitate ca și lucrurile externe prin perceperea ordinară.

Rohinī: a patra casă lunară.

§

Sa: simbol al procesului inspirației. Śakti-ul, modificarea receptoare a materiei vitale care este numită și Sa.

Sādhakapitta: temperatura inimii, despre care se spune că este cauza inteligenței și a înțelegerii.

Samādhi: transa; starea în care inteligența este atât de absorbită de obiectul urmăririi (cercetării) sale, sau de către suflet, că ea se pierde în obiectul atenției sale.

Samāna: manifestarea vieții despre care se spune că este cauza, în abdomen, a absorbirii și a distribuirii hranei prin tot corpul.

Sambhū: principiul masculin; faza pozitivă a materiei, unul dintre numele zeului Siva.

Samprajnāta: un soi de Samādhi; aceea unde aplicarea mentală este răsplătită prin descoperirea adevărului.

Sandhi: unirea celor două faze, pozitivă și negativă, a oricărei forțe. Aceasta este un sinonim al lui Suṣumnā. Unirea a două Tattve. Atunci când un Tattva trece în celălalt, se interpune Akāṣa. Într-adevăr, nu se poate să existe vreo schimbare de la o stare a materiei la alta fără intervenirea acestui Tattva care pătrunde totul. Cu toate acestea, această stare de intervenție nu este Sandhi-ul. Prin unirea tattvică se produce întotdeauna un nou Tattva unit; acesta este indicat prin lungimea suflului. Astfel, atunci

când Agni și Vayū se unesc (întâlnesc – n.t.), lungimea este intermediară între acestea două; la fel se întâmplă cu celelalte Tattve. Dacă faza pozitivă și faza negativă a unui obiect își fac apariția lor în ordine regulată, pentru un moment, se spune că ele sunt în unire (Sandhi). Dacă, totuși, venind din direcții opuse, ele se echilibrează, rezultatul este Akāṣa-ul sau Suṣumnā-ul. Cititorul va vedea că există foarte puțină deosebire și uneori, absolut deloc, în stările Akāṣa, Sandhi și Suṣumnā; dacă Akāṣa rămâne staționar, el este Suṣumnā; dacă Suṣumnā tinde să se producă, el devine Akāṣa. Într-adevăr, Akāṣa este cea stare care anunță orice altă stare tattvică de existență.

Sanskāra: viteză câștigată; obiceiuri câștigate; sinonim al lui Vāsana.

Sarasvatī: zeița cuvântului.

Sat: prima stare a universului, în care orice formă a universului existent, însuși Iṣvara, rămâne latentă. Aceasta este starea din care provin în primul rând Tattvele necompuse.

Satya: adevăr, fidelitate, constanță.

Savichāra: intuiție meditativă (a se vedea Nirvitarka și Nirvichara).

Savitarka: un fel de intuiție; intuiție verbală.

Shakti (Śakti): o putere; faza negativă a unei forțe oarecare; tovarășa (soția – n.t.) unui zeu, zeul fiind faza pozitivă a forței.

Shankaāvali (Śankaavali): nume al unui drog.

Shankinī (Śankinī): un Nādi, cu toate ramificațiile sale care ajunge la anus.

Shāstra (Śastra): cărțile sfinte ale Indienilor, cele șase școli de filozofie.

Shatabhishaj (Śatabhiṣaj): o casă lunară.

Shatachakra Nirūpana (Śataciakra Nirūpana): nume al unei lucrări asupra filozofiei Tantra.

Shivāgama (Śivgama): nume al unei vechi lucrări. Prezentul tratat asupra Științei Suflului nu conține decât

subiectul unui capitol al acestei cărți, care nu mai poate fi găsită nicăieri.

Shravana (Śravana): o casă lunară.

Shrotra (Śrotra): urechea, faza auditivă a materiei vitale.

Shvetaketu (Śvetaketu): nume al unui vechi filozof care este reprezentat în Ciāndogya Upaniṣad, ca citind Brahmaṇḍa împreună cu tatăl său Gautama.

Smṛiti: facultatea de a avea o memorie docilă.

Sthūla: grosolan.

Sthūla Sharīra (Sthula Śarira): corpul grosolan, distinct de principiile superioare.

Sukha: sentiment de plăcere.

Sūrya: soarele.

Sūryaloka: sfera solară.

Sūryamandala: porțiunea de spațiu supusă influenței solare.

Suṣumnā: 1. nădi-ul care se întinde în mijlocul corpului. 2. coarda spinală împreună cu toate ramificațiile sale. 3. acea stare de forță care fecundează totodată faza pozitivă și faza negativă; atunci când nu curg nici suflul solar nici suflul lunar, se spune despre Prāṇa că el este în Suṣumnā.

Sushupti (Suṣupti): somn fără de vise, stare a sufletului în care sunt în repaus manifestările inteligenței experimentate în vis.

Svapna: un vis.

Svara: curentul valului de viață; Marele Suflu: suflul omului. Marele Suflu, pe un plan oarecare de viață, are cinci modificări, Tatṭve.

Svātī: o casă lunară.

T

T: nume al unuia dintre Nādi-urile care pleacă de la inimă.

Tamas: sinonim cu Avidyā.

Tantra: o serie de tratate asupra științei corpului omenesc și a sufletului. Ele cuprind multă Yoga. Limbajul întrebuintat

este foarte înalt, simbolic și formulele credinței sunt ceva mai mult decât niște expresii algebrice, fără cheie valabilă, la ora actuală.

Tattva: 1. mod de mișcare; 2. impulsunea centrală care conservă materia într-o anumită stare vibratorie; 3. o formă distinctă de vibrație. Marele Suflu dă lui Prakriti cinci feluri de extensiune elementară. Prima și cea mai importantă dintre acestea este Akhāsa Tattva; celelalte patru sunt Prithivī, Vāyu, Apas și Agni. Orice formă și orice mișcare sunt niște manifestări ale acestor Tattve, simple sau în unire, după caz.

Tejas: unul dintre Tattve; eterul luminos. Sinonimele acestui nume sunt Agni și, foarte rar, Raurava.

Th: nume al unuia dintre Nādi-urile care pleacă de la inimă.

Treatā: cel de-al doilea ciclu al lui Ciaturyuga; perioadă de 3600 de ani Daiva.

Trinshānsha (Trinșāṣṇṣa): cea de-a treizecea parte a unui semn al Zodiacului.

Truti: 1. o diviziune a timpului, o sută cinzeci de Truti-uri valorează o secundă; 2. măsură a spațiului, atât cât parcurge Soarele sau Luna, într-un Truti de timp. Un Truti este o pictură perfectă a întregului ocean de Prāna. El este germenele astral al oricărui organism viețuitor.

Tura: notele superioare ale muzicii, opuse lui Komala.

Turiya: cea de-a patra stare de conștiință. Starea de conștiință absolută. Cele trei dintâi sunt: 1. veghe; 2. vis; 3. somn.

Tvak: pielea.

U

Udāna: 1. manifestarea vieții, care ne antrenează către în sus; 2. această manifestare este aceea prin care viața dă înapoi (se retrage – n.t.) în repaus.

Udālaka: vechi filozof care apare ca instructor în Praśnopaniṣad.

Uttarabhādhraṇḍā: o casă lunară.

Uttra Gītā: nume a unei lucrări tantrice.

Uttarafalgunī: o casă lunară.

Uttarāshādhā (Uttārāṣṭhā): altă casă lunară.

V

Vaidhrita sau Vaidhriti: cea de-a douăzeci și șaptea Yoga.

Există douăzeci și șapte de Yoga-uri în ecliptică. „oga“-ul, spune Clebroke, „nu este nimic altceva decât un fel de a indica longitudinile Soarelui și ale Lunii“; aceasta este ceea ce este el.

Vairāgya: indiferență față de lucrurile plăcute ale lumii.

Vak: zeița cuvântului; alt nume a lui Sarasvatī.

Vam (V): simbol al lui Apas Tattva; vine de la Varī, sinonim al lui Apas.

Vāsana: obiceiul și tendința căreia o acțiune îi dă naștere în inteligență.

Vāyu: unul dintre Tattve: eterul tactil.

Véde: cele patru cărți sfinte ale indienilor.

Vedoveda: una dintre manifestările lui Suṣumnā.

Vetāla: spirit rău.

Vichāra (Viciara): meditație.

Vijnāna: literal înseamnă cunoaștere. Tehnic este materia psihică și manifestările ei.

Vijnānamaya Koṣa: spirala psihică a spiritului.

Vikalpa: imaginația complexă.

Vinā: instrument de muzică cu coarde.

Vindu: punct.

Vipala: o măsură a timpului = 3/5 dintr-o secundă.

Viparyāya: falsă cunoaștere, una dintre cele cinci manifestări ale inteligenței, așa cum a recunoscut-o înțeleptul Patanjali.

Virāt: tatăl imediat al lui Manu și fiul lui Brahmā. Starea ākhāsică a materiei psihice din care provin Tattvele mentale care constituie pe Manu.

Vishākhā (Viṣākhā): asterism lunar.

Vishambhāva: stare inegală. Ea este o manifestare a lui Suṣmṇā. În aceasta suflul curge, o clipă printr-o narină și, în clipa următoare, prin cealaltă.

Vishramopanshad (Viṣramopaniṣad): nume al unui Upaniṣad citat în text.

Vishuva, Vshuvat (Viṣuva, Viṣuvat): aceasta este o manifestare de-a lui Suṣmṇā.

Vitarka: curiozitate filozofică.

Vyāna: acea manifestare a vieții care conservă forma fiecărei părți a corpului.

Vyāsa: vechi filozof, autor al lui Mahābhārata, comentator a aforismelor Yogāi, a aforismelor Védānta-ului și a altor lucrări.

Vyatipāta: una dintre cele douăzeci și șapte de Yoga-uri (a se vedea Vaidhrita).

Y

Yaksha (Yakṣa): clasă de semizei.

Yakshini (Yakṣini): Yakṣa femelă.

Yamunā: întrebuințat pentru a reprezenta pe Nādi-ul stâng curgând, în terminologia Științei Suflului.

Yashashvini (Vaṣaṣvini): Nādi-ul care ajunge la urechea stângă.

Yoga: știința de aplicație, de atențiune și de înfrumusețare a inteligenței omenești.

FORȚELE SUBTILE ALE NATURII ȘI INFLUENȚA LOR ASUPRA VIEȚII ȘI DESTINULUI OMENESC

Aviz cititorului

Prezentând publicului, dornic de a aprofunda legile evoluției universale și ale destinului omenesc, traducerea cărții domnului Râma Prasād despre „Forțele subtile ale Naturii“ noi credem că îndeplinim o operă nu numai profitabilă în multe feluri pentru cititorul avizat, dar și o operă de dreptate față de autorul ei.

S-a profitat, în țările de dincolo de ocean, de sugestiile pe care ea le cuprinde, de către o categorie de așa-ziși ocultiști care au scos din ea niște doctrine practice pentru uzul spiritelor dornice de mistere ușoare: tocmai invers de cum făcea Abram, care își prezenta femeia sub numele de soră, ei au publicat sub propriul nume ideile filozofului indian.

Lucrarea de față oferă o frumoasă teorie a Muncii Universale / Lucrului Universal, readusă la niște fenomene de respirație, după cum fizica modernă traduce în limbaj mecanic energiile cele mai diverse ale Naturii, de la reacția chimică la vibrațiile sonore.

Vechea teorie a Tattvelor nu este deci nimic altceva decât o fizică bine ordonată, mai completă și de o pozitivitate mai stabilă decât fizica obișnuită, deoarece cuprinde Spiritul în limitele sale.

Greșeala fundamentală a logicii din timpurile noastre este de a se opri numai la fenomenele conștiente, criticând îndeajuns, postulatele conștiinței. Noi am generalizat până la granițele spațiului calitățile contactelor noastre, noi am văzut, în astre, în pietre, în metale și în focul pământului, noi am *închis* înfățișările superficiale ale lumii în niște formule algebrice și ignorăm în virtutea cărei puteri interioare nouă înșine, aceste creații ideale: număr, formă și mișcare nu sunt decât produse involuntare ale spiritului!

Ce este omul? O conștiință îmbrăcată cu organe, cu plexuri nervoase, cu mușchi și cu simțuri, un centru de energie în stare să atragă, să posede *întrucâtva* aparențele exterioare prin mijlocirea ochiului, stomacului și a creierului, o oglindă unde se reflectă și se refractă *înfinitatea* imaginilor cosmice. Omul fiind înțeles în felul acesta, este mai ușor să cunoști stelele și să vezi în ele altceva decât niște licurici, niște jaruri, niște pietroaie sau chiar niște fenomene.

Poate că se apropie timpul când toate mișcările, toate ideile, toate pretențiile legi ale materiei și ale vieții vor fi readuse la ceea ce sunt, cu mai multă unitate: niște fenomene psihologice ale unor conștiințe variate.

Cititorul nu trebuie să caute aici vreo metodă practică în afara dezvoltării lăuntrice, care este metoda regală de înțelegere. Unele fraze, de aparență echivocă ar putea să-l păcălească privitor la aceasta; mai întâi orele și zilele calendarului nostru sunt de două ori fictive, deoarece, spre a hotărî ziua solară mijlocie, cosmografia presupune: I – că pământul este fix; al II-lea – că soarele se mișcă cu o mișcare circulară uniformă; ori, cartea noastră vorbește despre timpul solar efectiv; pe de altă parte, ziua nu este împărțită în același fel în Occident ca în Indii: ar trebui ca mai întâi să stabilim noi înșine un calendar adevărat mai înainte de a mai urmări un rezultat următor acestuia. O încercare de a practica respirațiile adânci ar fi foarte hazardată și cel mai mic defect al său ar fi, de cele mai dese ori, de a deranja inteligența filozofilor prea grăbiți; de altfel, nu respirând ajungi să fii Mag: aceasta se face înțelegând: cineva nu este cavaler pentru că poartă o armură.

Cu aceste rezerve, închei sperând că cititorul va reuși să atragă un folos din încercarea mea de a îmbrăca în simboluri moderne această chintesență de înțelepciune antică.

Traducătorul

PREFAȚĂ

Un cuvânt de explicație este necesar în ceea ce privește cartea care este acum oferită publicului. Lucrarea este o traducere a cărții sanscrite care tratează despre știința suflului și despre filozofia Tattvelor. Cum, pe de altă parte, această carte ar fi fost pe de-a-ntregul de neînțeles fără unele comentarii și explicații m-am decis să-i adaug încercările mele în chip de ilustrare premergătoare. De altfel, am mai scris mai multe alte încercări pentru a face explicațiile mai complete și mai pline de autoritate.

Am fost îndreptățit mai târziu să urmez această cale de mai multe considerente, printre care cel mai important este nevoia de a apropia înțelepciunea indiană antică de modul de înțelegere specific european.

Sunt sigur că această carte este făcută pentru a arunca mai multă lumină asupra cercetărilor științifice ale vechilor arieni ai Indiei și că ea nu va mai lăsa să dăinuiască nicio îndoială asupra temeliei științifice a religiei vechii Indii, într-un spirit ucid. Pentru acest motiv mai ales, am scos eu din Upanișade ilustrările mele ale Legii Tattvice.

O bună parte din carte nu poate să fie verificată decât printr-o lungă și diligentă experiență. Acei care se consacră urmării adevărului, fără de prejudecăți, vor fi, fără de îndoială, dispuși să aștepte câtva timp mai înainte de a-și forma o părere asupra unor astfel de fragmente de carte. Cât despre ceilalți, este inutil să ne gândim la ei.

Primei clase de studenți mai am să-i spun încă un cuvânt. După propriile mele experiențe, pot să le certific că, cu cât vor aprofunda mai perseverent această carte, cu atât vor găsi mai multă înțelepciune în ea, și sper că, în puțină vreme, voi avea un mare număr de colegi pentru a lucra, cu mine, și cu cea mai mare bunăvoință, spre a o explica încă și mai complet.

Meerut, India

Ramā Prasād

Capitolul I

TATTVELE

Tattvele sunt cele cinci modificări ale Marelui Suflu. Acționând asupra lui Prakriti, acest Mare Suflu o aruncă în cinci stări, având niște mișcări vibratorii distincte și îndeplinind funcții diferite; prima stare care apare, în decursul fazei evolutive a lui Parabrahman, este Akāṣa Tattva. Apoi vin, în ordine, Vāyu, Tejas, Apas și Prithivī. Ele sunt, de asemenea, cunoscute sub numele de Mahābhūta.

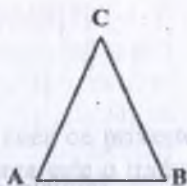
Cuvântul Akāṣa este tradus, în general, prin Eter. Cu toate acestea, din nefericire pentru știința modernă, sunetul nu este considerat ca o calitate distinctă a eterului; unii nu pot, de asemenea, să-și închipuie că mediul modern al luminii este identic stării Akāṣa: aceasta, cred eu, este o greșală. Eterul luminos este subtilul Tejas Tattva și nu Akāṣa. Toate cele cinci **Tattve subtile** pot, fără îndoială, să fie denumite eteruri, dar este rău a se întrebuința termenul eter pentru a exprima starea Akāṣa, fără a-i pune epitetul caracteristic. Noi putem să numim Akāṣa eterul sonor, Vāyu eterul tactil, Apas eterul gustativ și Prithivī eterul olfactiv.

La fel după cum, în Univers, există eterul luminos, element de materie afinată, fără de care s-a găsit că fenomenul luminii rămâne fără explicația potrivită, tot astfel există celelalte patru eteruri, elemente ale materiei afinate fără de care se va găsi că fenomenele sunetului, pipăitului, gustului și al mirosului, rămân fără explicație potrivită.

Știința modernă presupune că eterul luminos este o materie într-o stare din cele mai **purificate**. Despre vibrațiile acestui element se spune că el constituie lumina. Se spune că aceste vibrații se fac în mod perpendicular pe direcția valului. Descrierea lui Tejas Tattva, dată în această carte, este aproape aceeași: ea face să se miște acest Tattva spre în sus, și această direcție este, desigur, direcția valului. Ea spune, de altfel că o vibrație

completă a acestui element ia forma unui triunghi.

Să presupunem, în această figură, că A – B ar fi direcția valului, B – C direcția vibrației, C – A este linia de-a lungul căreia atomul vibrând trebuie să se întoarcă la poziția lui simetrică pe linia A – B deoarece, în expansiune, aranjamentele simetrice ale atomilor unui corp nu sunt schimbate.

Atunci, Tejas Tattva celor vechi este, întocmai, eterul luminos al modernilor, în ceea ce privește natura vibrației. Cu toate acestea, nu există, în știința modernă, nicio concepție despre cele patru eteruri următoare, în orice caz nu într-un fel explicit. Vibrațiile Akāṣa, eterul sonor, constituie sunetul; este absolut necesar de a cunoaște caracterul distinct al acestei forme de mișcare.

Experiența clopoțelului într-un clopot pneumatic dovedește că vibrațiile atmosferei propagă sunetul, ca toate aceste alte medii, astfel că pământul și metalele transmit sunetul în diferite grade. Trebuie să existe, deci, în toate aceste medii ceva care dă naștere sunetului – vibrația care constituie sunetul. Acest ceva este Akāṣa indian.*

Însă Akāṣa pătrunde totul, precum eterul luminos. De ce nu este transmis atunci sunetul la urechile noastre atunci când se produce vidul în clopot? Faptul este că noi trebuie să stabilim o diferență între vibrațiile elementelor ce constituie sunetul, lumina etc. și vibrațiile mediilor care transmit aceste impresii simțurilor noastre. Nu sunt vibrațiile eterurilor – Tattvele subtile – care cauzează percepțiile noastre, ci vibrațiile eterice transferate la niște medii diferite care sunt tot atâtea modificări ale materiei grosolane – Sthula Mahābhūta. Eterul luminos este tot

* Am putea reaminti cititorului fenomenul telefonului și mai bine încă, fenomenul radio-T.V. Este limpede că undele care transmit sunetul în acestea nu sunt razele vizuale ale soarelui. Acestea sunt, desigur, niște raze auditive. Primele raze sunt vibrațiile eterului luminos; ce sunt cele de-al doilea? Fără îndoială că vibrațiile eterului sonor, constituantele principiului de viață Prāna, denumit Akāṣa.

atât de prezent într-o sală întunecoasă ca și în spațiul înconjurător cel mai mic. Pentru acesta, luminozitatea din exterior nu este prezentă pe dinăuntru; de ce? Pentru că viziunea obișnuită nu percepe vibrațiile eterului luminos; ea nu culege decât vibrațiile mediilor pe care le pătrunde eterul. Capacitatea de a vibra eteric variază cu mediul.

În spațiul exterior camerei negre, eterul aduce atomii atmosferei în starea convenabilă de vibrație vizuală și o mare dezvoltare de lumină se oferă vederii noastre; se întâmplă la fel cu orice obiect pe care îl vedem. Eterul care pătrunde obiectul aduce atomii acestui obiect în starea convenabilă de vibrație vizuală. Forța vibrațiilor eterice – pe care o dă prezența soarelui, eterului care pătrunde planeta noastră – nu este îndestulătoare pentru a provoca aceeași stare în materia inertă a zidurilor întunecoase. Eterul intern însuși este lipsit de astfel de vibrații; obscuritatea camerei este astfel consecința absenței eterului luminos.

O scânteie țâșnind în gol trebuie să fie transmisă ochilor noștri, în mod necesar, pentru că sticla clopotului, care se găsește în contact cu eterul luminos, posedă, într-un anumit grad, posibilitatea de a fi pus în stare de vibrație vizuală, transmisă mai întâi eterului extern și, prin el, ochiului. Nu s-ar întâmpla la fel dacă noi am întrebuința un clopot din porțelan sau din pământ.

Posibilitatea de a fi pus în stare de vibrație vizuală este ceea ce, în sticlă și în obiectele analoage, noi denumim transparență.

Să ne reîntoarcem la eterul sonor (Akāṣa). Fiecare formă de materie grosolană posedă, până la un anumit grad care este variabil după forme, ceea ce noi putem să denumim transparență auditivă.*

Avenim acum de spus ceva asupra naturii vibrațiilor. În legătură cu acest subiect, trebuie să înțelegem două puncte generale: în primul rând, forma externă a vibrației seamănă scobiturii / cavității urechii.

Ea transformă materia care îi este supusă într-o foaie punctată. Aceste puncte sunt niște mici ridicături care se ridică

* Ar fi mai logic să o denumim transaudiență, prin analogie. (nota traducătorului)

deasupra suprafeței comune în așa fel încât să producă în foaie niște scobituri microscopice. Se spune despre vibrație că ea se mișcă prin accese și capricii (San-Krama) și în toate direcțiile (Svartogama).

Aceasta înseamnă că impulsul recade de-a lungul drumului său inițial, care se manifestă în de toate direcțiile față de direcția valului.

Se va înțelege că aceste eteruri produc, în mediile grosolane, niște vibrații asemănătoare acelor ale lor. Prin urmare, forma în care aduce vibrațiile auditive aerul atmosferic, este aceea a unui adevărat ghemotoc de vibrații eterice. Vibrațiile aerului atmosferic, descoperite de științele moderne, sunt asemănătoare.

Ajungem la eterul tactil (Vāyu). Vibrațiile acestui eter sunt descrise ca fiind de formă sferică și mișcarea lor în unghiuri ascuțite cu valul (Tiryak). Astfel este reprezentarea acestor vibrații pe planul acestei pagini.

Remarcile făcute asupra transmisiei sunetului, în cazul Akāṣa, se aplică aici, la fel, *mutatis mutandis*.

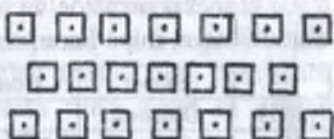
Eterul gustativ (Apas Tattva) se spune că seamănă, în secțiune, unei semilune; și se mai pretinde că el se

mișcă spre în jos; această direcție este contrară aceleia a eterului luminos. Deci, această forță provoacă contracția; iată cum se reprezintă pe hârtie vibrațiile lui Apas. Vom examina procesul contracției atunci când vom ajunge la calitățile Tattvelor.

Se spune că eterul olfactiv (Prithivī) este pătrat, în secțiune. Acesta se mișcă în / la centru: el nu se mișcă nici în unghiuri drepte, nici în unghiuri ascuțite, nici deasupra, nici dedesubtul liniei valului, ci de-a lungul liniei valului; linia și pătratul sunt în același plan.

Astfel / Acestea sunt formele și modurile de mișcare ale celor cinci eteruri; fiecare dintre aceste eteruri dă naștere uneia dintre cele cinci senzații ale omului.

1. *Akāṣa*, eter sonor, auz;
2. *Vāyu*, eter tactil, pipăit;
3. *Tejas*, eter luminos, vedere;
4. *Āpas*, eter gustativ, gust;
5. *Prithivī*, eter olfactiv, miros.

În procesul evoluției, aceste eteruri coexistând, conservându-și totodată formele lor relative, generale, primitive contractează calitățile celorlalte Tattve. Acesta este cunoscut sub numele de proces al lui Pancikarana sau împărțirea în cinci.

Dacă luăm, așa cum o face cartea noastră, H, P, R, V și L ca simboluri algebrice ale lui (1), (2), (3), (4) și (5), respectiv, eterurile, după Pancikarana, rezultă forma următoare:

$$(1) \quad H = \frac{H}{2} + \frac{P}{8} + \frac{R}{8} + \frac{V}{8} + \frac{L}{8}$$

$$(2) \quad P = \frac{P}{2} + \frac{H}{8} + \frac{R}{8} + \frac{V}{8} + \frac{L}{8}$$

$$(3) \quad R = \frac{R}{2} + \frac{H}{8} + \frac{P}{8} + \frac{V}{8} + \frac{L}{8}$$

$$(4) \quad V = \frac{V}{2} + \frac{R}{8} + \frac{H}{8} + \frac{P}{8} + \frac{L}{8}$$

$$(5) \quad L = \frac{L}{2} + \frac{V}{8} + \frac{R}{8} + \frac{H}{8} + \frac{P}{8}$$

O moleculă din fiecare eter, compusă din opt atomi, posedă patru atomi din eterul principal și unul din fiecare dintre eteruri care rămân.

Tabelul următor va arăta cele cinci calități ale fiecăreia dintre Tattve, după Pancikarana:

	Sunet	Contact	Culoare	Gust- Parfuri
(1) H	Obişnuit			
(2) P	Foarte ușor	Mai degrabă rece	Bleu ciel	Acid
(3) R	Ușor	Foarte cald	Roșu	Cald
(4) V	Greu	Rece	Alb	Astringent
(5) L	Profund	Ușor cald	Galben	Dulce

Trebuie să remarcăm aici că Tattvele subtile există acum în univers pe patru planuri. Planul superior diferă de planul inferior printr-un mare număr de vibrații pe secundă. Aceste patru planuri sunt:

1. Fiziologic..... Prāna
2. Mintal.....Manas
3. Psihic.....Vijnāna
4. Spiritual.....Ananda.

Noi vom examina, acum, câteva calități secundare ale Tattvelor:

1. **Spațiul.** – Aceasta este calitatea lui Akāṣa Tattva. S-a certificat că vibrația acestui eter are forma unei cavități de ureche și că, în substanța sa, se găsesc niște puncte microscopice (Vindus). Urmează de aici, evident, că despărțiturile dintre aceste puncte tind să varieze creând astfel spații de mișcare, respectiv de transmitere (Avakaṣa).

2. **Transmisia.** – Aceasta este calitatea lui Vāyu Tattva. Vāyu este o formă a mișcării însăși căci mișcarea în toate direcțiile este o mișcare circulară, mică sau mare. Vāyu Tattva are forma unei mișcări sferice. Atunci când la mișcarea care menține forma diferitelor eteruri, se adaugă mișcarea lui Vāyu, din aceasta rezultă transmisia.

3. **Expansiunea.** – Aceasta este calitatea lui Tejas Tattva și decurge într-un mod evident din forma și din mișcarea date acestei vibrații eterice.

Să presupunem că ABC ar fi un bloc de metal; dacă noi îl apropiem de **un focar**, eterul luminos pe care el îl cuprinde este pus în mișcare și aceasta dă atomilor acestui bloc o mișcare asemănătoare. Fie *a* un atom; acesta fiind forțat să asume secțiunea lui Tejas, vibrația merge către *a* și ia atunci poziția simetrică din *a'*. Fiecare punct își schimbă de asemenea locul, împrejurul centrului piesei de metal. În cele din urmă **ansamblul** piesei ia forma A'B'C'. Din aceasta rezultă expansiunea.

4. Con trac ția. – Aceasta este calitatea lui Apas Tattva. După cum s-a remarcat mai înainte, direcția acestui eter este opusă aceleia a lui Agni; este ușor de înțeles, prin urmare, că contracția rezultă din jocul acestui Tattva.

5. Coeziunea. – Aceasta este calitatea lui Prithivī Tattva. Aceasta, o vom vedea, este inversul lui Akāṣa. Akāṣa face loc transmisiei în timp ce Prithivī îi rezistă. Aceasta este consecința naturală a direcției și a formei acestei vibrații. Ea acoperă intervalele Akāṣa.

6. Blândețea. – Aceasta este o calitate a lui Apas Tattva. Cum atomii oricărui corp în contracție se apropie și își asumă forma semilunară a lui Apas, ei trebuie să lunece cu ușurință unul asupra altuia. Aceeași formă asigură atomilor o mișcare ușoară.

Aceasta ne pare suficient pentru a explica natura generală a Tattvelor. Diferitele faze ale manifestării lor pe toate planurile Vieții vor fi reluate la timpul potrivit.

Capitolul II EVOLUȚIE

Va fi foarte interesant de a trasa conform teoriei Tattvelor, dezvoltarea omului și formarea lumii.

Tattvele, după cum am văzut, sunt modificările lui Svava. Privitor la Svava, găsim în cartea noastră: „În Svava sunt Vedele și Șastrele, și în Svava este muzica. Toată lumea este în Svava; Svava este spiritul însuși.“

Traducerea potrivită a cuvântului *Svava* este curent al valului de viață. Această mișcare ondulatorie este cea care provoacă evoluția materiei cosmice nediferențiate în universul diferențiat și involuția acestuia în starea primitivă a nediferențierii și așa mai departe, în veci. De unde vine această mișcare? Această mișcare este spiritul însuși.

Cuvântul *Atmā*, întrebuințat în carte, conține, el însuși, ideea mișcării veșnice, venind de la rădăcina *at*, mișcare veșnică; se poate remarca, în mod semnificativ, că rădăcina *at* are niște rapoarte cu rădăcinile *ah*, *suflu* și *as*, *fîntî*, și nu este decât numai o variantă a lor. Toate aceste rădăcini au ca origine sunetul produs de către respirația animalelor.

În Știința Suflului, simbolul tehnic al inspirației este ca și acela al expirației, *ha*. Este ușor de văzut cum sunt legate aceste simboluri de rădăcinile *as* și *ah*. Curentul valului de viață citat mai înainte este denumit în mod tehnic, **Hansaciassa**, adică mișcarea lui *ha* și a lui *sa*. Cuvântul *Hansa* care se întrebuințează pentru al desemna pe Dumnezeu, și despre care s-a făcut atîta caz în multe lucrări sanscrite, nu este decât o reprezentare simbolică a celor două procese veșnice de viață, ale lui *ha* și *sa*.

Curentul primordial al valului de viață este deci același curent care, în om, ia forma mișcărilor de inspirație și de expirație ale plămânilor, și acesta este izvorul, care pătrunde totul, al evoluției și al involuției Universului.

Cartea continuă: „Svara este acela care a dat o formă primelor îngrădiri / acumulări ale diviziunilor Universului; Svara cauzează involuția și evoluția; Svara este Dumnezeu El-Însuși, sau mai bine zis Marea Putere (Maheșvara).“ (Nota traducătorului : A se observa analogia dintre Maheșvara și Ișvara.)

Svara manifestă impresiunea asupra materiei, a acelei puteri cunoscute în om sub numele de putere care se cunoaște ea-însăși; se va înțelege că acțiunea lui nu încetează niciodată. El lucrează întotdeauna și evoluția și involuția sunt adevărata necesitate a existenței sale care nu se schimbă.

Svara are două stări deferite: una este cunoscută pe planul fizic al vieții sub numele suflu solar, cealaltă sub numele de suflu lunar. Cu toate acestea, în stadiul prezent de involuție, noi le vom desemna sub numele respective de suflu pozitiv și de suflu negativ. Perioada în decursul căreia curentul revine la punctul de unde plecase, este cunoscută drept zi și noapte a lui Parabrahman. Perioada pozitivă sau evolutivă este ziua lui Parabrahman; perioada negativă sau involutivă este noaptea lui Parabrahman. Aceste nopți și aceste zile urmează unele după altele, fără discontinuitate. Subdiviziunile acestei perioade cuprind toate fazele existenței și, prin urmare, este necesar să dăm aici împărțirea timpului după Șastrele indiene.

Noi vom începe cu Truti, ca fiind ultima subîmpărțire a timpului.

Diviziuni ale timpului

150 de Truti = 1 secundă;

26 Truti = 1 Nimeșa = de secundă;

18 Nimeșa = 1 Kaștah = 3 secunde = 8 Vipala;

30 de Kaștah = 1 Kala = 1 Minută = 4 Pala;

30 de Kala = 1 Mahūrta = 48 Minute = 2 Ghari;

30 de Mahūrta = 1 zi și 1 noapte = 24 de ore = 60 de Ghari;

30 de zile și de nopți și plus orele de adaos = 1 zi și 1 noapte Pitrya = 1 lună plus orele complementare;

12 luni = 1 zi și 1 noapte Daiva = 1 an = 365 de zile, 5 ore, 30 minute și 31 de secunde;

365 de zile și de nopți Daiva = 1 an Daiva;
 1200 de ani Daiva = 1 Kali Yuga;
 2400 de ani Daiva = 1 Dvāpara Yuga;
 3600 de ani Daiva = 1 Tretā Yuga;
 4800 de ani Daiva = 1 Satya Yuga;
 12000 de ani Daiva = 1 Chatur Yuga (Ciatur Yuga) =
 (4 Yuga);
 12000 de Ciatur Yuga = 1 Daiva Yuga;
 2000 de Daiva Yuga = 1 zi și 1 noapte ale lui Brahmā;
 365 de zile și de nopți Brahmice = 1 an al lui Brahmā;
 71 de Daiva Yuga = 1 Manvantara (Manuantara);
 1200 de ani Brahmici = 1 Ciatur Yuga al lui Brahmā și așa
 mai departe;
 200 de Yuga ale lui Brahmā = 1 zi și 1 noapte ale lui
 Parabrahman.

Aceste zile și nopți ce se urmează fără încetare, din ele rezultă o evoluție și o involuție veșnice.

Noi avem astfel cinci feluri de zile și nopți: 1. Parabrahmică; 2. Brahmică; 3. Daiva; 4. Pitrya; 5. Manusha (Manușa). Un al șaselea fel este constituit de ziua Manvantarică și noaptea Manvantarică (Pralaya).

Zilele și nopțile lui Parabrahman se urmează fără de început și fără de sfârșit. Noaptea (perioadă negativă) și ziua (perioadă pozitivă) dispar amândouă în Sușumnā (perioadă de conjuncție) și răsar în cealaltă perioadă; la fel se întâmplă și pentru celelalte zile și nopți. De la o extremitate la cealaltă a împărțirii, zilele sunt consacrate curentului pozitiv, cald, și nopțile curentului negativ rece. Ipresiunea (imprimarea – n.t.) numelor și a formelor și puterea de a produce o impresie au / iau loc în faza pozitivă a existenței; receptivitatea se naște în curentul negativ.

Supusă fazei negative a lui Parabrahman, Prakriti, care îl urmează pe Parabrahman ca o umbră, a fost saturată de receptivitatea evolutivă; atunci când se pornește curentul cald se imprimă schimbări în ea și ea apare sub forme noi. Prima imprimare pe care poate să o lase curentul evolutiv pozitiv asupra lui

Prakriti este cunoscută sub numele de Akāṣa. Apoi, încetul cu încetul, celelalte eteruri iau naștere. Aceste modificări ale lui Prakriti sunt eterurile primului stadiu.

În aceste cinci eteruri, considerate ca constituind acum planul obiectiv, Curentul Marelui Suflu continuă să lucreze. O altă dezvoltare are loc; diferiți centrii se constituie, Akaṣa le pune sub o formă care dă naștere la transmitere. Atunci când apare Vāyu Tattva, aceste eteruri elementare iau o formă sferică; acesta este începutul formării, ceea ce se mai denumeste, de asemenea, și solidificare.

Aceste sfere sunt *Brahmān* ale noastre. Eterurile iau, în ele, o dezvoltare secundară; așa-zisa împărțire în cinci are loc dar, în această sferă brahmică unde noile eteruri au un spațiu convenabil pentru a se mișca, Tejas Tattva intră acum în joc, apoi Apas Tattva. Orice calitate tattvică este zămislită și păstrată / conservată în aceste sfere, de către acești curenți. Cu Apas formarea este completă, în cursul timpului avem un centru și o atmosferă; această atmosferă este universul de sine conștient.

În această sferă, urmând același proces, își face apariția o a treia stare eterică. În atmosfera cea mai rară, îndepărtată de centru, se formează o altă clasă de centre. Apoi, apare o altă stare de materie ale cărei centre poartă numele de Deva sau de sori.

Noi avem astfel patru stări de materie subtilă în Univers:

1. **Prāna**, materie vitală, cu Soarele ca centru
2. **Manas**, materie mentală, cu Manu-ul ca centru
3. **Vijnāna**, materie psihică, cu Brahmā ca centru
4. **Ananda**, materie spirituală, cu Parabrahman ca substrat infinit.

Fiecare stare superioară este pozitivă față de starea inferioară, și fiecare stare inferioară se naște din compunerea fazelor pozitivă și negativă ale superiorului.

1. **Prāna** este în relație cu trei feluri de zile și de nopți din diviziunea anterioară a timpului: a) zilele și nopțile noastre obișnuite; b) jumătatea strălucitoare și jumătatea întunecată a Lunii, care sunt denumite zilele și nopțile *Pitrya*; c) jumătățile nord și sud ale anului, ziua și noaptea *Devalor*.

Aceste trei nopți, acționând asupra materiei pământești, îi dau receptivitatea fazei reci, negative, întunecate a materiei vitale. Zilele respective care vin după aceste nopți se imprimă pe această materie. Pământul, el însuși devine astfel o ființă viețuitoare, având un pol Nord către care o forță centrală atrage acul magnetic și un pol Sud unde este centrată o forță care este, pentru a spune astfel, umbra centrului polar nord. Ea mai are de asemenea energia solară centrată în jumătatea de Est și forța lunară, umbra precedentei, centrată în jumătatea de Vest.

Într-adevăr, aceste centre se nasc cu mult mai înainte ca Pământul să se fi manifestat în planul materiei dense; la fel este și pentru centrele celorlalte planete. În timp ce Soarele se prezintă lui Manu, se formează două stări de materie unde Soarele trăiește și se mișcă – pozitivul și negativul. Cum Prāna solar, după ce a fost supus câțva timp stării negative, umbroase, este supus, în revoluția lui, izvorului pozitiv, Manu, fața lui Manu este imprimată asupra lui. Acest Manu este, într-adevăr, spiritul universal și toate planetele și cu locuitorii lor sunt fazele existenței sale. În prezent, noi vedem că viața Pământului sau Prāna Pământesc are patru centre de forță.

Faza pozitivă acționând asupra lui – atunci când el (adică Prāna Pământesc, n.t.) a fost răcit de către curentul negativ, Manu se imprimă în el și viața pământului, sub niște forme variate, vine la lumină. Încercările asupra Prānei vor explica aceasta mai limpede.

2. **Manas** este în raport cu Manu. Sorii se învârtesc în jurul acestor centre cu întreaga lor atmosferă de Prāna. Acest sistem dă naștere sferelor de viață, Loka, dintre care planetele sunt o clasă.

Aceste Loka au fost enumerate de către Vyasa.

Aforismul este astfel conceput: „Prin meditația asupra Soarelui se obține cunoașterea creațiunii fizice.”

Revratul comentator se exprimă astfel: „Există șapte Loka (sfere de existență).”

– Bhūrloka se întinde până la Meru.

– Antarikṣaloka se întinde de la suprafața lui Meru până la Dhruva, Steaua Polară, și conține planetele, Nakṣatrele și stelele.

– Svarloka se găsește înapoi (lui N.T.); el este încercuit și este consacrat lui Mahendra.

– Maharloka este consacrat lui Prajapāti.

– Janaloka este consacrat lui Brahmā.

– Taparloka este consacrat lui Brahmā.

– Satyaloka este consacrat lui Brahmā.

Intenția noastră nu este, întrucât privește prezentul, să explicăm semnificația acestor Loka. Ne este destul să spunem că planetele, stelele, casele lunare sunt toate niște impresiuni (imprimări) ale Soarelui. Prāṇa solar este pregătit pentru această impresiune, în decursul nopții manvantarice.

3. **Vijñāna** are niște raporturi asemănătoare cu nopțile și zilele lui Brahmā.

4. **Ananda** are raporturi asemănătoare cu acelea ale lui Parabrahman.

Se va vedea, în felul acesta, că întregul proces al creației, pe orice plan de viață ar fi, este provocat, în mod foarte natural, de către cele cinci Tattve în modificările lor duble, pozitive și negative. Nu există nimic în Univers care să nu fie cuprins de Legea Tattvică Universală a Suflului.

După această foarte scurtă expunere a teoriei evoluției tattvice, vine o serie de încercări, luând una câte una, toate stările subtile ale materiei și descriind, mai în amănunt, operațiunile legii tattvice în aceste plane și de asemenea și manifestările acestor plane de viață în omenire.

Capitolul III

RELAȚIA MUTUALĂ ÎNTRE TATTVE ȘI PRINCIPII

Akāṣa este cel mai important dintre toate Tattvele, natural că el trebuie să preceadă și să urmeze fiecare plan de viață; fără el nu poate să aibă loc nici manifestare, nici încetare a formelor. Akāṣa este cel din care vin toate formele, și Akāṣa este cel în care orice formă subzistă. Akāṣa este plin de forme în stare potențială; el se interpune între fiecare grup de două dintre cele cinci Tattve, între fiecare grup de două dintre cele cinci principii.

Evoluția Tattvelor face întotdeauna parte din evoluția unei anumite forme definite. Astfel, tattvele primare se manifestă cu scopul definit de a da ceea ce noi putem numi un corp, o formă prakritică, lui Iṣvara. În sânul infinit al lui Parabrahman există astfel de nenumărate centre ascunse. Un centru ia sub influența lui o anumită porțiune din infinit, și noi găsim aici, în fruntea a tot ce vine la lumină, Akāṣa Tattva. Expansiunea acestui Akāṣa limitează expansiunea Universului și Iṣvara trebuie să iasă din asta. Pentru acest scop Vāyu Tattva răsare din acest Akāṣa; el răsare din Universul total și posedă un anumit centru care îi permite să adune expansiunea totală într-un tot separat de celelalte universuri (Brahmande).

S-a menționat deja, și, mai târziu, se va explica că fiecare Tattva posedă o fază pozitivă și o fază negativă; este evident, de asemenea, după analogia soarelui, că niște locuri mai îndepărtate de centru sunt întotdeauna negative față de / în raport cu aceea mai apropiate. Noi putem spune că ele sunt mai reci și se va vedea despre căldură că ea nu este particulară numai soarelui singur, ci că toate centrele superioare au o sumă mai mare de căldură decât însuși soarele.

În această sferă Brahmică de Vāyu, afară de într-un anumit spațiu aproape de Akāṣa Parabrahmic, fiecare atom de Vāyu suferă / suportă reacția unei forțe opuse; cel mai depărtat

și, în consecință, cel mai rece, reacționează asupra celui mai aproape și, în consecință, cel mai cald.

Vibrațiile egale și opuse ale aceleiași forțe se cumpănesc și amândouă trec împreună în starea Akāṣa. Astfel, în timp ce o parte din spațiu rămâne umplută de Vāyu brahmic datorită fluxului constant al acestui Tattva spre în afară din Akāṣa Parabrahmic, restul se reîntoarce cu repeziciune în Akāṣa. Akāṣa este mama pentru Agni Tattva Brahmic. Agni Tattva, lucrând într-un mod asemănător, dă naștere, printr-un alt Akāṣa, lui Apas și acesta, într-un mod asemănător, lui Prithivī. Acest Prithivī Brahmic conține astfel calitățile tuturor Tattvelor precedente, plus o a cincea care îi este proprie.

Primul stadiu al Universului, oceanul de materie psihică, există acum în întregimea sa. Această materie este, în mod natural, foarte fină: nu există nicio densitate în ea, comparată materiei celui de-al cincilea plan. În acest ocean strălucește inteligența lui Iṣvara și acest ocean, cu orice lucru care poate să se manifeste în el, este universul de sine conștient.

În acest ocean psihic, ca și mai înainte, atomii apropiați sunt negativi în raport cu cei mai apropiați. Deci, în afară de un anumit spațiu care rămâne plin de Prithivī psihic, în urma ajutorului constant pe care îl primește acest element din sus, restul începe să se schimbe în Akāṣa. Acest al doilea Akāṣa este plin de ceea ce se numește Manu-uri în stare potențială; Manu-ii sunt tot atâtea grupe a unor anumite forme mentale, ideile genurilor și speciilor variate care sunt destinate să apară mai târziu. Noi ne vom ocupa de unul dintre ei.

Împins de către curentul evolutiv al Marelui Suflu, Manu iese din acest Akāṣa în același fel după cum a ieșit Brahmā din Akāṣa Parabrahmică. Mai întâi și deasupra a tot, în sfera mentală este Vāyu și apoi, în ordine, Tejas, Apas și Prithivī. Această materie mentală urmează aceleași legi și, în mod asemănător, începe să treacă în cea de-a treia stare ākāṣică, plină de sori nenumărați. Ei ies în același fel și încep să lucreze pe un plan asemănător.

Fiecare poate să-și dea seama aici, prin sine însuși, că porțiunile cele mai îndepărtate ale sistemului solar sunt mai reci decât cele mai apropiate. Fiecare mic atom de Prāna este, comparativ, mai rece decât cel de dinaintea următorului în direcția Soarelui. Astfel, vibrații egale și opuse se echilibrează una pe alta. Lăsând deci la o parte un anumit spațiu aproape de Soare, ca fiind întotdeauna de Tattvele de Prāna emanate în mod constant din Soare, restul de Prāna trece în starea ākāṣicā.

Trebuie să notăm aici că totalitatea acestui Prāna este compusă din mici puncte nenumărate. În viitor, noi vom vorbi despre aceste puncte ca de Truti: aceste Truti sunt cele care apar pe planul terestru în calitate de atomi (Anu sau Paramānu). S-ar putea vorbi despre ei ca despre niște atomi solari. Acești atomi solari sunt de clase variate după predominanța uneia sau a mai multora dintre Tattvele constitutive. Fiecare punct de Prāna este o pictură perfectă a oceanului total; fiecare punct este reprezentat prin orice alt punct. Fiecare atom are deci, drept constituenți, toate cele patru Tattve în proporții variate, după poziția lui față de ceilalți. Diferitele clase ale acestor atomi solari ni se arată nouă, pe planul terestru, ca elemente variate ale chimiei.

Spectrul fiecărui element terestru dezvăluie culoarea sau culorile Tattvei sau Tattvelor predominante ale unui atom solar față de al substanței. Cu cât este mai mare căldura căreia îi este supusă o substanță, cu atât mai mult se apropie elementul de starea lui solară. Căldura distruge veșmintele terestre / pământești ale atomilor solari în perioada în care ea acționează.

Spectrul sodiului dezvăluie astfel prezența galbenului Prithivī; cel al litiului, prezența roșului Agni și al Galbenului Prithivī; cel al cesiului, prezența roșului Agni și a amestecului verde dintre galbenul Prithivī și albastrul Vāyu. Rubidiul arată niște roșu, niște galben, niște verde și niște albastru, adică: Agni/ Prithivī și Agni, Prithivī, Vāyu și Prithivī, și Vāyu. Aceste clase de atomi care compun toate la un loc **ampla** expansiune a Prāna solar, trec în starea ākāṣicā. Atât timp cât soarele întreține o provizie constantă a acestor atomi, acei care trec în starea ākāṣicā merg de cealaltă parte, în Vāyu planetar. Anumite

porțiuni egale din Akāṣa solar se despart în mod natural de celelalte, conform creațiunii diferite care trebuie să apară în aceste porțiuni; acestea sunt denumite Loka. Pământul, el însuși este un Loka denumit Bhūrloka: voi lua, în continuare, pământul ca ilustrare a acestei legi.

Acea porțiune a lui Akāṣa solar care este mama imediată a pământului dă naștere, mai întâi, lui Vāyu terestru. Fiecare element este atunci în starea de Vāyu-Tattva, pe care noi putem să o numim de acum gazoasă. Vāyu-Tattva este de secțiune sferică și planeta gazoasă **afectează niște contururi** asemănătoare: centrul acestei sfere gazoase adună, împrejurul său, expansiunea totală a gazelor. De îndată ce vine această sferă la lumină, ea este supusă, între alte influențe și următoarelor:

1. Influența suprapusă a căldurii solare.
2. Influența internă a atomilor celor mai îndepărtați asupra atomilor celor mai apropiați și invers.

Prima influență are un dublu efect asupra sferei gazoase: ea dă mai multă căldură emisferei celei mai apropiate decât celei mai îndepărtate. Aerul de la suprafață al emisferei celei mai apropiate, fiindcă a contractat o anumită sumă din energia solară, se ridică spre soare; aerul mai rece de mai jos îi ia locul. Dar unde merge aerul superficial? El nu poate să depășească limitele sferei terestre care este înconjurată de Akāṣa solar, prin care vine un supliment de Prāna solar. El începe deci să se miște în cerc și astfel se stabilește o mișcare de rotire în sferă: aceasta este originea învârtirii pământului pe axa lui.

Pe de altă parte, cum o anumită sumă de energie solară este distribuită sferei gazoase pământești, impulsul mișcării spre în sus atinge însuși centrul. El nu poate, cu toate acestea, să meargă în această direcție, căci o apropiere ar distruge echilibrul de forțe care îi dă pământului particularitățile sale. Un Loka mai apropiat de soare decât planeta noastră nu poate să aibă aceleași condiții de viață. Din această cauză, **în timp ce soarele atrage pământul spre el, acele legi de existență** care i-au dat o formă prin care, timp de ciclul, trebuie să continue să ruleze, o rețin în sfera pe care ele i-au atribuit-o. Două forțe se manifestă astfel:

tras de prima, pământul ar merge către soare, reținut de cea de-a doua, trebuie să rămână acolo unde este: acestea sunt forțele centrifugă și centripetă și din acțiunea lor rezultă revoluția anuală a pământului.

În al doilea rând, acțiunea internă a atomilor, unul asupra altuia, sfârșește prin a transforma toată sfera gazoasă, în afară de porțiunea superioară, pentru a o face să treacă în sfera ākāṣicā. Această stare ākāṣicā dă naștere stării **încinse** (aparținând lui Agni Tattva) a materiei terestre. Aceasta se schimbă în Apas în același fel și Apas-ul în Prithivī.

Același proces se stabilește în schimbările de materie care ne sunt acum familiare. Un exemplu va ilustra mai bine întreaga lege.

Să luăm gheața: ea este solidă, sau în starea pe care Știința Suflului ar denumi-o de Prithivī; o calitate a lui Prithivī Tattva este coeziunea. Să facem să treacă căldură în această gheață; pe măsura trecerii sale, căldura este indicată de către termometru. Atunci când temperatura gheții atinge 0ș C, schimbarea de stare începe: să-i dăm atunci gheții în topire 78 de calorii: temperatura rămâne aceeași (0ș C), cele 78 de calorii sunt absorbite și devin latente în apa lichidă.

Să aplicăm acum 536 de calorii unui kilogram de apă în fierbere. După cum o știe fiecare, această mare cantitate de căldură devine latentă atunci când apa trece în stare gazoasă.

Să urmărim acum mersul invers. Apei gazoase să-i aplicăm o anumită cantitate de frig; atunci când frigul devine îndestulător pentru a cumpăni pe de-a-ntregul căldura, **care aici, conservă starea gazoasă**, aburul trece în starea ākāṣicā și de aici în starea de Tejas. Nu este necesar ca întregul abur să treacă dintr-odată în starea vecină; schimbarea este continuă. Recele pătrunzând treptat în abur, modificarea Tejas apare afară din Akāṣa și prin intervenția Akāṣa în care trecuse el în decursul stării latente. Aceasta este indicată de către termometru. Atunci când întregul a trecut în starea **încinsă** și 536 de calorii au fost absorbite, vine cel de-al doilea Akāṣa la lumina zilei. Starea lichidă este din acest al doilea Akāṣa la aceeași temperatură (100ș), întreaga

căldură fiind trecută din nou în starea ākāṣicā și, prin urmare, nemaifiind indicată de către termometru.

Atunci când recele este aplicat lichidului, căldura începe, din nou, să părăsească apa, și atunci când 78 de calorii au fost absorbite, această căldură fiind ieșită din și prin Akāṣa în care ea mersese, întregul lichid trece în starea **încinsă**. Aici ea începe să treacă, din nou, în stare ākāṣicā; termometrul indică o coborâre a temperaturii și din acest Akāṣa începe să răsară starea Prithivī a apei – sau gheața.

Noi vedem astfel despre căldură că aceea împinsă în afară de către influența frigului, trece în starea ākāṣa, care devine substratul unei faze superioare, iar căldura absorbită trece într-o altă stare ākāṣa, substrat al unei faze inferioare.

Acesta este felul în care **sfera gazoasă terestră** se transformă în starea ei de astăzi. Experiența precizată arată mai multe adevăruri importante asupra relațiilor acestor Tattve între ele.

În primul rând, ea explică acea afirmație a Științei Suflului care spune că fiecare stare tattvică are calitățile stărilor precedente. Vedem astfel că, starea gazoasă a apei fiind afectată de către frig, căldura latentă de vaporizare este cumpănită și trece în starea ākāṣa. Trebuie să se întâmple astfel deoarece niște vibrații egale și opuse ale aceleiași forțe se echilibrează, iar Akāṣa rezultă din asta; starea Tejas a materiei iese din acesta (din Akāṣa – n.t.); aceasta este starea în care căldura latentă de vaporizare devine manifestă. Se va observa că această stare nu este permanentă. Forma Tejas a apei, după cum și a oricărei alte substanțe de altfel, nu poate să existe multă vreme, pentru că cea mai mare parte a materiei terestre se găsește în stările inferioare și (care sunt – n.t.), prin urmare, negative ale lui Apas și ale lui Prithivī; de fiecare dată când, pentru o cauză oarecare, o substanță trece în starea Tejas, obiectele înconjurătoare încep de îndată să reacționeze asupra ei cu o astfel de forță încât ele o silesc să treacă în starea ākāṣicā următoare. Aceste lucruri, care acum există în starea normală de Apas sau de Prithivī, datorită legilor lor de existență, nu pot rămâne în starea Tejas, (încinsă), **în afară de atunci când ele suferă o influență externă.**

Astfel, un atom de apă gazoasă, mai înainte de a trece la / în starea lichidă, a mai stat deja sub trei stări: Akāṣa, Vāyava și Tejas; el trebuie să aibă deci calitățile acestor trei Tattve, și are nevoie numai de coeziune, ceea ce este calitatea lui Prithivī Tattva.

Atunci când acest atom de apă lichidă trece în starea de gheață, toate celelalte stări anterioare trebuie să se manifeste din nou: frigul va echilibra căldura latentă a stării lichide și starea ākāṣicā va ieși din asta. Starea gazoasă va ieși în mod sigur din starea ākāṣicā; această stare gazoasă (Vāyava) este pusă în evidență de către rotirile și celelalte mișcări rezultând în lichid din simpla aplicare a frigului. Cu toate acestea, mișcarea nu este de foarte lungă durată, și atunci când ea încetează (trecând în starea ākāṣicā) survine starea Tejas. Această stare nu este nici ea de foarte lungă durată; ea trece în starea ākāṣicā; gheața se formează.

Se va vedea ușor că cele patru stări de materie pământească există toate în sfera noastră. Starea gazoasă (Vāyava) se găsește în ceea ce numim noi atmosfera; starea încinsă (Tejas) este temperatura normală a vieții pământești; starea lichidă (Apas) este oceanul; starea solidă (Parthiva) este terra firma. Niciuna dintre aceste stări, cu toate acestea, nu există complet izolată de celelalte; fiecare încalcă tot timpul domeniul celuilalt; astfel este greu de a găsi o porțiune de spațiu care să fie umplută de materie într-o singură stare. Cele două Tatve alăturate se găsesc amestecate într-un mai mare grad decât Tattvele despărțite printr-o stare intermediară. Astfel, Prithivī se va uni într-un mai mare grad cu apa decât cu Agni și Vāyu, Apas cu Agni decât cu Vāyu, și Vāyu cu Agni mai mult decât cu oricare altul. Ar părea astfel, din ceea ce s-a spus până acum, conform științei Tattvelor, că flacăra și celelalte substanțe luminoase ale pământului nu sunt în starea Tejas (încinsă) pământească: ele sunt în starea de materie solară sau apropiată acestei stări.

Capitolul IV

PRĂNA

Centrele de Prăna; Nădi-urile; Centrele tattvice de Viață; schimbul obișnuit al respirației

Prăna, cum s-a mai spus deja, este acea stare de materie tattvică înconjurând Soarele și în care se mișcă Pământul și celelalte planete; este starea imediat superioară materiei pământești. Sfera pământească este despărțită de Prăna solar printr-un Akāṣa; acest Akāṣa este mama imediată a lui Vāyu pământesc a cărui culoare **originală** este albastrul; iată de ce ne pare cerul albastru.

Cu toate că, în acest punct al cerurilor, Prăna se transformă Akāṣa și dă naștere lui Vāyu pământesc, razele soarelui care cad asupra pământului, venind din afară, nu sunt oprite în călătoria lor către înăuntru. Ele sunt refractate, însă ele se mișcă progresiv, cu toate acestea în /prin sfera pământească. Prin aceste raze, oceanul de Prăna, care înconjoară sfera noastră, exercită asupra ei o influență organizatoare.

Prăna pământesc, viața pământului care apare sub forma tuturor organismelor viețuitoare ale planetei noastre, nu este, în ansamblul său, nimic altceva decât o modificare a Principiului.

Cum Pământul se mișcă în jurul propriei sale axe și în jurul Soarelui, se dezvoltă niște centre duble în Prăna pământesc. În timpul învârtirii diure, fiecare loc atâta timp cât este supus influenței directe a soarelui, proiectează curentul de viață pozitiv de la Est spre / la Vest; în timpul nopții, același loc proiectează curentul negativ. (Care, se înțelege, se proiectează de la Vest spre / la Est – n.t.)

În cursa anuală, curentul pozitiv călătorește de la Nord spre / la Sud, în timpul celor șase luni de vară, – ziua Devalor – și curentul negativ în decursul celor șase luni ce mai rămân – noaptea Devalor. (În decursul celor șase luni ale sale, curentul negativ călătorește de la Sud spre / la Nord – n.t.) (Ziua și

noaptea Devalor încep respectiv la echinocțiul de primăvară și de toamnă – n.t.)

Nordul și Estul sunt astfel consacrați curentului pozitiv; punctele opuse (adică Sudul și Vestul – n.t.), curentului negativ. Soarele este **domnul** curentului pozitiv, Luna este **stăpâna** curentului negativ, fiindcă Prāna solar merge, în timpul nopții, de la Pământ la Lună.

Prāna **pământesc** (a nu se confunda cu cel solar de dinaintea intrării razelor solare înăuntrul sferei pământești – n.t.) este astfel o ființă eterică, cu centre duble de manifestare. Primul centru este centrul septentrional (Nord – n.t.), cel de-al doilea, centrul meridional (Sud – n.t.); cele două jumătăți ale acestor centre sunt centrele Est și Vest. În timpul celor șase luni de vară, **curentul de viață** circulă de la Nord spre / la Sud, și în timpul lunilor de iarnă, curentul negativ urmează calea inversă (de la Sud spre Nord – n.t.)

În fiecare lună, în fiecare zi, în fiecare nimeșă (un nimeșă = 3 secunde și), acest curent îndeplinește o cursă minoră și, în timp ce curentul își continuă cursa, învârtirea zilnică îi dă o direcție orientală sau occidentală. Curentul Nord merge, în timpul zilei omenești, de la Est spre Vest; în timpul nopții, de la Vest spre Est. Direcțiile celuilalt curent (adică ale curentului Sud) sunt respectiv opuse precedentelor (adică curentul Sud – din cele șase luni de iarnă – merge, în timpul zilei omenești, de la Vest spre Est, iar în timpul nopții de la Est spre Vest – n.t.); **în practică nu există deci decât două direcții**, Estul și Vestul. Diferența între cele două curențe Nord și Sud nu este, în mod practic, sensibilă în viața pământească. Aceste două curențe produc, în Prāna pământesc, două modificări distincte ale eterurilor care o compun. Razele fiecăreia dintre aceste modificări eterice, pornind-o de la centrele diferite, fug unul într-altul, unul dând viața, forța, forma și diferitele calități celuilalt.

De-a lungul razelor care răsar din centrul Nord, trec curenții Prāna pozitiv: de-a lungul celor care răsar din centrul Sud, trec curenții Prāna negativ. Canalele Est și Vest ale acestor curenți sunt denumite respectiv Pingalā și Idā, două dintre

Nādi-urile celebre ale Tantriștilor. Vom discuta despre ceilalți Nādi ale Prāna atunci când îi vom localiza în corpul omenesc.

Influența acestui Prāna pământesc dezvoltă două centre de acțiune în materia densă care trebuie să formeze un corp omenesc. O parte a materiei se adună în jurul centrului Nord și o parte în jurul centrului Sud. Centrul Nord se dezvoltă în creier, centrul Sud în inimă. Forma generală a acestui Prāna pământesc este asemănătoare cu o elipsă; în el focarul Nord este creierul, focarul Sud, inima. Coloana de-a lungul căreia se adună materia pozitivă merge între aceste două focare.

Linia de mijloc este locul unde se întâlnesc diviziunile Est și Vest, dreapta și stânga ale coloanei. Coloana este măduva prelungită (probabil că asta înseamnă: „măduva șirei spinării alungită” – n.t.). Linia centrală este de asemenea Sușumnā, diviziunile dreapta și stânga fiind Pingalā și Idā. Razele de Prāna care pleacă divergent de o parte și de alta din aceste Nādi nu sunt decât ramurile care constituie împreună cu ele sistemul nervos.

Prāna negativ se adună în jurul centrului Sud. Acesta ia, de asemenea, o formă asemănătoare formei primului. Diviziunile dreapta și stânga ale acestei coloane sunt diviziunile dreapta și stânga ale inimii.

Fiecare diviziune are două ramuri principale, fiecare dintre ele se subîmparte în ramuri mai mici. Cele două deschizături ale fiecărui drum sunt, una o venă și cealaltă o arteră, cele patru dând în patru camere, – cele patru petale ale lotusului inimii. Partea dreaptă a inimii, împreună cu toate ramurile sale este numită Pingalā, partea stângă Idā, partea mediană Sușumnā.

Este cazul să gândim, cu toate acestea, că se vorbește numai despre inimă ca despre un lotus, în timp ce cele trei nume precedente sunt rezervate pentru sistemul nervos.

Centrul de Prāna lucrează înainte și înapoi, înăuntru și afară: cauza este în schimbările momentane ale ființei de Prāna. Cum anul înaintează, în orice clipă se face o schimbare de stare în Prāna terestru, în urma forței variabile a curenților solari și lunari. Astfel fiecare clipă este, spre a spune drept, o ființă nouă de Prāna cum o spune Budda, orice viață este momentană.

Momentul care este primul să arunce în materie germenul care va dezvolta cele două centre, este prima cauză a vieții organizate. Dacă momentele succesive sunt, în efectul lor tattvic, simpatice primei cauze, organismul câștigă forță și se dezvoltă; dacă nu, impulsul este mai steril.

Efectul general al acestor momente succesive este de a conserva viața generală; însă impulsul fiecărui moment tinde să treacă mai departe atunci când survin celelalte (momente – n.t.). Un sistem de mișcare înainte și înapoi este astfel stabilit. O mișcare de Prāna pornind de la centrul de acțiune merge spre cele mai îndepărtate extremități ale vaselor mari (vasculare și nervoase) ale organismului; momentul următor îi dă, cu toate acestea, impulsul contrar. Îndeplinirea impulsului înainte și determinarea / hotărârea avântului contrar durează câteva clipe. Această perioadă variază după diferitele organisme. Atunci când Prāna umblă înainte / spre înainte, plămânii inspiră; când Prāna revine, are loc procesul expirației.

Prāna se mișcă în Pingalā atunci când merge de la centrul Nord către Est și de la centrul Sud către Vest; el se mișcă în Idā atunci când merge de la centrul Nord către Vest și de la centrul Sud către Est. Aceasta înseamnă că, în primul caz, Prāna se mișcă de la creier către partea dreaptă, prin inimă și merge apoi în stânga și înapoia creierului și a inimii către partea stângă prin / trecând prin creier, apoi în partea dreaptă și de dinapoia inimii. În ultimul caz (adică în Idā – n.t.) are loc contrariul. Cu alte cuvinte, în primul caz (adică în Pingalā, care a fost descris – n.t.) Prāna se mișcă de la sistemul nervos în partea dreaptă trecând prin sistemul vaselor sanguine, apoi în partea stângă și, din nou, se întoarce la sistemul nervos, sau de la sistemul sanguin în partea stângă, trecând prin sistemul nervos, apoi în partea dreaptă și înapoi (adică „înapoi“ înseamnă: înapoia corpului – n.t.) și se reîntoarce la sistemul sanguin. Aceste două curențe coincid.

În ultimul caz (adică în Idā – n.t.) are loc contrariul. Partea stângă a corpului, conținând totodată nervii și vasele sanguine poate să fie denumită Idā, partea dreaptă Pingalā.

Bronhiile drepte și stângi formează tot atât de bine părțile respective de Pingalā și de Idā ca și celelalte părți ale diviziunilor drepte și stângi ale corpului. Dar ce este Suṣumnā? Unul dintre nurrele Suṣumna este Sandhi, punctul unde se întâlnesc Idā și cu Pingalā. El este cu adevărat / în realitate acel punct de unde Prāna poate să se miște de o parte sau de alta, în dreapta sau în stânga sau sub anumite condiții, în amândouă părțile. Acesta este locul pe unde trebuie să treacă Prāna atunci când merge din partea dreaptă în partea stângă și din partea stângă în partea dreaptă. El este deci canalul spinal și canalul cardiac totodată.

Canalul spinal se întinde de la Brahmarandhra, centrul Nord de Prāna, prin întreaga coloană vertebrală (Brahmadanda). Canalul cardiac se întinde de la centrul Sud la jumătatea drumului între cei doi lobi ai inimii. Atunci când Prāna se mișcă de la canalul spinal în partea dreaptă către inimă, lucrează plămânul drept, suflul intrând și ieșind prin narina dreaptă. Atunci când el (adică suflul) atinge canalul Sud, nu se poate simți suflul niciunei narine. Când, între timp, suflul el iese din canalul cardiac spre stânga, suflul începe să vină de la narina stângă și se scurge prin ea, până ce Prāna atinge, din nou, canalul spinal: acolo, din nou, încetează a se mai simți suflul niciunei narine. Efectul acestor două poziții de Prāna este identic asupra scurgerii suflului și, prin urmare, canalele Nord și Sud sunt totodată desemnate prin numele de Suṣumnā. Dacă am putea să ne exprimăm astfel, să ne închipuim că un plan trece la jumătate ceea între canalul spinal și canalul cardiac: acest plan trebuie să treacă prin canalul Suṣumna; însă nu există un plan în realitate. Ar fi poate mai corect să spunem că, după cum razele de Pingalā și de Idā pozitive se propagă, totodată, în niște căi cum sunt fibrele nervoase și acele negative (adică de Pingalā și Idā negative – n.t.) se propagă în mod asemănător în niște căi cum sunt vasele sanguine, razele Suṣumnā se răspândesc prin tot corpul, la jumătatea drumului între nervi și vasele sanguine – Nādi pozitive și negative.

Descrierea lui Suṣumnā este următoarea în științele Suflului: „Atunci când Suflul intră și iese un moment prin narina stângă și celălalt prin narina dreaptă, aceasta de asemenea este Suṣumnā. Atunci când Prāna este în acest Nādi, focurile morții ard, asta se numește Viṣuna. Atunci când el (adică Prāna – n.t.) se mișcă un moment în narina dreaptă și în alt moment în narina stângă, asta e numește starea inegală (Viṣunabhāva); atunci când el (adică Prāna – n.t.) se mișcă prin amândouă deodată, înțelepții au numit asta Viṣuna.“

Și mai departe: „În timpul trecerii Prāna din Idā în Pingalā, sau viceversa (asta este Suṣumnā); la fel este și la schimbarea dintr-un Tattva într-un altul.“

Atunci Suṣumnā are alte două funcții. El este denumit Vedo-Veda într-una dintre manifestările sale și Sandhya-sandhi în cealaltă. Cum, însă, direcțiile dreapta și stânga ale Prāna cardiac coincid cu stânga și cu dreapta curentului spinal, există scriitori care renunță la dublul Suṣumnā; după ei, singur canalul spinal este Suṣumnā: **Uttaragīta** și **Ṣataciakra Nirūpana** sunt niște lucrări care favorizează aceste vederi. Această metodă de explicație **înlătură** o bună parte a **dificultății**; cea mai înaltă recomandare a acestor vederi este simplitatea lor relativă. Curentul din partea dreaptă a inimii și curentul din partea stângă a șirei spinării pot să fie luate, amândouă, fără nicio greutate, drept curente spinale ale părții stângi, după cum cele două curente ce mai rămân pot să fie luate drept curente spinale ale părții drepte.

O altă considerație favorizează acest punct de vedere: sistemul nervos reprezintă soarele, sistemul sanguin, luna. Urmează de aici că forța reală a vieții rezidă în nervi. Fazele pozitivă și negativă – solară și lunară – a materiei vitale nu sunt decât niște faze diferite ale lui Prāna, materia solară. Materia cea mai îndepărtată și, prin urmare, cea mai rece, este negativă față de cea mai apropiată și cea mai caldă. Viața solară este aceea care se manifestă în fazele variate ale lunii. Trecând cu vederea peste tehnicități, însăși **forța nervoasă este aceea care se manifestă** sub niște forme variate, în sistemul vaselor sanguine.

Vasele sanguine nu sunt decât niște receptacule ale forței nervoase. Deci, în sistemul nervos viața adevărată a corpului grosolan este într-adevăr Idā, Pingalā și Suṣumnā. Acestea sunt, în cazul nostru, coloana șirei spinării și simpaticul drept și stâng împreună cu toate ramurile lor de prin corp.

Dezvoltarea celor două centre este astfel primul stadiu al dezvoltării fătului. Materia care se adună sub influența centrului Nord este coloana vertebrală, materia care se adună în jurul centrului Sud este inima. Mișcarea zilnică de rotație împarte aceste coloane sau canale în diviziuni drepte și stângi. Atunci, influența corelativă a acestor două centre, unul asupra celuilalt, dezvoltă o diviziune superioară și o diviziune inferioară în fiecare din aceste centre. Fiecare dintre aceste centre este astfel împărțit în patru părți: 1) partea dreaptă pozitivă; 2) partea stângă pozitivă, 3) partea dreaptă negativă; 4) partea stângă negativă. În inimă aceste patru diviziuni sunt denumite auriculele și ventriculele drepte și stângi. Tantrile numesc aceste patru diviziuni, cele patru petale ale lotusului cardiac și le indică prin diferite litere. Petalele pozitive ale inimii formează centrul de unde pornesc vasele pozitive, arterele; petalele negative sunt punctele de plecare ale vaselor negative, venele. Acest Prāna negativ este fecund cu ajutorul a zece forțe: 1) Prāna; 2) Apāna; 3) Samāna; 4) Vyāna; 5) Udāna; 6) Krikila; 7) Nāga; 8) Devadatta; 9) Dhananjaya; 10) Kūrma. Aceste zece forțe sunt denumite Vāyu. Cuvântul Vāyu derivă de la rădăcina *va* – a se mișca – și nu înseamnă nimic mai mult decât forța care pune în mișcare. Tantriștii nu trebuie să fie bănușiți că îl definesc ca un gaz. Eu voi vorbi mai târziu despre aceste Vāyu ca despre niște forțe sau puteri ale lui Prāna. Aceste zece manifestări ale lui Prāna sunt reduse de către unii numai la primele cinci, considerând că celelalte nu sunt decât niște modificări ale primelor, singurele care sunt importante dintre funcțiunile lui Prāna; aceasta însă nu este decât o chestiune de diviziune. De la petala pozitivă stângă, Prāna se adună într-un Nādi care se desparte în vase spre plămâni și din nou se adună într-un Nādi care se deschide în petala negativă dreaptă. Această cursă întreagă

formează ceva asemănător cu un cerc (Ciakra); acest Nādi este denumit în știința modernă artera pulmonară și vena pulmonară. Cei doi plămâni există prin lucrările alternative ale Prāna pozitiv și negativ, ale puterilor Est și Vest.

În mod asemănător, de la petala pozitivă, din partea dreaptă, pleacă mai multe Nādi care merg totodată către în sus și către în jos, în două direcții: primul sub influența puterii Nord, cea de-a doua sub influența puterii Sud. Aceste două Nādi-uri se deschid, după un mers circular prin porțiunile superioare și inferioare ale corpului, în petala negativă stângă.

Între petala pozitivă stângă și petala negativă dreaptă există un cerc (ciakra); acest Ciakra cuprinde artera pulmonară, plămânii și vena pulmonară. Pieptul face loc acestui Ciakra, care este pozitiv față de părțile inferioare ale corpului, unde merg ramificațiile Ciakra inferior, care unește petalele pozitiv drept și negativ stâng.

În Ciakra mai sus menționat (în cavitatea pieptului) se găsește **sediul Prāna**, prima și cea mai însemnată dintre cele zece manifestări. Inspirația și expirația fiind un indice veritabil al schimbărilor de Prāna, manifestările pulmonare au primit același nume. Cu schimbările de Prāna, noi avem o schimbare corelativă în celelalte funcțiuni ale vieții. Ciakra negativ inferior conține sediile principale ale altor câtorva manifestări ale vieții; acest **Apāna** este localizat în intestinul subțire, **Samāna** în buric și așa mai departe, **Udāna** este localizat în gât, **Vyāna** prin tot corpul. Udāna cauzează vărsătura, **Kūrma** provoacă închiderea și deschiderea ochilor, **Krikila**, în stomac, cauzează foamea. Pe scurt, noi avem o întreagă rețea din aceste vase sanguine, pornind de la cele patru petale ale inimii. Sunt două serii de vase sanguine culcate alături de fiecare parte a corpului, și care sunt în legătură prin neenumărate mici canale, vasele capilare.

Citim din Praśnopaniṣad: „De la inimă pleacă Nādi. Există 101 Nādi principale (Pradhāna Nādi). Fiecare dintre acestea se ramifică în 100; fiecare dintre acestea din urmă, în 72 000.

Astfel, sunt 10 100 de Nādi ramuri / înrămuriri, 727 200 000 încă și mai mici care sunt denumite Nādi-rămurele; terminologia este imitată de la copac. Rădăcina este în inimă; de la ea pleacă diferite ramuri. Acestea se ramifică în vase înrămurite și acestea în vase mai mici; toate aceste Nādi-uri la un loc sunt 727 210 201.

Ori, Suṣumnā este unul dintre acestea, celelalte sunt distribuite pe jumătăți în cele două părți ale corpului. Astfel, citim în Katopaniṣad (al 6-lea Valī, al 10-lea Mantra): „O sută una Nādi sunt în legătură cu inima. Unul dintre aceștia merge în cap. Închizând acest Nādi, devii nemuritor. Celelalte devin cauza aruncării afară a principiului vital din alte diferite stări.“

Acel care merge către cap, remarcă comentatorul, este Suṣumnā; atunci Suṣumnā este acel Nādi al cărui substrat sau rezervor de forță este șira spinării. Dintre principalele Nādi care mai rămân, Idā este rezervorul de forță vitală care lucrează în partea stângă a corpului, având cincizeci de Nādi principale. La fel, partea dreaptă a corpului are cincizeci de Nādi principale. Acestea continuă să se împartă ca mai înainte. Nādi de la al treilea ordin devin destul de fine ca să nu mai fie vizibile decât la microscop. Ramificările lui Suṣumnā prin tot corpul servesc în timpul vieții ca să transporte Prāna de la porțiunea pozitivă a corpului la porțiunea negativă și viceversa. În cazul sângelui, acestea sunt vasele capilare.

În mod natural, Vedantinii iau inima ca punct de plecare a acestor ramificări. Yoghinii, însă, pornesc de la buric astfel, în Cartea Științei citim: „De la rădăcina situată în buric, pornesc 72 000 de Nādi, circulând în tot corpul. Acolo doarme zeița Kundalini, ca un șarpe. Din acest centru (buricul) se ridică zece Nādi și zece coboară, două câte două, întortochiat.“

Numărul de 72 000 rezultă din calculul lor particular. Puțin importă ce diviziune adoptăm dacă înțelegem adevărul.

De-a lungul acestor Nādi merg forțele variate care formează și care susțin fiziologic omul. Aceste canale se adună în diferite părți ale corpului ca centre ale manifestării lor variate de Prāna; este ca apa care cade de pe o colină și se adună în

diferite lacuri, din fiecare dintre lacuri pornind mai multe pâraie; aceste centre sunt: 1) centre ale puterii mâinii; 2) centre ale puterii piciorului; 3) centre ale puterii Cuvântului; 4) centre ale puterii excretoare; 5) centre ale puterii reproducătoare; 6) centre ale puterii digestive și absorbitoare; 7) centre ale puterii respirației; 8) centre ale puterii celor cinci simțuri.

Acelea dintre Nādi care acționează la ieșirile din corp îndeplinesc cele mai însemnate funcții; ele sunt numite, prin urmare, cele zece Nādi principale ale întregului sistem. Acestea sunt:

1. Ghandārī, mergând la ochiul stâng;
2. Hastijihva, mergând la ochiul drept;
3. Pūṣa, mergând la urechea dreaptă;
4. Yaśasvīnī, mergând la urechea stângă;
5. Alambuṣa sau Alammukha mergând la gură. Evident acesta este canalul alimentar;
6. Kuhū, mergând la organele reproducătoare;
7. Śankhinī, mergând la organele excretoare;
8. Idā, conducând la narina stângă;
9. Pingalā, conducând la narina dreaptă. Se pare că aceste nume sunt date acestor Nādi locale, pentru același motiv că manifestarea pulmonară a Prāna este cunoscută sub același nume;
10. Suṣumnā, ale cărui faze și manifestări variate le-am explicat deja.

Mai sunt în plus, două debușeuri ale corpului care își primesc dezvoltarea lor naturală la femeie: acestea sunt sânii. Se poate ca Nādi Damīni, despre care nu s-a făcut nicio mențiune specială, să meargă la unul dintre ei. Orice ar fi, principiul diviziunii și al clasificării este limpede.

Există, de asemenea, niște centre de puteri morale și intelectuale în sistem.

Noi citim, astfel, în Viṣramopaniṣad (figura alăturată va ilustra traducerea):

1. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea (sau petala) orientală (adică răsăriteană), care este de culoare albă,

atunci ea este înclinată spre răbdare, spre generozitate, spre respect.“

2. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Sud-Est, care este de culoare roșie, ea este înclinată spre somn, spre toropeală, spre rău.“

3. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Sud, care este de culoare neagră, ea este înclinată la supărare, la melancolie, la tendințe rele.“

4. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Sud-Vest, care este de culoare albastră, ea este înclinată la gelozie și la șiretenie.“

5. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Vest, care este de culoare brună, ea este înclinată spre râsete, spre amor, spre bucurie.“

6. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Nord-Vest, care este de culoare indigo, ea este înclinată spre îngrijorare, spre dezgustul continuu și spre apatie.“

7. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Nord, care este de culoare galbenă, ea este înclinată spre amor / iubire, spre bucurie, spre adorare.“

8. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea de Nord-Est, care este de culoare albă, ea este înclinată spre milă, spre caritate, spre reflecție, spre religie.“

9. „Atunci când inteligența rămâne în Sandhi (conjun-
cțiile) acestor porțiuni, atunci sosesc indispozițiile și încurcătura
în corp și în casă și ea este înclinată spre cele trei capricii.”

10. „Atunci când inteligența rămâne în porțiunea mijlocie,
care este de culoare violetă, conștiința trece peste calități (cele
trei calități ale lui Māya) și înclină spre inteligență.”

Atunci când unul dintre aceste centre este în acțiune, inte-
ligența este conștientă despre același soi / fel de senzație și în-
clină spre ea. Pasele mesmerice nu servesc ca să excite aceste centre.

Aceste centre sunt localizate în cap tot atât de bine ca și în
piept și, de asemenea, în regiunea abdominală și în rinichi etc.

Aceste centre, și cu inima ea însăși, sunt acelea care poar-
tă numele de Padma sau de Kamala (lotus-uri); unele dintre
acestea sunt mari, altele mici, foarte mici.

Un lotus tantric este de tipul unui organism vegetal, o
rădăcină cu niște ramuri diferite. Aceste centre sunt rezervoarele
unor puteri variate / diferite și, printr-asta, rădăcinile Padmelor;
Nādi care se manifestă din aceste centre sunt diferitele lor
ramuri.

Plexurile nervoase ale anatomiștilor moderni coincid cu
aceste centre. Din cele ce s-au spus mai sus, s-ar părea că ele
sunt constituite de către niște vase sanguine. Însă singura dife-
rență între nervi și vasele sanguine este aceeași ca și aceea care
există între vehiculele Prănelor pozitive și negative; nervii for-
mează sistemul pozitiv, vasele sanguine, sistemul negativ al cor-
pului. Peste tot unde sunt nervi, sunt și vase corespunzătoare.
Amândouă sunt numite, indiferent, Nādi. O serie are drept cen-
tru lotusul inimii, cealaltă, lotusul cu o mie de petale al creieru-
lui. Sistemul vaselor sanguine este o pictură exactă a sistemului
nervos; numai umbra lui, într-adevăr. Ca și inima, creierul are
diviziunile sale superioare și inferioare, creierul mare și creie-
rului mic și, de asemenea, diviziunile dreapta și stânga. Nervii
care merg spre cele două părți ale corpului și care se reîntorc
acolo, împreună cu acei care merg spre diviziunile superioare și
inferioare, corespund celor patru petale ale inimii. Deci, acest
sistem posedă tot atâtea centri de energie ca și celălalt.

Aceste două centre coincid în poziție. De fapt, ele sunt aceleași; plecșii nervoși și ganglionii anatomiei moderne. Astfel, după părerea mea, Padmele tantrice nu sunt numai centrele puterii nervoase a Prāna pozitiv Nord ci tot atât de bine, și în mod necesar, acelea ale Prāna negativ Sud.

Traducerea Științei Suflului, care este prezentată cititorului, are două secțiuni înșirând feluritele acțiuni care trebuie să fie îndeplinite în timpul fluxului Suflului pozitiv și în timpul aceluia a Suflului negativ. Ele nu arată nimic mai mult decât ceea ce poate să fie ușor de verificat; că anumite acțiuni sunt mai bine făcute de către energia pozitivă altele de către energia negativă. Absorbirea substanțelor chimice și transformările lor sunt niște procese prin care anumite substanțe chimice sunt mai bine asimilate de către Prāna negativ*, altele de către Prāna pozitiv**.

Anumite dintre senzațiile noastre produc niște efecte mai durabile asupra Prāna negativ, altele asupra Prāna pozitiv.

Prāna a aranjat acum materia grosolană a uterului în sistemele nervos și sanguin. Prāna, cum s-a văzut, este făcut din cinci Tattve iar Nādi nu servesc decât de linii unde să poată să meargă curențele tattvice. Centrele de putere notate mai sus sunt niște centre de putere tattvică; centrele tattvice ale părții drepte a corpului sunt solare, cele ale părții stângi, lunare. Aceste două serii de centre, totodată centre solare și centre lunare, sunt de cinci feluri; felul lor este hotărât de ceea ce se numește ganglioni; ganglionii semilunari sunt rezervoarele lui Apas Tattva.

Într-un mod asemănător, noi avem rezervoarele celorlalte forțe. Din aceste rezervoare centrale, curenții tattvici merg urmând / după aceleași linii și îndeplinesc feluritele acțiuni care le sunt rezervate în economia fiziologică.

Tot ceea ce are, în corpul omenesc, mai multă sau mai puțină coeziune este făcut din / de Prithivī Tattva. Însă, în corp, diferitele Tattve lucrează, imprimând diferite calități diferitelor părți ale corpului.

* Laptele și celelalte substanțe grase, de exemplu;

** Precum este hrana atunci când ea este digerată în stomac.

Vāyu Tattva-ul, printre altele, îndeplinește funcțiile de a da naștere pielii și de a o hrăni; pozitivul ne dă pielea pozitivă și negativul ne dă pielea negativă. Fiecare dintre acestea are cinci straturi: 1. Vāyu curat; 2. Vāyu -- Agni; 3. Vāyu – Prithivī; 4. Vīyu – Apas; 5. Vīyu – Akāṣa. Aceste cinci clase de celule au următoarele forme:

1. Vāyu curat. Aceasta este sfera completă a lui Vāyu.
2. Vāyu – Agni. Triunghiul este suprapus sferei și celulele au cam următoarea secțiune:
3. Vāyu – Prithivī. Acesta este rezultatul suprapunerii lui Prithivī patrunchiular este Vāyu sferic.
4. Vīyu – Apas. Ceva ca o elipsă; semiluna plasată pe sferă.
5. Vīyu – Akāṣa. Sfera turtită de suprapunerea cercului și punctată.

Un examen microscopic al pielii va arăta că celulele sale au această înfățișare.

În mod asemănător, oasele, mușchii și grăsimea iau naștere din Prithivī, din Agni și din Apas. Akāṣa apare în poziții variate. Peste tot unde este loc pentru o substanță, există Akāṣa. Sângele este o amestecătură de substanțe hrănitoare conservate în stare lichidă de către Apas Tattva dat de Prāna.

S-a văzut, astfel că, în timp ce Prāna pământesc este o manifestare exactă a Prāna solar, manifestarea omenească este o exprimare exactă atât a uneia cât și a celelalte. Microcosmul este o pictură exactă a macrocosmului. Cele patru petale ale lotusului inimii se împart în realitate în douăsprezece Nādi (k, kh, g, gh, n, ch, chh, j, jh, n, t, th). În mod asemănător creierul are douăsprezece perechi de nervi: acestea sunt cele douăsprezece semne ale Zodiacului, totodată în fazele lor pozitive și negative. În fiecare semn, soarele se ridică de treizeci și una de ori. Noi avem, deci, treizeci și una de perechi de nervi. În loc de perechi, noi vorbim de Ciakre (discuri sau cercuri în limbajul Tantrelor). Peste tot, unde cele treizeci și una de Ciakre spinale legate cu cele douăsprezece perechi de nervi ale creierului, trec prin corp, avem mergând alături vasele sanguine care pornesc de la cele douăsprezece Nādi ale inimii. Singura diferență între Ciakrele

spinale și Ciakrele cardiace este că primele sunt în crucișul corpului, în timp ce celelalte sunt așezate în lungimea lui. Coardele simpatice consistă din linii de centre tattvice, Padme sau Kamale. Aceste centre se așază în cele treizeci și una de Ciakre notate mai sus. Astfel, din fiecare din cele două centre de acțiune, creierul și inima, semnele Zodiacului în înfățișările lor pozitive și negative, pleacă un sistem de Nādi. Nādi al fiecărui centru merg într-un altul în așa fel încât o serie se găsește întotdeauna alăturată de cealaltă. Cele treizeci și una de Ciakre ale șirei spinării primesc **lumina zilei** a celor treizeci și una de răsărituri de soare și le corespund și acelea ale inimii cu cele treizeci și una de **apusuri de soare ale semnelor zodiacale**. În aceste Ciakre sunt centre tattvice felurite; o serie este pozitivă, cealaltă negativă. Primele datorează credință / fidelitate creierului **cu care sunt legate prin cordoane / coarde simpatice**, ultimele ascultă de inimă **cu care sunt legate în mod felurit**: dublul sistem este denumit Pingalā în partea dreaptă, Idā în partea stângă. Ganglionii centrelor Apas sunt semilunari, aceia ai centrelor Tejas, Vāyu, Prithivī și Akāṣa sunt respectiv triunghiulari, sferici, patrunghiulari și circulari. Cei ai Tattvelor compuse au niște forme compuse. Fiecare centru tattvic are ganglionii ai tuturor Tattvelor care îl înconjoară.

În acest sistem de Nādi se mișcă Prāna. Atunci când Soarele trece în semnul Berbecului, în macrocosm, Prāna trece în Nādi (nervi) corespunzătoare ale creierului. De acolo el coboară în fiecare zi către șira spinării. La răsăritul Soarelui el coboară în primul Ciakra spinal către partea dreaptă; el trece astfel în Pingalā. De-a lungul nervilor părții drepte el se mișcă, trecând în același timp, puțin câte puțin, în vasele sanguine. Până la amiază, în fiecare zi, forța acestui Prāna este mai mare în Ciakrele nervoase decât în Ciakrele venoase. La amiază, ele devin de forță egală. Seara, la asfințitul Soarelui, Prāna, cu toată forța lui, a trecut de vasele sanguine. De acolo, el se adună în inimă, centrul negativ Sud. El se răspândește atunci în vasele sanguine din partea stângă, trecând în mod treptat în nervi. La miezul nopții, forța este egalizată; dimineața (Prātahsandhyā) Prāna este

tocmai în șira spinării; de acolo, el începe să călătorească de-a lungul celui de-al doilea Ciakra (disc, cerc); aceasta este cursa curentului solar de Prāna. Luna dă naștere celorlalte curenți minore; Luna se mișcă cam de vreo douăsprezece ori mai repede decât Soarele. Deci, în timp ce Soarele trece printr-un Ciakra (adică în timp ce șaizeci de Ghāri, zi și noapte) (60 Ghāri = o zi și o noapte – n.t.), Luna trece prin douăsprezece Ciakre neperechi. Prin urmare, noi avem douăsprezece schimbări neperechi de Prāna în timp de 24 de ore.

Să presupunem că și Luna începe de asemenea în Berbec; ea începe, ca și Soarele, în primul Ciakra și are nevoie de 58 de minute și 4 secunde ca să ajungă de la șira spinării la inimă și tot atâtea minute spre a se reîntoarce de la inimă la șira spinării.

Aceste Prāna se mișcă amândouă, în cursele lor respective, de-a lungul centrelor tattvice de care s-a vorbit mai sus. Fiecare dintre ele (adică dintre Prāna – n.t.) este prezentă în același timp pe întreaga aceeași clasă de centre tattvice, în orice parte a corpului.

Prāna se manifestă, mai întâi, în centrele Vāyu, apoi în centrele Tejas, în al treilea rând în centrele Prithivī și în al patrulea rând în centrele Apas. Akāṣa vine după fiecare și precedă în mod imediat Suṣumnā. Atunci când curentul lunar trece de la șira spinării în partea dreaptă, suflul iese din narina dreaptă și, atâta timp cât curentul de Prāna rămâne în partea de dinapoi a corpului, Tattvele se transformă de la Vāyu spre Apas; atunci când curentul trece în partea de dinainte a jumătății drepte, Tattvele se reîntorc de la Apas la Vāyu. Atunci când Prāna trece în inimă, nu se simte de fel suflul ieșind din nas. Atunci când trece de la inimă în partea stângă, suflul începe să curgă afară din narina stângă și, atâta timp cât este el în partea de dinainte a corpului, Tattvele se schimbă de la Vāyu spre Apas. Ele se transformă din noi, ca mai înainte (adică atunci când el trece din partea stângă din față, în partea stângă de dinapoi, Tattvele se schimbă de la Apas spre Vāyu – n.t.) până ce ating partea stângă din spate, respectiv Prāna atinge din nou șira spinării, când avem Akāṣa lui Suṣumnā. Astfel este schimbarea uniformă de Prāna

pe care o avem în starea de sănătate perfectă. Impulsul primit de Prâna localizat de către forțele Soarelui și ale Lunii, care dau puterea activă și existența Prâna, o face să lucreze în același fel întotdeauna și pentru întotdeauna.

Liberul-arbitru dar și alte forțe, schimbă natura lui Prâna local și îl individualizează în așa fel încât ele îl fac distinct de Prâna, universal, pământesc și ecliptic (adică cel din zona parcursă de pământ pe ecliptică – n.t.). Ordinea curenților tattvici, pozitivi și negativi, poate să fie afectată în diferite grade de natura variabilă de Prâna. Boala este rezultatul acestor variații. De fapt, scurgerea suflului este cel mai sigur indiciu al schimbărilor tattvice ale corpului. Balanța curenților tattvici pozitivi și negativi are efectul său asupra sănătății, în timp ce dezordinea armoniei lor produce boala. Știința scurgerii suflului este deci de cea mai înaltă însemnătate pentru oricare individ care își apreciază propria sănătate; ea este, în același timp, cea mai însemnată, cea mai folositoare, cea mai ușor de înțeles și cea mai interesantă ramură a Yoga. Ea ne învață felul de a călăuzi voința noastră spre a îndeplini schimbările dorite în ordinea și natura curenților noștri tattvici, pozitivi și negativi. Asta se face în felul următor: orice acțiune fizică este Prâna într-o anumită stare; fără de Prâna, nu există acțiune și orice acțiune este rezultatul diferitelor armonii ale curenților tattvici. Astfel, mișcarea unei părți oarecare a corpului rezultă din activitatea centrilor Vāyu într-o parte oarecare a corpului. În același fel, peste tot unde este activitate în centrele Prithivī, avem un sentiment de bucurie și de mulțumire. Cauzele celorlalte senzații sunt asemănătoare.

Descoperim că, în timp ce suntem culcați pe partea stângă sau dreaptă, schimbăm Prâna atunci când suflul iese prin narina corespunzătoare. Conchidem de aici că, dacă suntem culcați pe o parte sau pe cealaltă, suflul se va scurge prin narina opusă. Deci, atunci când am crezut că este de dorit să părăsim condițiile negative ale corpului nostru, pentru cele pozitive, am recurs la acest expedient. O cercetare în efectele fiziologice ale lui Prâna

asupra spirei grosolane și efectele contrarii ale acțiunii grosolane asupra Prāna, va fi continuată mai târziu.

Pranāmaya Koṣa (spira de viață) se schimbă în trei stări diferite în timpul zilei și al nopții: veghea, visul și somnul (Jāgrat, Svapna, Suṣupti). Aceste trei schimbări produc niște schimbări corespunzătoare în Manomaya Koṣa (corpul mental și, de aici, provine conștiința schimbărilor de viață. Inteligența rezidă, de fapt, înapoia lui Prāna.

Coardele (liniile tattvice) aceluia instrument (adică ale Manomaya Koṣa – n.t.) sunt mai fine decât ale acestuia (adică ale Prānamaya Koṣa – n.t.); asta din cauză că în primul avem un număr mai mare de vibrații decât în ultimul, în aceeași unitate de timp. Tensiunile lor se suportă una pe alta, cu toate acestea, într-o astfel de relație încât, sub vibrațiile uneia, cealaltă începe de la sine să vibreze. Schimbările dau deci inteligenței corpului mental o aparență asemănătoare și conștiința fenomenului se produce. Nu voi mai vorbi însă despre aceasta acum. Scopul meu este de a descrie toate aceste / acele schimbări de Prāna, naturale sau induse, care constituie suma experienței noastre despre lume și care, în decursul veacurilor de evoluție, au chemat însuși spiritul afară din starea lui latentă. Aceste schimbări, după cum am spus-o, se împart de la sine în trei stări generale: veghea, visul și somnul. Veghea este starea pozitivă, somnul, starea negativă de Prāna, visul este conjuncția celor două (Suṣumnā Sandhi). După cum s-a stabilit, curentul solar merge într-o direcție pozitivă în timpul zilei, în timp ce suntem treji. Atunci când se apropie noaptea, curentul pozitiv s-a făcut stăpân al corpului. El câștigă atâta putere încât organele senzoriale și organele active pierd orice raporturi cu lumea exterioară. Perceperea și acțiunea încetează și starea de veghe dispare.

Excesul de curent pozitiv destinde coardele diferite iar centrele de lucru și ele încetează, din această cauză, să mai răspundă schimbărilor eterice ordinare ale naturii externe. Dacă, în acest moment, forța curentului pozitiv ar întrece limitele obișnuite, ar urma moartea și Prāna ar înceta de a mai avea vreo legătură oarecare cu corpul fizic, vehiculul ordinar al schimbărilor

tattvice externe. Însă, tocmai în momentul în care Prâna iese din inimă, curentul negativ operează și începe să contrarieze efectele celuilalt iar când Prâna atinge șira spinării, efectele curentului pozitiv au dispărut cu totul și noi ne trezim. Dacă, în acest moment, forța curentului negativ ar întrece limita ordinară, pentru o cauză sau alta, ar urma moartea, însă tocmai în acest moment curentul pozitiv operează la miezul nopții și începe să contrarieze efectele celuilalt. Echilibrul curenților pozitivi și negativi ține împreună corpul și sufletul; un exces de forță al unui sau al altui curent face să apară moartea. Vedem deci că există două feluri de morți, moartea pozitivă sau spinală, moartea negativă sau cardiacă. În cea dintâi, cele patru principii superioare ies din corp prin cap, prin Brahmarandhra, de-a lungul șirei spinării; în cea de-a doua, ele ies din gură trecând prin plămâni și prin trahee. În afară de aceste morți, se vorbește în general de șase morți tattvice. Toate aceste morți semnaleză / arată șase cărări pentru principiile superioare. Despre acestea însă, vom vorbi, mai bine mai târziu. În stadiul de acum să studiem cu mai multă adâncime schimbările Prâna.

Există anumite manifestări de Prâna pe care le găsim la fel de în vigoare în cele trei stări. Aceste manifestări, după cum am mai spus-o mai înainte, au fost clasate de câțiva scriitori sub cinci capitole. Ele au niște centre de lucru diferite în diferite părți ale corpului, de unde asigură stăpânirea lor asupra fiecărei părți a corpului fizic. Astfel:

Pozitiv	Negativ
1. Prâna, plămânul drept.	1. Prâna, plămânul stâng.
2. Apâna, aparatul care dă afară resturile, intestinul subțire.	2. Apâna, aparatul urinar.
3. Samâna, stomacul.	3. Samâna, duodenul (intestinul gros).
4. Vyâna, prin tot corpul, apărând în felurite stări, în diferite organe (partea dreaptă).	4. Vyâna, prin tot corpul (partea stângă).
5. Udâna, la centrele spinale și cardiace (partea dreaptă) și spre regiunea beregății.	5. Udâna, centre spinale și cardiace (partea stângă) etc.

1. Prāna este acea manifestare a spirei de viață (sau spira grosolană sau Manomaya Koşa – n.t.) care conduce aerul atmosferic din exterior în corp.

2. Apāna este acea manifestare care elimină din corp lucruri de care acesta nu mai are nevoie.

3. Samāna este cea care introduce și cară esența de piatră în fiecare parte a corpului.

4. Vipāna este cea prin care fiecare parte a corpului își păstrează forma și rezistă, prin urmare, forțelor de putrefacție care se afirmă într-un cadavru.

5. Udāna este cea care reîntoarce curenții de viață către centre: inima și creierul. Această manifestare cauzează moartea locală sau generală.

Dacă Prāna se degajează dintr-o parte oarecare a corpului (pentru un motiv sau altul), această parte își pierde puterea de acțiune. Este moartea locală. În felul acesta devenim surd, mut, orb etc. în felul acesta suferă digestia noastră și așa mai departe. Moartea generală este asemănătoare în operațiile ei. Printr-un exces de forță al unuia sau al altuia dintre cele două curenți, Prānarāmāne în Suṣumnā și **nu mai pleacă de acolo**. Puterea câștigată din munca corpului începe atunci să dispară. Cu cât sunt părțile mai depărtate de centre – inima și creierul – cu atâta mor mai devreme. Astfel, încetează pulsul de a mai fi simțit mai întâi la extremități și apoi din ce în ce mai aproape de inimă până ce nu-l mai găsim nicăieri.

Pe de altă parte, acest impuls spre în sus este cel care, în condiții favorabile, cauzează / produce dezvoltarea, creșterea, ușurința, agilitatea.

În afară de organele corpului deja menționate sau indicate; manifestarea Vyāna servește să conserve forma celor cinci organe ale simțurilor și a organelor acțiunii.

Organele corpului grosolan și puterile lui Prāna care se manifestă la lucru au amândouă același nume. Astfel, noi avem:

Organe și Puteri active	Organe și Puteri senzoriale
1. Vāk, organele vocale și puterea cuvântului.	1. Ciaksuh, ochiul și puterea oculară.
2. Pāni, mâinile și puterea manuală.	2. Tvak, pielea și puterea pipăitului.
3. Pāda, picioarele și puterea de a merge.	3. Śrotra, urechea și puterea sonoră.
4. Pāyu, anusul.	4. Rasanā, limba și puterea gustativă.
5. Upasthā, organele de generare și puterile care le adună	5. Gaudha, nasul și puterea mirositoare.

Faptul este că diferitele puteri sunt organele corespunzătoare ale principiului de viață. Va fi foarte instructiv de a trasa schimbările tattvice și influențele acestor manifestări variate ale vieții.

În decursul perioadei de sănătate, Prāna lucrează prin întregul sistem într-o clasă de centre tattvice în același timp. Vedem astfel că, totodată în timpul cursei curentului pozitiv și în timpul cursei curentului negativ, noi avem cinci schimbări tattvice. Culoarea Prāna, în timpul domniei curentului negativ este albul pur; în timpul celei a curentului pozitiv, albul roșcat. Primul este mai calm și mai domol / blând decât cel din urmă.

Schimbările tattvice dau fiecareia dintre aceste cinci manifestări noi faze de culoare. Iată:

Pozitiv – Alb-roșcat	Negativ – Alb curat
1. Vāyu Tattva-ul, verde.	1. Vāyu Tattva-ul, verde.
2. Agni Tattva-ul, roșu.	2. Agni Tattva-ul, roșu.
3. Prithivī Tattva-ul, galben.	3. Prithivī Tattva-ul, galben.
4. Apas Tattva-ul, alb.	4. Apas Tattva-ul, alb.
5. Akāśa Tattva-ul, negru.	5. Akāśa Tattva-ul, negru.

Evident există o diferență între fazele tattvice de culori pozitive și negative. Există astfel zece faze generale de culoare.

Curentul pozitiv – cel alb-roșcat – este mai cald decât cel negativ – cel alb curat. Se poate spune deci, într-un mod general,

că curentul pozitiv este cald, curentul negativ rece. Fiecare dintre ele suferă deci cinci schimbări de temperatură. Agni este cel mai cald, galbenul (adică Prithivī – n.t.) urmează; Vāyu devine rece și Apas este cel mai rece. Akāṣa este într-o stare care nici nu răcește nici nu încălzește. Această stare este deci cea mai periculoasă dintre toate și dacă ea este prelungită, ea cauzează indispoziția și debilitatea, moartea. Este evident că, dacă Tattvele răcitoare nu se pornesc în timpul potrivit după Tattvele încălzitoare, spre a contraria efectul îngrădădit / adunat al acestora din urmă, funcțiunile vieții vor fi alterate. Culoarea și temperatura convenabile prin care lucrează aceste funcțiuni în vigoarea lor, vor fi tulburate și, indispoziția, moartea și debilitatea nu sunt nimic mai mult decât această tulburare în diferite grade. Cazul este asemănător dacă Tattvele încălzitoare nu acționează în timpul potrivit după Tattvele răcoritoare.

Se va înțelege ușor că aceste schimbări tattvice de culoare și de temperatură nu sunt bruște. Una trece **ușor** și **domol** în cealaltă și amestecurile tattvice produc culori nenumărate, de fapt, tot atâtea câte are Prāna Solar. Fiecare dintre aceste culori tinde să păstreze corpul în bună sănătate, dacă rămâne în acțiune atâta timp cât trebuie, însă de-abia se schimbă durată ca și rezultă boala din asta. Sunt deci posibile tot atâtea boli / indispoziții câte culori sunt în soare.

Dacă durată unei culori oarecare este prelungită, trebuie să fie una sau mai multe culori care i-au dat partea lor de durată; în mod asemănător, dacă o culoare ia mai puțin timp decât trebuie sunt una sau mai multe care îi iau locul. Aceasta sugerează două metode în tratamentul bolilor. Dar mai înainte de a vorbi despre asta, va fi necesar să pătrundem pe cât de complet cu putință cauzele care prelungesc sau scurtează perioadele ideale ale Tattvelor. Să ne reîntoarcem acum la Prāna; această manifestare pulmonară a principiului de viață este cea mai însemnată dintre toate, pentru că lucrul său ne dă măsura cea mai demnă de încredere a stării tattvice a corpului. De aceea numele de Prāna a fost dat de preferință acestei manifestări.

Ori, cum Prāna lucrează în centrele Tejas pulmonare (adică centrele eterului luminos), plămânii primesc o formă triunghiulară de expansiune, aerul atmosferic afluează / năvăleşte şi procesul inspiraţiei este complet. În fiecare Truti li se dă un impuls de reîntoarcere a curenţilor de Prāna.

Plămânii reiau, cu acest curent de reîntoarcere, starea lor staţionară şi excesul de aer este dat afară; astfel este procesul de expiraţie. Aerul care este astfel dat afară din plămâni ia / îmbracă o formă triunghiulară; aburul de apă pe care îl conţine acest aer ne oferă o metodă spre a constata acest adevăr prin experienţă, într-o anumită măsură. Dacă luăm o sticlă netedă, lucie şi o aşezăm sub nas, suflând cu fermitate pe suprafaţa ei rece, aburul de apă al aerului se va fi condensat pe ea şi se va vedea că această suprafaţă poartă o figură particulară. În cazul Agni curat, figura desemnată pe sticlă va fi un triunghi. E bine ca o altă persoană să privească cu atenţie pe oglindă căci impresia dispare cu repeziciune şi poate să-i scape persoanei care suflă.

Împreună cu curentul celorlalte Tattve, plămânii sunt vârâţi în formele lor respective şi sticla ne dă aceleaşi figuri. Astfel, în Apas avem semiluna, în Vāyu sfera, în Prithivī pătratul. Cu amestecul / compunerea acestor Tattve, putem să avem alte figuri, oblonge, pătrate, sferice şi așa mai departe.

Se poate, de asemenea, menţiona că eterul luminos cără materialele scoase din aerul atmosferic către centrele sale şi de acolo către fiecare parte a corpului.

Astfel, celelalte eteruri transportă aceste materiale la centrele lor respective. Nu este necesar să trasăm acţiunile celorlalte manifestări, una câte una. Cu toate acestea se poate spune că, cu toate că cele cinci Tattve lucrează în toate, fiecare dintre aceste manifestări este consacrată uneia dintre aceste Tattve. Astfel, în Prāna, Vāyu Tattva precumpăneşte, în Samāna, Agni, în Apāna, Prithivī, în Vyāna, Apas, în Udāna, Akāṣa. Voi reaminti cititorului că culoarea generală a Prāna este albă şi aceasta va arăta cum precumpăneşte Apas Tattva în Vyāna.

Întunecimile din Akāṣa sunt beznele morții etc, cauzate prin manifestarea lui Udāna.

În timpul vieții, aceste zece schimbări au loc în Prāna la intervalele de cam 26 de minute. În veghe, somn sau vis, aceste schimbări nu încetează niciodată. Numai în cele două Suṣumnā sau în Akāṣa devin aceste schimbări potențiale pentru un moment, deoarece ele sunt acelea prin care se arată aceste manifestări tattvice pe planul corpului. Dacă acest moment este prelungit, forțele Prāna rămân potențial în moarte. Atunci când aceste cauze care tindeau să prelungească perioada Suṣumna și, prin urmare să provoace moartea, sunt îndepărtate, acest Prāna individual trece de la starea potențială la starea actuală, pozitivă sau negativă, după caz. Ea (adică starea actuală – n.t.) dă energie materiei și o dezvoltă în forma către care tind potențialele sale adunate.

Se poate spune acum ceva asupra acțiunii organelor senzoriale și active.

Organe senzoriale și active

În mod general, orice activitate este o mișcare tattvică. Această lucrare poate să fie condusă în timpul stării de veghe, nu în somn, nici în vis. Aceste zece organe au zece culori generale. Astfel:

Organe senzoriale	Organe active
1. Ochiul, Agni, roșu.	1. Mâna, Vāyu, albastru.
2. Urechea, Akāṣa, negru.	2. Piciorul, Prithivī, galben.
3. Nasul, Prithivī, galben.	3. Limba (cuvântul), Apas, alb.
4. Limba, (gustul), Apas, alb.	4. Anus, Akāṣa, negru.
5. Pielea, Vāyu, albastru.	5. Pubis, Agni, roșu.

Cu toate că acestea sunt Tattvele care precumpănesc în general în aceste centre variate, toate celelalte Tattve există în ele, într-o poziție subordonată. Astfel, în ochi avem un galben roșcat, un alb roșcat, un negru roșcat, un albastru roșcat și, în mod asemănător, în celelalte organe.

Această împărțire în cinci a fiecărei dintre culori este generală; în realitate există o varietate nenumărată de culori în fiecare din ele.

Pentru fiecare faptă a fiecăruia dintre aceste zece organe, organul în special și corpul întreg în general iau o culoare diferită, culoarea mișcării tattvice particulare care constituie această faptă.

Toate aceste schimbări de Prāna constituie suma totală a experienței noastre despre lume. Prevăzut cu acest aparat, Prāna își începe pelerinajul său omenesc în tovărășia unei inteligențe care nu este evoluată decât în măsura în care leagă împreună „Eu sunt“ lui Ahankāra sau Vijnāna, cel de-al patrulea principiu pornind de jos, cu aceste manifestări de Prāna. Timpul imprimă în el toate culorile nenumărate ale Universului. Aparențele vizuale, pipăibile, gustative, auditive și olfactive în toată varietatea lor se adună în Prāna tot așa cum ne învață experiența noastră cotidiană că un curent electric transportă mai multe mesaje într-una și aceeași clipă. În același fel, aparentele organe ale corpului se adună în acest Prāna pentru a se manifesta în timpul potrivit.

Câteva ilustrări vor face aceasta mai limpede. Mai întâi vom vorbi despre raporturile sexuale.

Raporturile sexuale

Agni Tattva generator al masculinului este pozitiv, cel al femininului, negativ. Acela (adică cel masculin – n.t.) este mai cald, mai dur și mai agitat decât acesta (cel feminin – n.t.); acesta (cel feminin – n.t.) este mai rece, mai uniform / neted și mai calm decât acela (cel masculin – n.t.). Aici nu voi vorbi decât despre culoarea Prāna prin acțiunea sau lipsa de acțiune a acestei puteri. Agni pozitiv tinde să fugă în cel negativ și viceversa. Dacă nu îi este permis să o facă, impulsunile repetate ale acestui Tattva se vor învârti în jurul lor, centrul câștigă o forță mai mare și Prāna întreg este colorat în fiecare zi în roșu din ce în ce mai adânc. Centrele lui Agni Tattva, de prin tot corpul, devin mai puternice în acțiunea lor în timp ce celelalte contractează o nuanță roșie generală. Ochii și stomacul devin mai puternici. Dacă, totuși,

omul se lasă pradă instinctelor sale sexuale, Prāna masculin devine colorat de către Agni feminin și viceversa. Aceasta tinde să slăbească toate centrele acestui Tattva și dă întregului Prāna o culoare feminină. Stomacul, de asemenea, devine mai rece, ochii slăbesc și puterea bărbătească se pornește pe ducă. Dacă mai mult decât un singur Agni femeiesc individual ia în posesiune Prāna bărbătesc și viceversa, Tattva antagonist general devine din ce în ce mai adânc și mai puternic, Prāna întreg este viciat într-o mai mare măsură; de aici rezultă o mai mare debilitate; spermatooreea, impotența și alte culori antagoniste iau Prāna în posesiune. De altfel, individualitățile separate ale agniurilor bărbătești sau femeiești care au luat în posesiune un Prāna vor tinde să se respingă unul pe altul.

Să presupunem acum că omul este un adept al mersului pe jos.

Mersul

Prithivī Tattva al picioarelor câștigă putere; culoarea galbenă pătrunde în întregul Prāna. Centrele Prithivī de prin tot corpul încep să lucreze mai viguros; Agni primește un adaus blând și salutar pentru puterea lui; întregul sistem tinde către echilibrul sănătății – nici prea cald, nici prea rece – și un sentiment general de mulțumire întovărașit de vigoare, de încântare, un chef de a se bucura rezultă din asta.

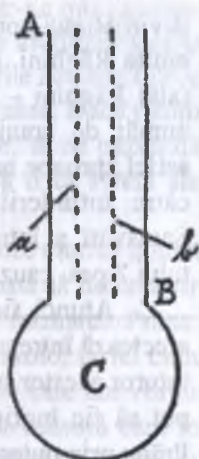
Să-mi fie permis să mai iau încă o ilustrare a operațiunilor lui Vāk (vorbirea, cuvântul) și atunci voi fi terminat cu organele acțiunii.

Vāk (vorbirea, cuvântul)

Puterea Śakti a cuvântului (Vāk, Sarasvatī) este una dintre cele mai însemnate divinități ale Pantheonului indian. Elementul principal de Prāna care concură la formarea acestui organ este Apas Tattva. Deci, după cum s-a spus, culoarea zeiței trebuie să fie albă. Coardele vocale și cu larynx-ul în fața lor formează Vīnā (instrument de muzică) a zeiței.

În această secțiune a aparatului vocal, A este un mare cartilaj tiroidian formând proiecția beregății și care este mult mai ieșit la bărbat decât la femeie. Mai jos este cartilagiul în formă de inel C, cricoidul. Înapoia acestuia se schițează coardele a și b.

Aerul atmosferic, trecând peste aceste coarde, în timpul respirației, le pune în vibrație și din asta rezultă sunetul. În mod obișnuit aceste coarde sunt prea destinse spre a da vreun sunet. Apas Tattva, zeița cuvântului, albă ca laptele, îndeplinește însemnata funcție de a le întinde. Când curentul semilunar al lui Apas Tattva trece de-a lungul mușchilor acestor coarde, ele se încrețesc și sunt făcute astfel mai țepene / întinse.

Adâncimea acestor curbe depinde de forța curentului Apas. Cu cât sunt mai adânci aceste curbe, cu atât sunt mai întinse coardele. Cartilagiul tiroid servește ca să varieze intensitatea vocii astfel produse. Asta va fi destul spre a arăta că puterea motoare reală în producerea vocii este Apas Tattva sau Prāna. Există anumite condiții ale lumii exterioare, după cum se va înțelege ușor, care excită centrele de Apas Tattva; curentul trece de-a lungul coardelor vocale, ele se întind și sunetul se produce. Însă, excitarea acestor centre vine și de la suflet, prin inteligență. Întrebuintarea acestui sunet în decursul evoluției ca vehicul al gândirii este nunta lui Brahmā (Vinānamaya Koṣa, sufletul) cu Sarasvatī, puterea cuvântului, astfel cum este ea localizată în om.

Apas Tattva al aparatului vocal, cu toate că este puterea motoare principală în producerea sunetului, este modificat, conform împrejurărilor, prin amestecul celorlalte Tattve, în felurite grade. Cât de departe se întinde cercetarea omenească, s-au înregistrat cam patruzeci și nouă de astfel de variațiuni sub numele de Svara. Mai întâi, sunt șapte note generale; acestea pot să fie pozitive și negative (Tivra și Kamala) și pe deasupra fiecare dintre ele poate să aibă trei subdiviziuni. Aceste note

devin atunci componentele a opt Rāga și fiecare Rāga are mai multe Rāghini. Rāghini simple pot să fie amestecate cu altele (alte Rāghini – n.t.) și fiecare Rāghini poate să aibă un mare număr de aranjamente de note. Variațiunile suretului devin astfel aproape nenumărate. Toate aceste variații sunt cauzate de către întinderile variabile ale coardelor vocale, Vīnā lui Sarasvātī, și întinderile variază prin forța schimbătoare a curen-tului Apas, cauzată de suprapunerea celorlalte Tattve.

Atunci, fiecare variație de sunet are o culoare proprie care afectează întregul Prāna cu propriul său mers. Efectul Tattvic al tuturor acestor sunete este notat în cărțile de muzică; diferite boli pot să fie îngrijite și tendințe bune sau rele să fie imprimate Prāna prin puterea sunetului. Sarasvātī este o zeiță atotputernică și ea cârmuiește / controlează Prāna ale noastre pentru bine sau pentru rău, după caz. Dacă un cântec sau un sunet este colorat de către Agni Tattva, sunetul colorează Prāna în roșu; în mod asemănător, Vāyu, Apas, Akāṣa și Prithivī îl colorează în albas-tru, alb, negru și galben. Cântecul colorat în roșu cauzează vehe-mența; el poate să cauzeze mânia, somnul, digestia și conges-tiile. Sunetul colorat de Akāṣa cauzează frica, uitarea etc. În mod asemănător pot unele cântece să dea pentru Prāna nostru culoarea iubirii, a dușmăniei, a adorării, a moralității, a nemu-ririi, după caz.

Să întoarcem o altă cheie. Dacă cuvintele pe care le pro-ferăm poartă culoarea lui Agni Tattva – mânie, iubire, poftă – Prāna este colorat în roșu și această roșeață se întoarce asupra noastră înșine. Ea poate să ardă substanța noastră, putem fi slabi și, lăncezind, putem să avem zece mii de alte boli. Teribilă răs-plată a cuvintelor mânioase! Dacă cuvintele noastre sunt umplute de iubire divină și de adorare, de grație și de moralitate, cuvinte care dau plăcere și mulțumire oricui le aude – culorile lui Prithivī și ale lui Apas – noi devenim iubitori și iubiți, adora-tori și adorați, grațioși și morali, plăcuți și fericiți, mulțumitori și întotdeauna mulțumiți. Disciplina cuvântului însuși – Satya-ul lui Patanjali – este astfel una dintre cele mai înalte practici Yoga.

Impresiile senzoriale colorează Prāna într-un mod asemănător. Dacă vizionăm imagini frumoase, dacă ascultăm sunete plăcute, respirăm parfumuri delicate etc., culorile acestor Tattve vor fi excesiv întărite și vor obține stăpânirea Prāna. Dacă iubim vederea ferneilor frumoase, auzirea vocilor lor, să ne păzească cerul căci cel mai mic și mai general efect va fi că Prāna ale noastre vor primi colorația feminină.

Aceste ilustrări sunt suficiente ca să explice cum se adună culorile tattvice ale naturii externe în Prāna. Poate să fie necesar să spunem că nu intră nicio nouă culoare în formarea Prāna. Toate culorile Universului sunt deja prezente acolo, la fel cum sunt în soare, prototipul Prāna. Culoarea despre care am vorbit nu este decât întărirea culorii particulare într-o măsură care le cufundă pe celelalte în umbră. Această tulburare de echilibru este aceea care cauzează, în primul rând, varietatea lui Prāna omenesc și, în al doilea rând, aceste nenumărate boli cărora carnea le este moștenitoare.

Din aceasta rezultă în mod evident că orice acțiune a omului colorează Prāna cu o culoare deosebită și culoarea afectează la rândul ei corpul grosolan. Când însă, în ce moment afectează corpul această culoare tattvică deosebită? În mod obișnuit, în niște condiții tattvice asemănătoare ale universului extern. Asta înseamnă că, dacă Agni Tattva a căpătat forță într-un Prāna în timpul unei diviziuni deosebite de timp, forța se va arăta atunci când va reveni din nou această diviziune deosebită de timp. Însă mai înainte de a întreprinde o dezlegare a acestei probleme, este necesar să înțelegem următoarele adevăruri:

Soarele este capul / șeful vivificator al fiecărui organism al sistemului. În clipa în care vine un nou organism în existență, soarele își schimbă calitatea față de acest organism, el devine acum sprijinul vieții pozitive în acest organism. În decursul acestei vieți, Luna începe să influențeze organismul în propriul său fel; ea devine sprijinul vieții negative. Planetele își stabilesc fiecare curenții lor în organism. De dragul simplității, nu am vorbit încă decât de Soare și Lună, domniile respectivi ai curenților pozitivi și ai curenților negativi ai jumătăților dreapta și

stânga ale corpului, despre creier și despre inimă, despre nervi și despre vasele sanguine. Acestea sunt cele două izvoare principale ale vieții, însă planetele, trebuie să ne aducem aminte de asta, exercită o influență modificatoare asupra acestor curenți. Astfel, condiția tattvică reală a unui moment oarecare este hotărâtă de către cele șapte planete, tot atât de bine ca și de către Soare și de către Lună.

Fiecare planetă, după ce a hotărât condiția tattvică generală a momentului, continuă, introducând în organism schimbări care constituie nativitatea. Aceste schimbări corespund manifestării culorii de Prāna care se ridică în acea clipă. Astfel, să presupunem că a intrat culoarea roșie în Prāna, când Luna este în cel de-al doilea grad al semnului Balanței. Dacă nu există vreo influență tulburătoare a unui altui luminariu, culoarea roșie se va manifesta de sine de fiecare dată când Luna va fi în aceeași poziție; dacă există o influență tulburătoare, culoarea roșie se va manifesta atunci când va fi dispărut această influență. Ea poate să se arate în decursul lunii calendaristice sau poate să fie amân timer pentru un timp. Este foarte greu de hotărât timpul în care își va avea o faptă efectul; asta depinde, în bună parte, de forța imprimării. Forța de imprimare poate să fie împărțită în zece grade, cu toate că anumiți autori au mers mai departe.

1. Momentană. Acest grad de forță își are efectul acolo și de îndată.

2. 30° de forță. În acest caz, efectul se va arăta atunci când vor fi fiecare dintre planete în același semn zodiacal ca în clipa imprimării.

3. 15° de forță, (Horă).

4. 10° de forță, (Drṣekanā).

5. 200' de forță (Navanṣa).

6. 150' de forță (Dvādaṣānṣa).

7. 60' sau 1° de forță (Trinṣānṣa).

8. 1'' (Kalā).

9. 1''' (Vipala).

10. 1'''' (Truti).

Să presupunem că într-un Prâna oarecare, datorită unei acțiuni, Agni Tattva ar obține cea mai puternică proeminență cu putință, constând în **prezervarea** corpului; Tattva va începe să aibă efect atunci și acolo, până ce influența sa va scădea într-o oarecare măsură; el va deveni latent și se va arăta când, într-o clipă oarecare, aceleași planete vor fi situate în aceleași case. Câteva exemple vor ilustra mai bine aceasta. Să presupunem că poziția următoare a planetelor, dintr-un anumit moment, arată condiția tattvică, de când a intrat o culoare anumită în Prâna; fie marți 3 aprilie, într-o clipă când pozițiile astrelor sunt:

	Semn	Grad	Minute	Secunde
Soare	2	22	52	55
Marte	5	28	1	40
Mercur	10	25	42	27
Saturn	3	9	33	30
Venus	2	26	35	17
Luna	8	16	5	9
Jupiter	7	15	41	53

Noi presupunem că fapta menționată mai sus s-a îndeplinit în această clipă. Efectul prezent (al faptei – n.t.) va pleca împreună cu curentul lunar de două ore care poate să treacă în acea clipă. El va deveni atunci latent și va rămâne astfel până în epoca în care aceste planete vor fi din nou în aceeași poziție. Acestea aceleași poziții pot să fie, după cum am văzut, în număr de nouă și de mai multe.

De îndată ce a trecut timpul exact în care o culoare a obținut predominarea asupra Prâna, efectul său asupra corpului grosolan devine latent. El se arată din nou, în mod general, atunci când stelele sunt în aceleași case. O parte a acestei forțe este consumată în această clipă și forța redevine latentă spre a se arăta din nou, cu o mai mare minuțiozitate, când într-o clipă oarecare, jumătățile de case vor coincide și așa mai departe cu părțile ce mai rămân notate mai sus. Se poate întâmpla un număr oarecare de ori ca să nu fie decât o apropiere de coincidență și, atunci, efectul va tinde să se arate, cu toate că el nu este, în clipa aceea decât o tendință.

Aceste observații, cu toate că în mod necesar foarte sărace, tind să arate că impresia produsă asupra Prāna de către o faptă chiar neînsemnată, ia într-adevăr mult timp spre a se șterge, atunci când stelele coincid în poziție într-un grad asemenea aceluia în care s-a făcut fapta. Astfel, o cunoaștere a astronomiei este, în mod înalt, esențială în religia vedică ocultă. Observațiile următoare pot să facă însă ceva mai de înțeles ceea ce tocmai am spus.

Prānamaya Koşa, după cum am remarcat-o adesea, este o pictură exactă a Prāna pământesc. Curenții periodici ai forțelor subtile ale naturii aflați în pământ operează, conform aceluiași legi, în Principiul de Viață; la fel ca și Zodiacele, Prānamaya Koşa este împărțit în case, etc înclinațiile Nord și Sud ale axei ne dau o inimă și un creier. Fiecare dintre ele a făcut să crească din ea douăsprezece ramificații care sunt cele douăsprezece semne ale Zodiacei. Rotația zilnică ne dă cele treizeci și una de Ciakre de care s-a mai vorbit înainte. Aceste Ciakre, sunt toate diviziunile semnelor Zodiacei. Despre diviziunea în jumătăți de case s-a vorbit deja: există jumătate de casă pozitivă și jumătate de casă negativă. Atunci, avem treimea, noimea, doisprezecimea și așa mai departe până la grad, sau la diviziunile sau subdiviziunile sale. Fiecare Ciakra, totodată zilnic și anual, este, de fapt, un cerc de 360° ca și marile cercuri ale sferelor cerești. Prin aceste Ciakre este stabilită o succesiune de șapte curenți de viață: 1. Solar; 2. Lunar; 3. Marte, Agni; 4. Mercur, Prithivī; 5. Jupiter, Vīyu; 6. Venus, Apas; 7. Saturn, Akāşa.

Este cu totul cu neputință ca de-a lungul aceluiași Ciakre să poată să treacă toate aceste curenți, sau vreunul oarecare, sau mai multe dintre ele într-una și aceeași clipă. Este evident că starea reală de Prāna este hotărâtă de către poziția acestor diferite curenți localizate.

Dacă unul sau mai multe curenți tattvice sunt întărite de către una dintre faptele noastre, sub o poziție oarecare a curenților, numai atunci când vom avea în același grad, aceeași poziție a curenților, numai atunci își va face apariția efectul tattvic, în plină forță. Pot să existe, de asemenea, niște aparențe de

ușoară putere în diferite clipe; însă forța întreagă nu va fi niciodată pe de-a-ntregul epuizată până când nu avem aceeași poziție a curenților până la cea mai mică subîmpărțire a unui grad. Asta ia perioade peste perioade și este absolut imposibil ca efectul să dispară în viața prezentă. De aici vine necesitatea reîncarnării pe pământ.

Efectele tattvice ale muncii unei vieți, adunate, dau fiecărei vieți o nuanță generală care îi este proprie. Această nuanță se șterge treptat și culorile care o compun trec sau scad în intensitate, una câte una. Atunci când fiecare dintre culorile ce o compun s-a șters, puțin câte puțin, culoarea generală a unei vieți dispăre. Corpul grosolan care fusese zămislit de către această culoare particulară încetează de a mai corespunde lui Prāna, colorat în prezent, în mod general, într-un fel deosebit. Prāna nu mai iese din Sușumnā; din asta rezultă moartea.

Moartea

Cum s-a mai spus deja, cele două forme ordinare ale morții sunt moartea pozitivă prin creier și moartea negativă prin inimă; asta este moartea prin Sușumnā, prin care Tattvelele sunt toate potențiale. Moartea poate, de asemenea, să aibă loc prin celelalte Nādi; în acest caz trebuie să fie întotdeauna o predominare a unuia sau a altuia dintre Tattve. După moarte, Prāna merge spre diferite regiuni, conform cărărilor prin care iese din corp. Astfel:

1. Sușumnā negativ conduce la Lună.
2. Sușumnā pozitiv conduce la Soare.
3. Agni ale celorlalte Nādi conduc la muntele cunoscut sub numele de Raurava (foc).
4. Apas ale celorlalte Nādi îl conduce la muntele cunoscut sub numele de Ambarīṣa și așa mai departe; Akāṣa, Vāyu și Prithivī îl conduc la Andhatāmisa, Kalasūtra și Mahākāla respectiv (a se vedea Zoga Sutra, Pada III, Aforismul 26, Comentariul).

Cărarea negativă este aceea care este luată în general de către Prāna. Această cărare duce la Lună (Cianddraloka) fiindcă

Luna este domnul sistemului negativ, al curenților negative și a Sușumnā negativ – inima care este, prin urmare, o continuare a Prāna lunar. Prāna care are culoarea generală negativă nu poate să se miște de-a lungul acestei cărări și este transferat bineînțeles la rezervoare, centrele Prāna negativ. Oamenii, în care trece, cu mai multă sau mai puțină regularitate, curentul lunar de două ore, iau această cărare.

Prāna care a pierdut tăria culorii sale pământești dă energie materiei lunare conform propriei sale forțe și stabilește astfel, acolo, pentru sine însuși, un fel de viață pasivă; inteligența este aici într-o stare de vis. Impresiile tattvice ale forțelor adunate trec prin fața ei în același fel ca și în visele noastre pământești. Singura diferență este că în această stare nu există forța suprapusă a indigestiei spre a face atât de puternice și de bruște impresiile tattvice încât ele să devină dintr-asta teribile. Această stare de vis este caracterizată printr-un calm extrem. Orice ar avea în ea inteligența noastră din experiențele interesante ale acestei lumi, orice am fi gândit sau auzit sau văzut sau de care ne-am bucurat, simțul satisfacției și al bucuriei, fericirea, încântarea Tattvelor Apas și Prithivī, simțul languid (tandru) al iubirii lui Agni, uitarea plăcută a lui Akāṣa, toate apar una după alta, **fiindcă durerea se naște atunci când o impresie constrânge ea însăși inteligența, care nu este în armonie nu vibrează, nu poate rezona cu împrejurimea (proximitatea) sa.** Asta este starea în care trăiește inteligența în Ciandraloka, așa cum se va înțelege mai bine atunci când vom vorbi despre cauzele tattvice ale visurilor.

Veacurile se scurg / se rostogolesc în acest Loka, în timpul cărora inteligența, conform acelorasi legi generale care există pentru Prāna, uzează impresiile unei vieți de mai înainte. Culoarele tattvice intense pe care activitatea neîncetată a Prāna le chema acolo se estompează treptat până ce, în cele din urmă, inteligența vine să se potrivească / ajusteze într-un mod permanent cu Prāna-ul. Despre Prāna se poate spune că el are o aparență nouă; despre inteligență că are o nouă conștiință. Când sunt amândouă în aceaastă stare, amândouă foarte slabe, efectele

tattvice adunate ale Prāna încep să se arate odată cu reîntoarcerea aceluiași poziții ale stelelor. Acestea ne trag din Prāna lunar spre Prāna pământesc. În acest stadiu, inteligența nu are vreo individualitate demnă de a fi luată în seamă, în așa fel că ea este trasă de către Prāna acolo unde afinitatea ei o duce. Astfel, ea se unește acelor raze solare care au o culoare asemănătoare, tuturor acelor posibilități latente care se arată în omul viitor, dar cu totul latent la momentul respectiv. Împreună cu razele soarelui ea trece, conform legilor obișnuite ale vegetației, într-un grăunte care are culori asemenea. Fiecare grăunte are o individualitate separată, care contează pentru existența sa particulară dar pot să fie acolo toate potențialitățile omenești, dându-i o individualitate proprie, fiecărui grăunte.

În mod asemănător individualitățile omenești revin din cele cinci stări care sunt cunoscute sub numele de infernuri. Acestea sunt stările de existență de după moarte fixate pentru acei oameni care s-au bucurat / s-au desfătat, într-un mod excesiv de violent, de impresiile variate ale fiecăreia dintre Tattve. **Cum intensitatea tattvică ce tulbură echilibrul și cauzează, prin urmare, durerea,** se uzează cu timpul, Prāna individual trece în sfera lunară urmând aceleași stări ca cele care au fost descrise mai sus.

De-a lungul cărării pozitive, prin Brahmarandhra, își fac drumul acele Prāna care trec dincolo de efectele generale ale timpului și, prin urmare, nu se întorc pe pământ sub legile obișnuite. Timpul este acela care readuce Prāna ale lumii și condiția tattvică cea mai slabă intră în joc la reîntoarcerea și reluarea pozițiilor identice ale stelelor; însă Soarele fiind gardianul timpului însuși este cel mai puternic factor în hotărârea condiției sale tattvice, ar fi imposibil pentru timpul solar să afecteze Prāna solar. Deci numai acele Prāna călătoresc către Soare, în care nu există nicio preponderență a vreunei culori tattvice oarecare; aceasta este starea lui Prāna care aparține numai Yoghinilor. Prin practica constantă a celor opt ramuri ale Yogăi, Prāna este purificat de culorile de prisos, căpătând astfel o mare forță personală; este evident că asupra unui astfel de Prāna timpul nu

poate să aibă vreun efect în împrejurările obișnuite, ele trec în soare. Aceste Prāna nu au culori distincte personificatoare; toate culorile care merg la soare au aproape aceeași nuanță generală, însă inteligențele lor sunt diferite.

Ele pot să fie deosebite una de alta, conform ramurii de știință pe care au cultivat-o, sau conform metodelor particulare și variate de perfecționare mentală pe care le-au urmat. Practica constantă a Yogăi face din yoghini un lucrător liber, nedepinzând decât de suflet, modelând Prāna pe propriile sale contururi și dându-i propriile sale culori. Asta este un fel de Mokṣa.

Cu toate că soarele este cel mai puternic domn al vieții iar condiția tattvică a Prāna nu mai are niciun efect acum asupra aceluia Prāna care a trecut prin soare, mai este încă afectat de curențe planetare și există momente în care efectul acesta este foarte puternic, în așa fel, încât condițiile pământești în care inteligențele au existat mai înainte mai sunt încă prezente în ele. O dorință de a face același bine pe care l-au făcut în lume în existența lor de mai înainte pune stăpânire pe ele și, împinse de această dorință, ele revin uneori pe Pământ.

Ṣankarāciārya a notat, în comentariul său asupra Brahmasūtra, că Apantārtamāh, unul dintre Rīṣii vedici apărut astfel pe pământ sub chipul lui Kriṣṇa Dvaipāyana, spre / către sfârșitul lui Dvāpara și începutul lui Kālī Yuga.

Cum este de dorit ca să se știe despre Prāna pe cât de mult cu putință, noi vom da mai departe câteva citate asupra aceluiași subiect, luate din Praśnopaniṣad. Ele vor adăuga un plus de interes subiectului și îl vor prezenta în cea mai autentică lumină, ca pe un adevăr revelat.

„Acel care cunoaște nașterea, sosirea, locurile de manifestare, regula și aparența microcosmică a Prāna devine remunerator prin această știință.“

Cunoașterea practică a legilor vieții și o subordonare a naturii inferioare ordinilor unor astfel de legi, trebuie bineînțeles să se sfârșească prin trecerea ascendentă a sufletului din partea întunecată a vieții în lumina originară a soarelui. Asta înseamnă nemurirea care este trecerea în afara puterii morții pământești.

Să vedem însă ce au de spus Upanișadele despre ceea ce trebuie să fie știut despre Prāna.

Nașterea Prāna

Prāna naște din Atmā; el naște din Atmā ca și umbra în corp.

Corpul omenesc sau oricare alt organism venind, după cum o face, între soare și porțiunea spațiului așezată de cealaltă parte, aruncă o umbră în oceanul de Prāna. În mod asemănător, se vede Prāna ca o umbră în sufletul macrocosmic (Ișvara), fiindcă inteligența macrocosmică (Manu) intervine. Pe scurt, Prāna este umbra lui Manu, cauzată de către lumina Logos-ului, centrul macrocosmic. Sorii își datorează nașterea lor în această umbră a imprimării / impresiunii pe care ea, adică umbra, o primește de la ideile mentale macrocosmice. Acești sori – centrele de Prāna, devin, la rândul lor, punctele de plecare pozitivă a unei dezvoltări de mai târziu. Manu-ii, aruncând umbra lor prin intervenția sorilor dau naștere, în aceste umbre, planetelor etc. sorii aruncându-și umbrele, prin intervenția planetelor, dau naștere lunelor. Atunci aceste diferite centre încep să acționeze asupra planetelor și soarele coboară în ele, sub forma de organisme variate, împreună cu omul.

Aparența macrocosmică

Acest Prāna se găsește, în macrocosm, ca ocean de viață, cu Soarele ca centru. El asumă două faze de existență: Prāna, materia de viață pozitivă; Rayi, materia de viață lunară negativă. Aceea (adică Prāna – n.t.) este faza Nord și Est; aceasta (adică Rayi – n.t.) este faza Sud și Vest. În orice moment al vieții pământești, noi avem astfel centrele Nord și Sud ale Prāna; centrele de unde pleacă fazele Sud și Nord ale materiei de viață. Jumătățile Est și Vest sunt acolo, de asemenea.

În fiecare clipă – adică în fiecare Truti – există milioane de Truti – organisme perfecte – în spațiu. Asta reclamă o explicație: unitățile de timp și de spațiu sunt aceleași – un Truti. Să luăm un Truti de timp. Este bine cunoscut că în fiecare clipă

razele tattvice de Prāna merg în toate direcțiile dintr-un punct oarecare spre un altul.

Este deci destul de limpede că fiecare Truti de spațiu este o picătură exactă a întregului aparat de Prāna, cu toate centrele, părțile / laturile și relațiile pozitive și negative. Spre a vorbi bine în puține cuvinte, fiecare Truti de spațiu este un organism perfect. În oceanul de Prāna care înconjoară Soarele sunt, nenumărate din aceste Truti.

Pentru că ele sunt în mod esențial asemănătoare, este ușor de înțeles că următoarele condiții vor face să se facă o diferențiere culoarea, aparența și forma Truti-urilor.

1. Distanța de la centrul solar.

2. Înclinarea pe axa solară.

Să luăm pământul ca exemplu. Această zonă de viață solară, considerând totodată distanța și înclinarea după care se mișcă pământul, dă naștere vieții pământului. Această zonă de viață pământească este denumită ecliptică. Ori, fiecare Truti de spațiu, în această ecliptică, este un organism individual separat. Când pământul se mișcă în cursa sa anuală, adică când Truti se schimbă, aceste Truti permanente de spațiu schimbă fazele vieții lor; însă, permanența lor nu este niciodată alterată; ele își păstrează toată individualitatea lor.

Toate influențele planetare ating întotdeauna aceste Truti, peste tot unde pot să fie planetele, în călătoria lor. Distanța și înclinația modificându-se, cauzează, bineînțeles, o schimbare în faza de viață.

Acest Truti de spațiu din poziția sa permanentă în ecliptică, trimite, în timp ce își păstrează legătura sa cu toate planetele, în aceeași clipă, razele sale tattvice în fiecare sfert al spațiului. Ele ajung astfel pe pământ.

Este o condiție a vieții pământești ca curențele de viață pozitive și negative — Prāna și Rayi — să se echilibreze. Prin urmare, când, în acest Truti ecliptical cele două faze ale materiei vitale sunt la fel de puternice, razele tattvice care vin de la acest Truti către pământ, dau acolo, energie materiei grosolane. Momentul în care echilibrul este distrus de către influențele tattvice

ale planetelor, sau de către orice altfel de cauză, este momentul morții pământești. Asta înseamnă, simplu, că razele tattvice ale Truti, care cad pe pământ, încetează să dea energie materiei grosolane, deși ajung totuși în acest loc și cu toate că Truti este nealterat în locuința lui ecliptică permanentă. În această stare de după moarte, Truti omenesc va însufleși materia grosolană în acel sfert al spațiului **ale cărui legi de predominare relativă**, negativă sau pozitivă, coincid cu această stare. Astfel, atunci când materia de viață negativă, Rayi, este **absolut** foarte puternică, energia Truti este transferată de la pământ la iună. În mod asemănător, el poate să treacă în alte sfere. Când echilibrul pământesc este din nou restabilit, când această viață de după moarte a fost trăită, energia este din nou transferată pe pământ.

Aceasta este aparența macrocosmică a lui Prāna, cu imaginile tuturor organismelor pământului.

Sosirea

Cum vine acest Pranamaya Koşa – acest Truti al macrocosmosului – într-acest corp? „Prin nişte acţiuni la rădăcina cărora stă / rezidă inteligenţa“, spune, pe scurt, Upanişadul. S-a explicat cum fiecare acţiune schimbă natura lui Prābamaya Koşa şi se va explica în încercarea (adică capitolul cu acest titlu – n.t.) asupra „Galeriei cosmice de Tablouri“ cum sunt reprezentate aceste schimbări în contrapartea cosmică a principiului nostru de viaţă. Este evident că prin aceste acţiuni se traduce schimbarea în natura relativă generală a lui Prāna şi a lui Rayi despre care s-a vorbit în partea anterioară a acestei încercări. Este absolut necesar ca să spunem că **inteligenţa – liberul arbitru omenesc** – stă / rezidă la rădăcina acestor acţiuni care tulbură echilibrul tattvic al principiului de viaţă. Deci, „Prāna vine în acest corp prin nişte acţiuni la rădăcina cărora stă inteligenţa“.

Locurile manifestării

«La fel după cum Suveranul suprem spune supuşilor săi: „Condu cutare sau cutare sat“, astfel face Prāna. El îşi aşază

diferitele sale manifestări în diferite locuri. În Pāyu (anus) și în Uaṣṭhā se găsește Apāna (care descarcă excrementele și urina). În ochi și în ureche se găsesc manifestările cunoscute sub numele de vedere și de auz (Ciakṣuh și Śrotra). Prāna rămâne el însuși, ieșind din gură și din nas. Între locurile Prāna și Apāna, către buric, există Samāna. El este acela care conduce prin tot corpul hrana și băutura care este aruncată în foc. De acolo, aceste șapte lumini. Prin mijlocul lui Prāna este aruncată lumina științei asupra culorii, formei, suretului etc.

„În inimă este într-adevăr Atmā (Prānamaya Koṣa) și în el, într-adevăr, celelalte spire. Aici, există 101 Nādi; fiecare Nādi conținând 100 de spire. În fiecare dintre aceste ramuri se găsesc 72 000 de alte Nādi. În acestea se mișcă Vyāna.

«Printr-unul (Suṣumnā) care urcă, Udāna conduce spre lumi glorioase prin mijlocul bunătății, și spre lumi rele, prin mijlocul răului; printre cele două, la lumea oamenilor.

«Soarele este, într-adevăr, Prāna macrocosmic; el răsare / se ridică și prin asta ajută vederea. Puterea care este în pământ întreține puterea lui Apāna; Akāṣa (materia eterică) care este între cer și pământ, ajută Samāna.

«Materia de viață eterică (independentă de existența sa între cer și pământ) care umple spațiul macrocosmic, este Vyāna.

«Tejas – eterul luminos – este Udāna; de aici, acel al cărui foc natural este stins (se apropie de moarte).

«Atunci omul merge către a doua naștere; organele și simțurile intră în inteligență; inteligența omului vine în Prāna (manifestările sale încetează acum). Prāna este combinat cu Tejas; mergând cu sufletul, el îl conduce la / în sferele care sunt în vedere.»

Diferitele manifestări de Prāna în corp și locurile unde se produc ele au fost examinate. Însă în această carte apar anumite expuneri interesante. Este spus că acest Atmā, acest Prānamaya Koṣa și cu celelalte spire, într-adevăr, este localizat în inimă. Inima, am văzut-o reprezintă latura negativă a vieții – Rayi. Atunci când Prāna pozitiv, care este propriu-zis localizat în creier se imprimă asupra lui Rayi – inima și celelalte Nādi care

decurg din ea – formele vieții și cu acțiunile omului vin la existență. Deci, propriu-zis, reflecția în inimă este aceea care lucrează în lume, **această reflecție fiind propriul domn al organelor senzoriale și active ale vieții**. Dacă această existență în inimă nu ne învață felul de a trăi aici, organele senzoriale și cele active, totodată, părăsesc viața iar legătura cu lumea încheiează. Existența creierului care nu are legătură imediată cu lumea, decât prin inimă, se ține acum în curățenia lui fără de prihană; pe scurt, sufletul merge în Sūryloka (Soarele).

Prāna extern

Apoi, punctul interesant este descrierea funcțiunilor lui Prāna extern care stă la rădăcina lui Prāna individualizat și îl ajută în lucrul său. S-a spus că Soarele este Prāna. Asta este destul de evident și a fost, nu numai odată pomenit, mai înainte. Funcțiunea cea mai însemnată a vieții, inspirația și expirația, funcția care, după Știința Suflului, este singura lege de existență a universului pe toate planurile vieții, este adusă în existență și păstrată în activitate de către însuși Soarele. Suflul solar este acela care îi constituie existența și acesta, reflectat în om, dă naștere suflului omenesc.

Atunci, Soarele apare într-o altă fază. El răsare și, acționând astfel, ajută ochii în acțiunea lor firească.

În mod asemănător, puterea care este în pământ susține manifestarea Apāna a lui Prāna. Aceasta este puterea care atrage fiecărui lucru către pământ, spune comentatorul. În limbaj modern asta este gravitația.

Se poate spune ceva mai mult despre manifestarea Udāna a lui Prāna. Cum știe fiecare, există o fază a lui Prāna macrocosmic care conduce totul, numele, formele, sunetele, viziunile și toate celelalte senzații de la un punct la altul. În alt fel, acesta este cunoscut ca fiind Agni universal sau Tājas textului. Manifestarea localizată a acestei faze de Prāna este numită Udāna, sau ceea ce conduce principiul de viață de la un loc la altul. Destinația particulară este hotărâtă de către acțiunile trecute și

acest Agni universal conduce Prāna, împreună cu sufletul, în diferite lumi.

Acest Prāna este deci o ființă puternică și, dacă manifestările sale locale ar lucra unison și cu temperanță, îndeplinindu-și datoria lor proprie, fără a uzurpa timpul nici locul celorlalte, nu ar fi nici un rău în lume.

Însă fiecare dintre aceste manifestări revendică puterea sa singulară asupra sărmanului suflet rătăcit. Fiecare dintre ele reclamă întreaga viață a omului ca pe propriul său domeniu particular.

„Akāṣa, Vāṣa, Vayu, Agni, Prithivī, Apas, cuvântul, vederea și auzul – fiecare spune limpede că el este singurul monarh al corpului omenesc.“

Prāna principal, acel ale cărui manifestări sunt cele căruia acestea îi sunt manifestările, le spune: „Nu uitați: Eu sunt acel care susține corpul omenesc împărțindu-l în cinci.“

Dacă cele cinci manifestări ale lui Prāna, împreună cu toate subîmpărțirile lor minore se revoltă împotriva lui, dacă fiecare începe să revendice propria suzeranitate și încetează de a mai lucra pentru cel mai mare folos al domnului suprem, care este viața reală, mizeria apare spre a chinui / zdrobi bietul suflet omenesc.

„Manifestările Prāna, orbite de ignoranță nu ar vrea să înainteze după poruncile domnului lor.“

„El părăsește corpul și când îl părăsește, toate celelalte Prāna minore îl lasă de asemenea; ele rămân acolo atunci când rămîne el.“

Atunci ochii lor sunt deschiși.

„La fel după cum albinele își urmează regina lor pe fiecare drum, astfel îl urmează toate Prāna – și anume, cuvântul, inteligența, ochiul, urechea – cu devoțiune și astfel îl celebrează.“

„El este Agni, cauza căldurii; el este Soarele (dăătorul de lumină); el este norul, el este Indra, el este Vāyu, Prithivī, Rayi și Deva, Sat și Asat* și este nemuritor.“

* Rayi și Asat sunt faza negativă a materiei vitale; Deva și Sat, faza pozitivă

„Ca și spițele în butucul unei roți, fiecare lucru este menținut în Prāna – imnele lui Rig, ale lui Yajur și ale lui Sāma, (acestea trei sunt Vede – n.t.), sacrificiul, Ciatrya și Brāhmanii etc.“

„Tu ești progenitorul; tu te miști în uter, tu naști în forma tatălui sau a mamei; ție, o Prāna care locuiești în corp cu manifestările tale, aceste creaturi îți oferă daruri.“

„Tu ești conducătorul ofrandelor la / către Deva, tu ești conducătorul ofrandelor către strămoși; tu ești acțiunea și puterea simțurilor și a celorlalte manifestări ale vieții.“

„Tu ești, o Prāna, marele domn al puterii, Rudra distrugătorul și apărătorul; tu te miști în cer ca soarele, tu ești apărătorul luminilor cerului.“

„Atunci când tu faci să plouă, aceste creaturi sunt pline de bucurie fiindcă ele speră să aibă belșug de hrană.“

„Tu ești Prāna, curat din / prin fire; tu ești consumatorul tuturor ofrandelor, ca și focul Ekarși (a Atharva); tu ești tatăl nostru ca și judecătorul nostru.

„Fă sănătoasă această aparență a ta care este așezată în cuvânt, în ochi, în ureche și care este întinsă către inteligență; nu fugi de ea.“

„Tot ce există în cele trei ceruri, aceasta este tot sub puterea Prāna. Protejează-ne așa cum își protejează mama nou-născutul; dă-ne bogăția și inteligența.“

Prin aceste cuvinte eu închei descrierea mea a lui Prāna, cel de-al doilea principiu al universului și al corpului omenesc. Acum este timpul să schițăm munca legii tattvice universale a Suflului, pe planul următor, mai înalt al vieții – inteligența (Manomaya Koṣa).

Capitolul V

INTELIGENȚA

Introducere

Nicio teorie a vieții universului nu este totodată atât de simplă și atât de mare ca teoria Suflului (Svara). Ea este mișcarea universală, care apare în Mâyă în virtutea substratului invizibil al cosmosului, Parabrahman al Vedantinilor. Expresia cea mai potrivită pentru Svara, în românește este „curent de viață”. Știința indiană a Suflului caută să formuleze legile sau, mai degrabă, legea universală după care acest curent de viață, această forță a inteligenței universale, trecând, după cum o exprimă atât de frumos Emerson, de-a lungul firului gândirii, guvernează / conduce evoluția și involuția tuturor fenomenelor vieții omenești, fiziologice, mentale și spirituale. În întreaga lungime și lărgime a acestui univers, nu există niciun fenomen, mare sau mic, care să nu-și găsească explicația sa cea mai firească, cea mai de înțeles și cea mai convenabilă în teoria celor cinci moduri de manifestare a acestei mișcări universale -- cele cinci Tattve elementare. În încercările anterioară am încercat să explicăm într-un mod general, cum, orice fenomen fiziologic este guvernat de cele cinci Tattve. Obiectul încercării prezente este de a trece în revistă, pe scurt, fenomenele variate care se raportează la cel de-al treilea corp superior al omului -- Manomaya Koşa, inteligența -- și de a nota în ce mod simetric și universal îndeplinesc Tattvele formarea și opera acestui principiu.

Cunoaștere

În vorbirea generală, cunoașterea este aceea care distinge inteligența de viața fiziologică (Prāna), dar se va vedea, că **diferite grade de cunoaștere pot foarte bine să fie luate unul drept altul ca fiind caracteristici distinctive ale celor cinci stări de materie pe care, în om, le numim cele cinci principii.**

De ce nu este cunoașterea decât un fel de mișcare tattvică a suflului, ridicată la de sine conștiință de către prezența, într-un grad mai mult sau mai puțin ridicat, a elementului Ahankāra (egoism)? Aici, fără îndoială, punctul de vedere de unde observă filozoful vadantin cunoașterea, atunci când vorbește despre inteligență ca despre forța de impuls a cauzei dintâi a universului. Cuvântul Svāra nu este decât un sinonim al inteligenței, manifestare a Un-ului coborând în Prakriti.

„Vād ceva“ înseamnă, după concepția noastră despre cunoaștere, că Manomaya Koşa meu a fost pus în stare de vibrație vizuală.

„Aud“ înseamnă că Manomaya Koşa meu este în vibrație auditivă.

„Simt“ înseamnă că inteligența mea este în vibrație tactilă.

Și așa mai departe pentru celelalte simțuri.

„Iubesc“ înseamnă că inteligența mea este în stare de vibrație amoroasă (o formă de atracție).

Prima stare – aceea de Anandamaya – este starea celei mai înalte cunoașteri. Nu există, atunci, decât un centru, substratul întregii infinități a lui Parabrahman și vibrațiile eterice ale suflului său sunt una, prin întreaga întindere a infinitului; nu există decât o inteligență, decât o cunoaștere; întregul univers, cu toate potențialitățile și actualitățile sale, este o parte a acestei cunoașteri. Este cea mai înaltă stare de fericire. Aici nu există vreo conștiință în sine, căci Eul nu are decât o existență relativă și trebuie să existe un Tu sau un El mai înainte ca să poată să existe un Eu.

Ego-ul ia formă atunci, când în cel de-al doilea plan de existență vine mai mult decât un centru minor în existență; pentru acest motiv s-a dat numele de Ahankara acestei stări de materie. Impulsunile eterice ale acestor centre sunt finite în domeniul lor particular spațial și ele diferă pentru fiecare centru. Ele pot, cu toate acestea, să se afecteze una pe alta, în același fel după cum impulsunile eterice individualizate ale unui om afectează pe acelea ale unui alt om. Mișcarea Tattvică a unui

centru a lui Brahmă este condusă de-a lungul acelorași linii universale ca și a celui alt. Se găsesc astfel două mișcări diferite într-un centru; impulsivitatea cea mai puternică este denumită Eu, cea mai slabă Tu sau El, după caz.

Atunci vine Manas. Virat este centrul și Manu atmosfera acestei stări. Aceste centre sunt în afară de raza de vedere a omului obișnuit, însă ele lucrează sub niște legi asemănătoare celor care conduc restul Cosmosului.

Sorii se învârtesc în jurul Virat-urilor în același fel după cum se mișcă planetele în jurul Soarelui.

Funcțiunile inteligenței

Compunerea lui Manu este asemănătoare celeia a lui Prāna. Manu este compus într-un grad încă și mai subtil al celor cinci Tattve și această subtilitate crescândă înzestrează Tattvele cu funcții diferite.

S-au dat cele cinci funcții ale lui Prāna; urmează cele cinci funcții ale lui Manas așa cum sunt date de către Patanjali și acceptate de către Vyasa: 1. Mijloace de cunoaștere (Pramāna); 2. Falsă cunoaștere (Viparyaya); 3. Imaginația complexă (Vikalpa); 4. Somnul (Nidra); 5. Memoria (Smriti).

Toate manifestările inteligenței cad sub unul sau altul dintre aceste cinci capitole. Astfel, **Pramāna** cuprinde: a. Percepție (Pratyakṣa); b. Inferență (Anumāna); c. Autoritate (Agama).

Viparyaya cuprinde: a. Ignoranță (Avidia, Tamas), b. Egoism (Asmitā, Moha); c. Reținere (Rāga, Mahāmoha); d. Repulsie (Tamisra Dveṣa); e. Instinct al conservării (Abhiniveśa, Andhatamisra).

Cele trei diviziuni care mai rămân nu au subdiviziuni hotărâte. Vom arăta acum că toate modificările gândirii sunt niște forme ale mișcării tattvice pe plan mental.

1. MIJLOACE DE CUNOAȘTERE (Pramāna)

Cuvântul Pramāna (mijloace de cunoaștere) derivă din două rădăcini, atributul *ma* și derivatul *ana*, cu prefixul *pra*.

Ideea rădăcinii *ma* este „a merge“, „a se mișca“ și, prin urmare, „a măsura“

Prefixul *pra* îi dă rădăcinii ideea de plenitudine, legat, cum este de rădăcina *pri* „a umple“. Ceea ce se mișcă exact, în sus sau în jos, la aceeași înălțime ca și un alt lucru, este *Pramāna* acestui lucru. Devenind *Pramāna* al unui alt lucru, primul lucru primește anumite calități pe care el nu le avea înainte. Acesta este întotdeauna rezultatul unei schimbări de stare care este provocată de un anumit fel de mișcare, fiindcă mișcarea este întotdeauna aceea care cauzează schimbările de stare. Acesta este, de fapt, semnificația exactă a cuvântului *Pramāna*, aplicat unei manifestări particulare / deosebite a inteligenței.

Pramāna este o mișcare tattvică particulară / deosebită a corpului mental; el are efectul că pune corpul mental într-o stare asemănătoare unui alt lucru. Inteligența poate să sufere tot atâtea schimbări câte sunt în stare să-i imprime Tattvele externe și aceste schimbări au fost clasate de către Patanjali în trei rubrici generale.

a. Percepere (*Pratyakṣa*)

Aceasta este acea schimbare de stare care este produsă de către cele cinci organe ale simțurilor în inteligență. Cuvântul de este un cornpus al lui *prati*, reîntoarcere și a lui *akṣa*, putere senzorială, organ al simțurilor. De acolo vine acea vibrație tattvică simpatcă pe care o produce, în inteligență, un organ al simțurilor în contact cu obiectul său. Aceste schimbări pot să fie clasate în cinci articole generale, conform simțurilor.

Ochiul dă naștere vibrațiilor lui *Tajas*; limba, pielea, urechea și nasul, respectiv, vibrațiile lui *Apas*, *Vāyu*, *Akāṣa* și *Prithivī*. *Agni* curat cauzează perceperea roșului, *Tejas* – *Prithivī* aceea a galbenului, *Tejas* – *Apas* aceea a albului, *Tejas* – *Vāyu* a albastrului și așa mai departe. Alte culori sunt produse în inteligență de niște vibrații amestecate în mii de feluri diferite. *Apas* dă blândețea / dulcețea, *Vāyu* asprimea / duritatea, *Agni* rigiditatea. Prin ochi, noi nu vedem numai culoarea, ci și forma. Se va reaminti că este atribuită câte o formă particulară fiecărei vibrații tattvice, și că toate formele materiei grosolane răspund

vibrațiilor tattvice corespunzătoare; astfel, forma poate să fie percepută prin fiecare simț. Ochii pot să vadă forma, limba poate să o guste, pielea poate să o atingă și așa mai departe. Asta va apărea, fără îndoială, ca o afirmație nouă, trebuie însă să ne reamintim că proprietatea nu este mărginită la exprimarea sa exterioară sau în faptă. Urechea ar auzi forma dacă întrebuințarea mai generală a ochiului și a pielii în acest scop, nu ar fi silit-o la specializare respectiv aproape la inacțiune. Forma unică este diferențiată în cel puțin cinci moduri și fiecare mod numește același lucru cu un nume diferit. Asta este demonstrat în mod convenabil, de fiziologia celor cinci organe de simț.

Vibrațiile Apas curat cauzează un gust astringent; acelea ale lui Apas – Prithivī, un gust dulce; ale lui Apas – Agni, un gust cald; ale lui Apas – Vayu, un gust acid și așa mai departe. Alte nenumărate variațiuni ale gustului sunt provocate de niște vibrații intermediare, în grade variate.

Asemănător este cazul schimbărilor vocale și a altor moduri de vibrație. Este limpede că cunoașterea noastră perceptivă nu este nimic altceva decât o adevărată mișcare tattvică a corpului mental, provocată de comunicările simpatice ale vibrațiilor de Prāna, la fel după cum un instrument cu coarde, întins într-un anumit grad, începe să vibreze în mod spontan atunci când o vibrație este provocată într-un instrument asemănător.

b. Inferență (Anumāna)

Cuvântul Anumāna are aceleași rădăcini ca și cuvântul Pramāna; singura diferență este în prefix. Avem aici *anu* „după“, în loc de *pra*. Inferența (Anumāna) este deci retro-mișcarea. Atunci când inteligența este în stare să suporte două vibrații deodată, atunci, dacă una dintre aceste două vibrații ia naștere și este percepută, cea de-a doua vibrație trebuie de asemenea să se manifeste. Astfel: să presupunem că sunt pișcat de un individ; vibrațiile complexe produse de către acțiunea unui om sunt înregistrate în inteligența mea, eu recunosc fenomenul. Aproape în același timp cu aceste vibrații, s-au produs în mine o altă serie de vibrații; pe asta o numesc durere. Ori, sunt aici două feluri de mișcări tattvice, venind una după alta. Dacă, într-o altă

clipă, eu simt o durere asemănătoare, îmi voi reaminti imaginea unui om care mă pișcă.

Această retromișcare este „inferență”. Inducția și deducția sunt amândouă niște modificări ale acestei mișcări succesive. De exemplu, Soarele apare la răsărit întotdeauna într-o anumită direcție; concepția acestei direcții devine asociată, pentru totdeauna, în inteligența mea, cu răsăritul Soarelui. De fiecare dată când mă gândesc la fenomenul răsăritului de Soare, concepția acestei direcții, revine de la sine. Eu spun deci că Soarele se ridică regulat în această direcție. Inferența nu este deci nimic altceva decât o mișcare tattvică venind după o alta care se raportează la ea și pe care o are în legătură.

c. Autoritate (Agama)

Cea de-a treia modificare a ceea ce se numește „mijloace de cunoaștere”, este autoritatea (Agama). Ce-i asta? Eu citesc în geografia mea și aud de pe buzele profesorului meu că Anglia este înconjurată de ocean. Acum, cine a legat între ele aceste cuvinte, în inteligența mea, cu descrierea / imaginea Angliei, a oceanului și a relațiilor lor mutuale? Desigur că nu este perceperea, și, prin urmare, nu este inferența care trebuie natural să lucreze prin natura lucrurilor, prin cunoașterea senzorială / cu ajutorul simțurilor. Ce-i atunci? Asta trebuie să fie o a treia modificare.

Faptul că cuvintele au puterea de a evoca o anumită imagine în mințile noastre, este de un foarte adânc interes. Oricare filozof indian recunoaște aceasta ca fiind cea de-a treia modificare a inteligenței, însă ea nu este recunoscută de către filozofia europeană.

Cu toate acestea nu este nicio îndoială că culoarea corespunzând acestei modificări mentale diferă de aceea care corespunde percepției sau inferenței. Culoarea care aparține modificărilor perceptive ale inteligenței este întotdeauna, în mod natural, simplă, prin natura lucrurilor. O anumită fază a vibrației Tejas trebuie întotdeauna să precadă în modificarea vizuală și, în mod asemănător, vibrațiile celorlalte Tattve corespund celorlalte diferite manifestări ale simțurilor noastre.

Fiecare dintre aceste manifestări are propria ei culoare distinctă. Roșul va apărea tot atât de bine în vibrația vizuală ca și în vibrația auditivă sau în vreo altă vibrație oarecare, însă roșul vibrației vizuale va fi strălucitor și curat; acel al organului gustului va fi nuanțat cu galben; acel al organului tactil, cu albastru; și eterul sonor va fi ceva aproximativ ca negrul. Nu există deci nici cea mai mică aparență că vibrația vocală coincide cu pura vibrație perceptivă. Vibrațiile vocale sunt duble prin natura lor și ele nu pot, în niciun caz, decât să coincidă cu vibrațiile inferențiale; și aici, la fel, ele nu pot decât să coincidă cu vibrațiile auditive. O mică considerație ne va arăta, cu toate acestea, că există oarecare diferență între vibrațiile vocale și vibrațiile inferențiale. În inferență, o anumită modificare a sunetului este urmată de o anumită pictură vizuală și aceste două vibrații laolaltă, păstrează, în mintea noastră, o poziție la fel de importantă. Noi așezăm la un loc două perceperi, le comparăm și spunem atunci că una o urmează pe cealaltă. În modificarea verbală, nu există nicio comparație, nicio conștiință simultană, niciun ansamblu al celor două concepții. Una o cauzează pe cealaltă, fără îndoială, însă noi nu suntem absolut de loc conștienți de acest fapt. În inferență, prezența simultană, pentru un timp, totodată a cauzei și a efectului, aduce o schimbare în culoarea efectului. Diferența este mai puțin mare în vibrația vocală comparată cu vibrația inferențială. Cunoașterea axiomatică nu este inferențială în prezent, cu toate că ea va fi fost altfel, fără îndoială, în trecut; în prezent ea a devenit naturală inteligenței.

2. FALSĂ CUNOAȘTERE (Viparyaya)

Aceasta este cea de-a doua modificare mentală. Acest cuvânt este, de asemenea, derivat dintr-o rădăcină însemnând mișcare – *i* sau *ay*, „a merge“, „a se mișca“. Prefixul *pari* este legat de rădăcina *pra* și îi dă aceeași idee rădăcinii. Paryaya are același sens radical ca și Pramāna. Cuvântul Viparyaya înseamnă deci „o mișcare îndepărtată de mișcarea care coincide cu obiectul“. Vibrațiile de Pramāna coincid, în natură, cu vibrațiile obiectului perceperii; nu este la fel cu vibrațiile de Viparyaya.

Anumite condiții câștigate ale inteligenței imprimă asupra perceperilor o nouă culoare care le este proprie și le distinge astfel de perceperile de Pramāna. Există cinci manifestări ale acestei manifestări.

a. Ignoranță (Avidiā)

Acesta este câmpul general de manifestare a tuturor modificărilor lui Viparyaya (falsă cunoaștere). Cuvântul vine de la rădăcina *vid* „a ști“, de la prefixul *a* și de la sufixul *ya*. Semnificația originală a rădăcinii este „a fi“, „a exista“. Simțul original de Vidyā este deci „starea unui lucru așa cum este“, sau, exprimat în termeni ai planului mental, printr-un singur cuvânt, „a ști“. Atâta timp cât, în fața unei ființe omenești, văd o față și nimic altceva, vibrația mea mentală nu mai este spusă Vidyā ci Avidyā. Avidyā (ignoranță) nu este deci o concepție negativă, ea este tot atât de pozitivă ca și Vidyā însăși.

Este o mare greșeală de a presupune că niște cuvinte având niște prefixe privative implică întotdeauna niște abstracții și niciodată realități. Asta însă, este o digresiune; starea de Avidyā este acea stare în care vibrația mentală este perturbată prin starea Akāṣa și aceea a altor Tattve, care produc astfel niște false aparențe. Aparența generală a Avidyā este Akāṣa – întunericului – și de aceea Tamas este sinonim al acestui cuvânt. Proeminența generală a întunericului este cauzată de vreun defect în spiritele individuale pentru că, astfel, după cum ne-o arată experiența noastră zilnică, un anumit obiect nu stimulează aceeași serie de vibrații în toate inteligențele. Ce este atunci defectuitatea mentală? Trebuie să o găsim în pătura energiei potențiale, acumulată de către inteligență. Această acumulare a energiei potențiale este o problemă de cea mai adâncă însemnătate în filozofie și una dintre acelea în care doctrina transmigrării sufletelor își găsește explicația sa cea mai de înțeles. Această așa-zisă lege a lui Vāsana poate să se enunțe după cum urmează:

Dacă un lucru este așezat într-un fel deosebit de mișcare tattvică – internă sau externă – el câștigă, pentru a doua oară, posibilitatea de a fi ușor așezat în același fel de mișcare și, prin urmare, să reziste unui alt fel. Dacă lucrul este supus aceleiași

mișcări pentru câțva timp, mișcarea devine un atribut necesar al lucrului. Această mișcare devine atunci, ca să spunem așa „o a doua natură“.

Astfel, dacă un om își obișnuiește corpul la o formă deosebită de exercițiu, anumiți mușchi ai corpului său sunt foarte ușor de pus în mișcare. Orice altă formă de exercițiu care reclamă întrebuințarea altor mușchi va fi găsită obositoare datorită rezistenței ridicate de către obișnuințele mușchiulare. La fel este și cu inteligența. Dacă eu am convingerea profund înrădăcinată, după cum o au unii acum, că pământul este dat și că soarele se învâртеște în jurul pământului, se poate să fie nevoie de veacuri spre a-mi modifica credința. Mii de exemple ale unor astfel de fenomene ar putea să fie citate. Cu toate acestea este necesar ca să stabilim aici că puterea de a deveni / de a accede ușor către o stare mentală și de rezista unei alte stări mentale este ceea ce înțelegem noi prin energie acumulată; ea este denumită Vāsana sau Sanskāra în sanscrită.

Cuvântul Vāsana vine de la rădăcina *vas* „a rămâne“. El înseamnă oprire sau fixare a unei forme de mișcare vibratorie în inteligență. Vāsana este aceea prin care anumite adevăruri rămân firești minții și nu numai anumite așa-zise adevăruri, ci și toate așa-zisele tendințe firești morale, fizice și spirituale. Singura deosebire între diferitele Vāsana este gradul lor de stabilitate. Aceste Vāsana care sunt imprimate asupra inteligenței ca rezultat al mersului evolutiv ordinar al naturii nu se schimbă niciodată. Producțiile acțiunilor omenești independente sunt de două feluri: dacă acțiunea se rezumă în tendințe care opresc cursul evolutiv al naturii, efectul acțiunii se epuizează în timp prin forța repulsivă a subcurentului evoluției; dacă, cu toate acestea, curențele Vāsana pozitiv și negativ coincid în direcție, puterea se mărește. Ultimul fel de acțiuni, noi îl denumim virtuos, primul fel, vicios.

Acest Vāsana, această dominare temporară a curentului opus este ceea ce provoacă falsa cunoaștere. Să presupunem că, într-un om, curentul pozitiv are forța *a*; dacă el are prezent în el un curent de același grad de forță, cele două curențe vor încerca

să se unească; atunci se va provoca o atragere. Dacă nu li se permite acestor două curente să se unească, ele cresc în putere și reacționează asupra corpului însuși, în paguba lui; dacă le este permis să se unească ele se epuizează. Această epuizare cauzează o ușurare a inteligenței, curentul evolutiv progresiv se afirmă cu o mare forță și din asta rezultă astfel un sentiment de mulțumire. Această tulburare tattvică a inteligenței va da, atâta timp cât are o putere îndestulătoare, propria sa culoare tuturor percepțiilor și concepțiilor. Ele nu vor apare în adevărata lor lumină, ci în chip de cauze de mulțumire. Noi denumim aceste cauze de mulțumire cu nume diferite. Câteodată noi denumim aceasta o floare, alteori o lună. Astfel sunt manifestările Avidyā. Cum o spune Patanjali, Avidyā constă în perceperea veșnicului, a curatului, a plăcutului și a spiritualului, în neveșnic, necurat, dureros și nespital. Astfel este geneza lui Avidyā care, astfel cum am remarcat-o, este o realitate substanțială și numai o simplă concepție negativă. Acest fenomen mintal cauzează cele patru modificări care urmează:

b. Egoism (Asmitā)

Asmitā (egoismul) este convingerea că viața reală (Puruṣa Svara) este una cu variatele sale modificări mentale și fiziologice, că cel mai înalt Eu este una cu cel mai jos, că suma percepțiilor și concepțiilor noastre este Ego-ul real și că nu mai există nimic dincolo de asta. În ciclul prezent de evoluție și în precedentele, intelectul a fost ocupat mai ales de către percepțiile și concepțiile sale. Puterea reală a vieții nu este niciodată văzută făcând o apariție separată, de unde sentimentul că Ego-ul trebuie să fie același ca și fenomenele mentale. Este limpede că Avidyā, cum am definit-o mai sus, rezidă / stă la rădăcina acestei manifestări.

c. Refinerea (Rāga)

Sentimentul greșit de mulțumire menționat mai sus sub numele de Avidyā este cauza acestei condiții. Atunci când un obiect oarecare produce, în mod repetat, în inteligența noastră, acest sentiment de mulțumire, inteligența noastră ia obiceiul de a cădea în aceeași stare de vibrație tattvică. Sentimentul de

mulțumire și imaginea obiectului care părea să cauzeze mulțumirea tind să apară împreună și aceasta este o dorință arzătoare a obiectului, o dorință de a nu-l lăsa să ne scape – adică Rāga, plăcere.

Noi putem pătrunde aici și mai adânc în natura acestui sentiment de mulțumire și opusul său – plăcerea și durerea. Cuvințele sanscrite pentru aceste două stări mentale sunt, respectiv Sukha și Duhkha. Amândouă vin de la rădăcina Khan „a cerceta”; prefixele *su* și *duh* stabilesc diferența. Primul prefix cuprinde ideea de „îndemână” și el scoate această idee din fluxul ușor al suflului, pe de-a-ntregul liber. Ideea radicală a lui Sukha este, deci, săpătura pe de-a-ntregul liberă, cercetare în care pământul nu oferă decât puțină rezistență.

Transferat la intelect, această faptă devine Sukha, ceea ce face asupra lui o impresie comodă. În natura acestor vibrații, faptul trebuie să coincidă cu condițiile dominante atunci, ale vibrațiilor mentale. Mai înainte ca nicio percepție sau concepție să fi luat naștere în inteligență, nu există nici dorință, nici plăcere – adică sentimentul de mulțumire cauzat de niște impresii produse de către obiectele externe începe cu anumite percepții și concepții care au rădăcină în inteligență.

Această înrădăcinare nu este, în realitate, decât o întunecare a unirii originare a unor impresii provenind din progresul mintal evolutiv. Atunci când contactul cu obiectul extern îndepărtează, pentru o clipă acest nor de pe limpedele orizont al minții / al intelectului, sufletul este conștient de un sentiment de mulțumire, pe care Avidyā îl leagă de obiectul extern, după cum am arătat. Aceasta dă naștere dorinței.

d. Repulsia (Dveṣa)

Asemănătoare este geneza durerii și dorința de respingere (Dveṣa). Ideea radicală de Duhkha (durere) este acțiunea de a săpa acolo unde se experimentează o sumă bună de rezistență. Transferat la inteligență, el înseamnă o acțiune care întâlnește rezistență din partea inteligenței. Intelectul nu dă loc ușor acestor vibrații, el încearcă să le respingă cu toată puterea sa. Se ridică deci un sentiment de lipsire. Asta este ca și când i s-ar lua

ceva din natura sa și s-ar introduce un fenomen străin. Această conștiință de lipsire sau de nevoie este durerea, iar puterea repulsivă pe care o exercită aceste vibrații în intelect este cunoscută sub numele de Dveṣa (dorința de a respinge). Cuvântul Dveṣa vine de la rădăcina *dveṣ*, care este compus din *du* și *iṣ*; *iṣ*, el însuși apare ca o rădăcină compusă din *i* și *s*. S-ul final este legat de rădăcina *su* „a sufla“, „a fi în starea sa naturală“, rădăcina *i* înseamnă „a merge“ și rădăcina *iṣ* înseamnă, prin urmare, „a merge spre starea sa naturală“. Transferat la inteligență, cuvântul devine un sinonim al lui Rāga. Rădăcina *du* în Dveṣa îndeplinește aceeași funcție ca și *duh* din Duhkha. Dveṣa ajunge deci să însemne „o arzătoare dorință de respingere / repulsie“. Mânia, gelozia, ura etc, sunt toate niște modificări ale lui Dveṣa, după cum iubirea, afecțiunea și prietenia sunt acelea ale lui Rāga. Prin ceea ce s-a spus deja, este ușor de urmărit geneza principiului „de instinct al conservării“. Noi trebuie să încercăm acum să atribuim acestor acțiuni Tattvele lor predominante.

Culoarea generală a lui Avidiā este, după cum s-a spus aceea a lui Akāṣa, neagră. Atunci, însă, când Avidiā se manifestă ca mânie, atunci predomină Agni Tattva. Dacă este însoțită de o mișcare a corpului, se indică Vāyu. Încăpățânarea apare ca Prithivī și docilitatea ca Apas, în timp ce condiția de teamă și de tremur își găsește expresia în Akāṣa.

Akāṣa Tattva predomină, de asemenea, în iubire. Prithivī o face credincioasă; Vāyu, variabilă; Agni, agitată Apas, caldută; Akāṣa, oarbă și nehibzuită.

Akāṣa tinde să producă un gol în vene, de unde predominarea lui în frică. Prithivī îl ținutuește pe loc pe omul timid, Vāyu îi dă gesturi descurajate, Apas îi deschide urechea la măgulire, iar Agni îi încălzește sângele pentru răzbunare.

3. IMAGINAȚIA COMPLEXĂ (Vikalpa)

Să ne reîntoarcem la Vikalpa. Aceasta este acea cunoaștere, care, cu toate că este în stare să ia corp în cuvinte, nu are realitate pe plan fizic. Sunetele naturii în legătură cu privirea ei ne-au dat niște nume pentru percepții. Cu adăugarea sau

scăderea de percepții, am avut, de asemenea, o adăugare sau o scădere a sunetelor care sunt legate de ele. Sunetele constituie cuvintele noastre.

În Vikalpa, două sau mai multe perceperi sunt adăugate în așa fel încât să dea naștere la o concepție care nu are realitate corespunzătoare pe plan fizic. Aici este rezultatul necesar al legii universale Vasāna. Atunci când inteligența este obișnuită cu perceperea mai multor fenomene, ele au toate tendința de a reapare; și atunci când două sau mai multe dintre aceste fenomene coincid deodată, noi avem ceva ce poate să existe sau nu pe planul fizic. Dacă el nu există, fenomenul este Vikalpa; dacă, cu toate acestea, el există, noi denumim aceasta Samādhi.

4. SOMNUL (Nidra)

Acesta este, de asemenea, un fenomen al Manomaya Koşa al intelectului. Filozofii indieni vorbesc despre trei stări în legătură cu el: Veghea, Visul și Somnul.

a. Veghea

Este starea obișnuită unde principiul de viață lucrează în relație cu inteligența. Atunci, inteligența primește prin acțiunea simțurilor sale, impresii de la obiectele exterioare. Celelalte facultăți ale inteligenței sunt pur mentale și ele pot să lucreze tot atât de bine în veghe ca și în vis. Singura diferență este că, în visuri, inteligența nu suferă deloc schimbările perceptive. Cum se întâmplă asta? Aceste schimbări de stare sunt întotdeauna pasive și sufletul nu are alegerea atunci când le este supus. Ele pleacă și vin ca un rezultat necesar al muncii lui Svara în cele cinci manifestări ale sale. Cum am explicat-o când am scris despre Prāna, diferitele organe de simț încetează de a mai răspunde schimbărilor tattvice externe atunci când curentul pozitiv câștigă în corp o forță mai mult decât obișnuită. **Forța pozitivă ne apare sub formă de căldură, forța negativă sub forma frigului.** Noi vom putea deci, mai târziu, să numim aceste forțe caldul / căldura și frigul.

b. Visul

Upanișadul spune că în somnul fără vise, sufletul doarme în vasele sanguine (Nādi), pericard (Puritat) și în cavitatea

inimii. Oare sistemul vaselor sanguine – centrul negativ al lui Prāna – are, de asemenea, ceva de-a face cu visele? După înțeleptul indian, starea de vis este un intermediar între vis și somn, însă este rezonabil de a presupune că trebuie să existe ceva în sistemul său, care să răspundă de amândouă fenomenele odată. Ce este acest ceva? Se vorbește despre el în diferite feluri, ca despre Pitta, despre Agni și despre Soare. Nu este deloc nevoie să mai spunem că aceste cuvinte au intenția de a desemna unul și același lucru: efectul produs asupra corpului de către suflul solar în general și de către Agni Tattva în particular. Cuvântul Pitta poate să înșele pe unii și este, deci, necesar să stabilim că acest cuvânt nu înseamnă întotdeauna „a adormi”. Există un Pitta pe care filozofia sanscrită îl localizează în special în inimă; acesta este denumit Sādhaka Pitta, nu este nimic mai mult decât temperatura cardiacă, și este cel cu care avem noi de-a face în somn sau în vis.

După filozoful indian, temperatura cardiacă este aceea care cauzează cele trei stări, în diferite grade. Aceasta, și nimic mai mult, este semnificația textului vedic ce spune că sufletul dormitează în pericard. Toate funcțiunile vieții sunt convenabil asigurate atâta timp cât avem o balanță perfectă a curenților pozitivi și negativi – căldura și frigul. Media temperaturilor solare și lunare este temperatura la care își menține Prāna legătura cu corpul grosolan. Media este dată după o expunere de o zi și o noapte întreagă. În această perioadă, temperatura este supusă la două variații generale: una este limita pozitivului, cealaltă a negativului. Atunci când pozitivul își atinge limita diurnă, acțiunile organelor simțurilor nu mai sunt în continuare în sincronism cu modificarea Tattvelor externe.

Experiența cotidiană arată că organele simțurilor răspund la niște vibrații tattvice externe, în anumite limite. Dacă limita este întrecută, de o parte sau de alta, organele devin insensibile acestor vibrații. Există, deci, un anumit grad de temperatură la care pot lucra, în mod obișnuit, organele simțurilor, însă, atunci când această limită este întrecută de o parte sau de cealaltă, organele devin incapabile de a mai primi vreo impresie din

afară: în timpul zilei, curentul de viață pozitiv adună forța în inimă. Dispoziția fizică obișnuită este alterată în mod natural prin această adunare a forței și, ca rezultat, simțurile dorm. Ele nu mai primesc nicio impresie din afară. Aceasta este suficient spre a produce starea de vis.

Cum coardele corpului grosolan (Sthūla Sharīra / Șarira) sunt încă singure / numai ele destinsse, sufletul nu mai vede inteligența afectată mai multă vreme de către impresiile externe. Inteligența este, cu toate acestea, obișnuită cu niște percepții și concepții variate și, prin simpla forță a obișnuinței, ea trece prin stări variate. Suflul, așa cum se diferențiază el în cele cinci stări tattvice diverse, devine cauza variatelor impresii care se ridică. Sufletul, cum am mai spus-o deja, nu joacă niciun rol în evocarea acestor viziuni: este o lege de viață necesară fără de care inteligența suferă variatele schimbări ale stărilor de veghe și de somn. Sufletul nu este cu nimic amestecat în evocarea fantasmagoriilor unui vis; altfel ar fi imposibil să explicăm visele oribile. Într-adevăr, dacă sufletul este pe de-a-ntregul liber în vis, de ce cheamă el câteodată la existență hidoasele apariții care, cu o lovitură teribilă, par să respingă tot sângele nostru în inimă? Niciun suflet nu ar face astfel dacă ar putea-o face.

Fapt este că impresiile unui vis se schimbă cu Tattvele. După cum o Tattva alunecă ușor într-alta, tot așa o gândire dă loc unei alteia. Akāșa cauzează frica, rușinea, dorința, mânia; Vāyu ne conduce în diferite locuri; Tejas ne arată aurul și argintul; Prithivī poate să ne aducă bucuria, surâsurile, mângâierile și așa mai departe. Și atunci noi putem avea vibrații tattvice compuse. Putem să vedem bărbații și femeile, dansul și bătăliile, sfaturile și adunările populare; să ne plimbăm în niște grădini, să mirosim florile cele mai alese, să vedem cele mai frumoase locuri; putem strânge mâna prietenilor noștri, putem vorbi sau călători în țări îndepărtate. Toate aceste impresii sunt cauzate de către starea tattvică a corpului mintal, adusă fie prin: 1. un deranjament fizic, 2. schimbări tattvice obișnuite, 3. prin vreo altă schimbare oarecare de stare.

După cum sunt trei cauze diferite, sunt trei feluri de vise. Prima cauză este deranjamentul fizic; atunci când curenții naturali de Prāna sunt tulburați, în așa fel încât să rezulte din asta boala, sau sunt gata de a fi tulburați, în mod obișnuit inteligența suferă aceste schimbări tattvice. Coardele simpatice ale inteligenței sunt excitate și noi visăm despre toate întâmplările neplăcute care însoțesc boala pentru noi, în atmosfera noastră fizică. Astfel de visuri sunt apropiate, prin natura lor, de furiile delirului; singura diferență există în forță și în violență. Când suntem bolnavi, în mod asemănător noi putem visa despre sănătate și despre apropierea sa.

Cel de-al doilea fel de vis este cauzat de către schimbările tattvice obișnuite. Atunci când condițiile tattvice trecute, prezente și viitoare ale proximității noastre sunt uniforme prin natura lor, atunci când nu există nicio schimbare și când nu prevedem nicio schimbare, cursul viselor este dintre cele mai calme și egale în fluxul său cel ușor. După cum Tattvele fiziologice, atmosferice și pline de sănătate alunecă una asupra alteia binișor, astfel alunecă impresiile minții noastre în această clasă de vise. În mod obișnuit, noi nu putem nici chiar să ne reamintim aceste vise, căci nu există în ele nicio stimulare specială pentru a le conserva în amintirea noastră.

Cel de-al treilea fel de schimbare este asemănător primului, singura diferență stă în natura efectelor. Noi le denumim pe acestea efectele bolii sau ale sănătății, după caz; aici putem grupa rezultatele sub numele generale de prosperitate sau de calamitate.

Procesul acestui fel de activare mentală este, cu toate acestea, același în amândouă cazurile. Curenții de viață fecundați de tot felul de bine și de rău sunt îndestulători, cu toate că potențiali și tinzând numai către efectiv, spre a pune în vibrație coardele simpatice ale minții. Cu cât este inteligența mai pură, cu cât este mai liberă de praful lumii, cu atât este ea mai sensibilă la cea mai ușoară și mai îndepărtată tendință a lui Prāna către schimbare. În urma acestui lucru, noi devenim conștienți de evenimentele care se pregătesc: asta lămurește

natura viselor profetice. A cântări însă forța exactă a acestor visuri, a găsi întocmai ce înseamnă fiecare vis, este o operă dintre cele mai grele și, trebuie să o spun: pe de-a-ntregul cu neputință în împrejurările obișnuite. Putem face zece mii de greșeli la fiecare pas și nu avem nevoie de nimic mai puțin decât de un Yoghi perfect pentru înțelegerea corectă a propriilor noastre visuri; fără a mai vorbi de acelea ale altora. Să explicăm și să luminăm greutățile care ne înconjoară în înțelegerea visurilor noastre. Un om din cartierul meu, însă necunoscut de mine, este pe punctul de a muri; fecundați de către moarte, curenții tattvici ai corpului său perturbază Tattvele atmosferice și sunt răspândite, prin instrumentalitatea lor, în diferite grade de putere, prin toată lumea. Ei mă ating de asemenea și pe mine și, atunci când dorm, ei excită coardele simpatice ale inteligenței. Cum nu există acum niciun loc în mintea mea pentru acest om, impresia mea va fi numai generală. O ființă omenească, frumoasă sau urâtă, slabă sau grasă, bărbătească sau feminină, suferindă sau nu și având și alte calități asemănătoare, va veni în inteligența mea ca pe un pat de moarte. Dar care om? Puterea imaginației complexe, în afară de cazul când este ținută în frâu prin cel mai riguros exercițiu de Yoga, își va avea aici distracția și este pe cât se poate de sigur că un om care a fost deja în relație, în inteligența mea, cu toate aceste calități tattvice, își va face apariția în conștiința mea. Acest cineva este mort sau muribund, de asta putem să fim siguri, însă unde și cine: le este cu neputință oamenilor obișnuți să o descopere. Și nu numai manifestarea lui Vikalpa ne pune pe drumul greșit dar și celelalte manifestări ale inteligenței fac și ele la fel. Starea de Samādhi, care nu este nimic mai mult decât punerea noastră înșine într-o stare de cea mai perfectă armonie față de împrejurimile tattvice, este deci cu neputință, decât numai dacă nu au primit celelalte manifestări o frână perfectă. „Yoga – spune Patanjali – constă în a ține în frâu manifestările inteligenței“. Să rezumăm.

c. Somnul adânc (Susupti)

Starea de vis este menținută atâta vreme cât temperatura cardiacă nu este destul de puternică pentru a afecta corpul

mental; însă, cu creșterea forței pozitive, acesta (corpul mental – n.t.) trebuie să fie, de asemenea, afectat. Manas și Prāna sunt făcute din aceleași materiale și sunt supuse acelorași legi; cu toate acestea, cu cât sunt materialele acestea mai subtile, cu atât mai mult trebuie să fie mai puternice forțele care produc asemenea schimbări. Toate corpurile sunt acordate împreună și schimbările unuia îl afectează pe celălalt. Însă, vibrațiile pe secundă ale corpului superior sunt mai numeroase decât cele ale corpului inferior și aceasta este cauza subtilității lui. Cele mai înalte principii sunt întotdeauna afectate de principiile imediat inferioare; astfel, Tattvele externe vor afecta direct Prāna, însă mintea nu poate fi afectată decât prin Prāna, și în mod indirect.

Temperatura cardiacă nu este decât o indicație a gradului de căldură a Prāna; atunci când este adunată la inimă o căldură îndestulătoare, Prāna, fiindcă a câștigat o forță suficientă, afectează corpul mental. Acestea, de asemenea, se desprind acum de suflet. De altfel, vibrațiile mentale sunt în repaus, căci inteligența nu poate lucra decât la o anumită temperatură, dincolo de care, ea trebuie să se odihnească; în această stare, noi nu mai avem visuri. Singura manifestare a inteligenței este aceea a odihnei; aceasta este starea somnului fără de vise.

Trec acum la cea de-a cincea și cea din urmă manifestare mentală.

5. REȚINEREA, AMINTIREA (Smriti)

După cum a remarcat-o profesorul Max Miller, ideea originară a rădăcinii *smri* (de unde *Smriti*) este de „a îndulci, a contopi / a topi“.

Procesul îndulcirii sau al topirii / contopirii constă în topirea lucrului care ia o consistență din ce în ce mai apropiată de consistența tattvică a forței în topire / fuziune. Orice schimbare de stare este echivalentă câștigării, de către lucrul care se schimbă, a stării Tattva care cauzează schimbarea. De unde ideea secundară a rădăcinii „a iubi“. Iubirea este acea stare a minții prin care ea se topește în starea obiectului iubirii. Această schimbare este analogă schimbării chimice care ne dă o fotografie pe o placă sensibilă. Cum în acest fenomen, materialele

plăcii sensibile sunt topite în starea luminii pe care au reflectat-o, tot astfel placa sensibilă a inteligenței se topește în starea percepțiilor sale.

Cu cât impresia asupra inteligenței este mai adâncă, cu atât este mai mare forța razelor perceptive și cu atât este mai mare simpatia între intelect și obiectul perceput. Această simpatie este creată de către energia potențială acumulată, iar razele perceptive ele însele acționează cu o forță mai mare atunci când intelectul este într-o stare simpatică.

Fiecare percepție ia rădăcină în inteligență, cum am explicat-o mai sus. Asta nu este nimic mai mult decât o schimbare de stare tattvică a inteligenței și ceea ce este lăsat în urmă nu este decât facultatea de a recădea mai ușor în aceeași stare. Minte recade în aceeași stare atunci când este sub influența acelorași ambiante tattvice: prezența acelorași lucruri recheamă / reamintește aceeași stare mentală.

Ambianțele tattvice pot să fie de două forme: astrale și locale. Influența astrală este efectul asupra Prāna individual a condiției de astăzi a lui Prāna pământesc. Dacă acest efect apare sub forma lui Agni Tattva, își vor face apariția în mintea noastră acele concepții care au o legătură predominantă cu acest Tattva.

Unele dintre acestea sunt o dorință de sănătate, de progeneratură etc, dacă îl avem pe Vāyu Tattva, o dorință de călătorie ia în stăpânire inteligența noastră și așa mai departe. O analiză tattvică a tuturor concepțiilor noastre este de cel mai mare interes: cu toate acestea, ajunge să spunem aici că condiția tattvică a lui Prāna cheamă adesea în inteligență obiecte care au fost în niște condiții asemănătoare tocmai cu obiectele de percepere (adică cu obiectele pe care le percep în momentul pe care îl luăm în studiu – n.t.). Cum am mai arătat-o deja, această putere este aceea care constituie visele de o anumite clasă. În starea de veghe, această fază a memoriei / a amintirii lucrează adesea ca reminiscență.

Aceste ambiante locale sunt constituite de către aceste obiecte pe care a fost obișnuită inteligența să le perceapă împreună cu obiectul imediat al amintirii; aceasta este puterea de

asociație. Aceste două fenomene deodată constituie memoria / amintirea proprie (Smriti). Aici, obiectul vine mai întâi în inteligență și, după asta, fapta și împrejurimile perceperii sale. Un alt fel foarte important de memorie / amintire este ceea ce este numit Buddhi, memorie / amintire literară.

Aceasta este puterea prin care în minte revine ceea ce am învățat din faptele științifice. Procesul acumulării / adunării acestor fapte în minte este același: prin aceea că mai întâi vine faptul în minte și mai apoi obiectul. Toate cele cinci Tattve și fenomenele mentale precedente pot să provoace fenomenul memoriei / amintirii. Memoria literară are mult de a face cu Yoga, adică cu exercițiul liberei voințe în vederea îndrumării energiilor inteligenței în canalele dorite.

În timp ce acele impresii care au rădăcină în inteligență conform împrejurimilor naturale, fac din ea sclavul lumii exterioare. Buddhi poate să o conducă spre mântuire și spre libertate. Vor aduce însă toate aceste împrejurimi tattvice fenomenele relatate în conștiință? Este bine cunoscut că, atunci când vibrațiile pe secundă ale lui Akāṣa (sunetul) întrec o anumită limită de o parte sau de alta, ele nu afectează timpanul; cazul celorlalte Tattve este asemănător. De exemplu, nu este decât un anumit număr de vibrații pe secundă ale lui Tejas Tattva care influențează / afectează ochiul și la fel, mutatis mutandis, pentru celelalte simțuri; la fel este și pentru inteligență. Numai atunci când tensiunile tattvice mentale și externe sunt egale, numai atunci începe inteligența să vibreze când vine în contact cu lumea exterioară. La fel după cum stările variate ale organelor externe ne fac mai mult sau mai puțin sensibili senzației ordinare, la fel după cum diferiți oameni pot să nu audă aceleași sunete, să nu vadă aceleași priveliști, Tattvele mentale pot să nu fie influențate de niște perceperi de forță diferită, sau pot să fie influențate în diferite grade de niște perceperi de aceeași forță. Întrebarea care se pune este: cum se produce această variație a forței tattvice mentale? Prin exercițiul și prin lipsa de exercițiu. Dacă obișnuim inteligența, după cum o facem cu corpul, cu vreo percepție sau concepție particulară, ea se întoarce cu ușurință

spre aceste percepții și aceste concepții. Dacă, totuși, renunțăm la exercițiu, inteligența se pierde și încetează treptat să răspundă acestor percepții și acestor concepții: acesta este fenomenul uitării.

Dacă prin exercițiu literar un student este în stare să deschidă germenii inteligenței sale, care este pe cale să câștige destulă forță spre a vedea cauzele și efectele lucrurilor, dar, dintr-o cauză oarecare, își părăsește exercițiul, inteligența lui își va pierde această frumoasă percepere. Cu cât va deveni mai stânjenită, cu atât mai puțin o va influența relația cauzală și cu atât mai puțin va ști ea despre aceasta, până ce, în fine, (inteligența – n.t.) își va pierde toată puterea.

Influența neîncetată și activitatea de un singur fel fiind cu neputință, în curentul obișnuit al naturii, fiecare impresie tinde să plece de îndată ce este produsă. Gradul său de stabilitate depinde de durata exercițiului.

Însă, cu toate că activitatea de un singur fel este impracticabilă, activitatea de un anumit fel este întotdeauna prezentă în minte. La fiecare acțiune, culoarea inteligenței se schimbă, și o culoare poate să ia în ea o rădăcină atât de adâncă încât ea rămâne acolo timp de veacuri și de veacuri, spre a nu mai spune nimic despre minute, ore, zile și ani. La fel după cum timpul ia veacuri spre a distruge impresiile planului fizic, la fel după cum semnele unei incizii pe piele nu pot să dispară, chiar și două decade, astfel este nevoie de veacuri pentru a distruge impresiile inteligenței. Sute și mii de ani pot să fie cheltuiți astfel, în Devașan, spre a consuma aceste impresii antagoniste pe care le-a contractat inteligența în viața pământească. Prin impresii antagoniste vreau să spun acele impresii care nu sunt compatibile cu starea de Mokșa și care au în jurul lor o nuanță de viață pământească.

La fiecare clipă, inteligența schimbă o culoare, prin creștere sau micșorare de vibrație. Aceste schimbări sunt vremelnice, însă există în același timp o schimbare permanentă care se continuă, în culoarea inteligenței. La fiecare faptă mărunță a experienței noastre despre lume, fluxul evolutiv al progresului

câștigă în forță și trece în varietate. Culoarea se schimbă în mod constant; însă se menține aceeași culoare generală, în circumstanțele obișnuite, în timpul unei vieți pământești. În circumstanțele extraordinare, se pot găsi oameni care au două memorii; în împrejurări extreme ca acelea ale apropierii morții, forțele adunate ale unei vieți întregi se combină într-o culoare diferită; tensiunea, spre a spune astfel, devine diferită de ceea ce era mai înainte. Nimic nu poate să reașeze inteligența în aceeași stare. Această culoare generală a minții, deosebindu-se de aceea a celorlalte minți și reținându-și caracterul său general pentru o viață întreagă, ne dă conștiința identității personale. În fiecare faptă care a fost sau care va fi îndeplinită, sufletul vede aceeași culoare generală, de aici vine sentimentul identității personale. În moarte, culoarea generală se schimbă și, cu toate că avem aceeași minte, avem o conștiință deferită. Prin asta nu este cu puțință nicio continuare a sentimentului de identitate personală în moarte.

Iată o scurtă expunere a Manomaya Koșa, corpul mental în starea obișnuită. Influența celui mai înalt principiu (Vijnanamaya Koșa), prin exercițiul Yogăi, provoacă multe alte manifestări în inteligență. Manifestările psihice se arată în inteligență și în Prāna, în același fel după cum se văd manifestările mentale influențând și regularizându-le pe celelalte.

După cum am văzut-o, universul are cinci planuri de existență (care pot de asemenea să fie împărțite și în șapte). Formele pământului, care sunt niște mici picturi ale universului, au, de asemenea, aceleași cinci planuri. În unele dintre aceste organisme, cele mai înalte planuri ale existenței sunt absolut latente. În om, în veacul prezent, Vijnanamaya Koșa și principiile inferioare își fac apariția.

Noi am avut o priveliște a lui Prāna macrocosmic și am văzut de asemenea că aproape fiecare punct din acest ocean de viață reprezintă un organism individual separat.

La fel este și pentru inteligența macrocosmică. Fiecare Truți a acestui centru îmbrățișează, în același fel, ansamblul inteligenței macrocosmice. Din fiecare punct, razele Tattvice ale

oceanului mental merg la fiecare punct și astfel fiecare punct este o mică pictură a inteligenței universale. Așa este și inteligența individuală.

Mintea universală este originalul tuturor centrelor de Prāna, la fel după cum Prāna solar este originalul speciilor vieții pământești. Mintea individuală, de asemenea, este asamblarea originală a tuturor manifestărilor individuale ale Prānamaya Koṣa. În mod asemănător, sufletul și, pe cel mai înalt plan, intelectul individual sunt perfectă pictură a tot ceea ce vine în jos.

Pe cele patru planuri superioare ale vieții, există patru stări diferite de conștiință: veghea, visul, somnul și Turīya.

După aceste considerente, fragmentul următor din Praṣnopaniṣad va fi inteligibil și instructiv.

«Ori, Sauryāyana Gārgya îl întreabă: „Doamne, în acest corp, cine dormitează și cine rămâne treaz? Care dintre aceste ființe luminoase vede visurile? Cine are acest repaus? În cine se odihnesc toate aceste (manifestări) în sarea potențială nemanifestată?“

«El îi răspunde: „O Gārgya, după cum razele soarelui care apune sunt adunate în teaca luminoasă și atunci o pornesc din ea din nou, pe măsură ce el se ridică mai mult și mai mult, tot astfel toate astea sunt adunate în teaca luminoasă a spiritului în lumea cealaltă. Pentru acest motiv, deci, omul nu aude, nu vede, nu simte, nu gustă, nu atinge, ... nu ia, nu conlocuiește, nu restituie, nu merge. Se spune că el doarme. Numai focurile lui Prāna, singure rămân trezite în acest corp. Apāna este focul Gārhapatya: Vyāna este focul brațului drept. Prāna este focul Ahvanīya care este făcut din Gārhapatya. Acela care conduce peste tot la fel oblațiunile de hrană și de aer, este Pamāna. Inteligența (Manas) este sacrificatorul (Vajamāna). Udāna este fructul sacrificiului: el conduce, în fiecare zi, sacrificiul, la Brahma. Aici, această ființă luminoasă (intelența) se bucură de lucruri mari în visuri. Vreun lucru oarecare care a fost văzut, el îl vede din nou ca și când ar fi real; orice ar fi auzit, el aude ca și când asta ar fi real; orice ar fi experimentat, în diferite regiuni, în diferite direcții, el experimentează din nou – vizibilul și invizibilul, auzitul și

neauzitul, gânditul și negânditul. El vede tot apărând ca de la sine în toate manifestările.“

„Atunci când el este dominat de către Tejas, atunci această ființă luminoasă nu vede visuri în această stare; atunci apare în corp odihna (somnul fără de vise).

„În această stare, iubitul meu elev, tot (ce este enumerat mai jos), rămâne în Atmă-ul de mai apoi ca niște păsări care au recurs la un arbore ca la o locuință – Prithivī compus* și Prithivī necompus; Apas compus și cel necompus; Tejas compus și cel necompus; Vāyu compus și cel necompus; Akāṣa compus și cel necompus; vederea și vizibilul; auzul și auzibilul; mirosul și ceea ce poate fi mirosit; gustul și ceea ce poate fi gustat; simțul și pipăitul; cuvântul și ceea ce poate fi proferat; mâinile și ceea ce poate fi apucat; organul creator și bucuria; organele excretoare și excrementele; picioarele și locul pe care se poate merge; facultatea și obiectul îndoielii; facultatea și obiectul siguranței; facultatea și obiectul egoismului; facultatea și obiectul memoriei / amintirii; lumina și ceea ce poate să fie luminat; Prāna și ceea ce adună el.

„Sufletul este Vijāna Atmā, văzătorul, pipăitorul / atingătorul, auzitorul, cel care miroase, gustătorul, cel care stă la îndoială, afirmatorul, agentul. Acest suflet (Vijnāna Atmā) rămâne Atmā de mai târziu, neschimbător.

„Există, de asemenea, patru Atmā – viața, inteligența, sufletul și spiritul. Forța ultimă care se ține la rădăcina puterii macrocosmice a manifestării sufletului, a inteligenței și a principiului de viață este spiritul.“»

Principalul interes al acestei citări este în a prezenta, în mod autorizat, punctele de vedere care au fost deja puse în evidență. Capitolul următor atinge câteva adevăruri importante și explică una dintre funcțiile puterii macrocosmice și a inteligenței, adică a înregistrării acțiunilor omenești.

* – Prin compus eu înțeleg fiecare Tattva care apare după împărțirea în cinci despre care am vorbit în primul capitol; necompusul înseamnă un Tattva înaintea împărțirii în cinci.

Capitolul VI

GALERIA TABLOURILOR COSMICE

În filozofia Tattvelor, Guru ne îndeamnă să ne aruncăm ochii spre spațiul liber al cerului, atunci când orizontul este perfect limpede și să fixăm acolo atenția noastră cu cea mai mare forță cu putință.

Ni se spune că, după o practică suficientă, noi vom vedea o serie de tablouri – cele mai mărețe priveliști, cele mai somptuoase palate din lume, oameni, femei și copii sub toate înfățișările felurite ale vieții. Cum a putut să fie un astfel de lucru cu putință? Ce învățăm, prin această lecție practică, despre știința atenției?

Credem că am descris, în capitolele anterioare suficient de clar, oceanul de Prāna, cu soarele ca centru și că am dat o idee îndeajuns de sugestivă despre natura atmosferelor macro-cosmice mentale și psihice.

Este din natura esențială a acestor atmosfere că fiecare punct formează un centru de acțiune și de reacțiune pentru întregul ocean. Din ceea ce s-a mai spus deja este limpede că fiecare dintre aceste atmosfere are o margine / limită proprie. Atmosfera pământescă se întinde numai la câțiva kilometri și linia limită a acestei sfere, o înțelegem repede, trebuie să îi dea aparența unei portocale după cum este și pământul.

La fel este cu Prāna solar și cu atmosferele superioare. Începând cu Prāna pământesc care are limitele / marginile măsurate ale atmosferei noastre, fiecare mic atom al pământului nostru, al celui mai perfect organism, ca și al celui mai imperfect, formează un centru de acțiune și de reacțiune pentru curențele tattvice ale Prāna pământesc. Prāna are facultatea de a fi pus în forma fiecărui organism, sau, spre a întrebuița o altă expresie, razele de Prāna, de îndată ce cad asupra oricărui organism, sunt retrimise de acest organism după legile bine cunoscute ale reflecției. Aceste raze, după cum este bine

cunoscut transportă în ele imaginea obiectelor asupra cărora au căzut. Purtându-le în ele, ele ajung la marginea / limita Prâna pământesc indicată mai sus. Va fi ușor de conceput că, în sfera imaginară care înconjoară Prâna pământesc, am avea / vom avea acum o imagine măreață a organismului nostru central. Niciun organism nu-i scapă acolo, chiar și cele mai mici puncte, cele mai imperfecte ale vieții organizate ca și cele mai perfecte, sunt pictate în această sferă imaginară. Aceasta este o măreață galerie de tablouri și ceea ce este văzut, auzit, pipăit / atins, gustat sau mirosit pe suprafața pământului are acolo o glorioasă și măreață imagine. La limita / marginea acestui Prâna pământesc, razele tattvice, care formează imaginile, exercită o dublă funcțiune.

Mai întâi, ele pun coardele tattvice simpatice ale lui Prâna solar în mișcare asemănătoare. Aceasta înseamnă că aceste picturi sunt acum depuse / consemnate în Prâna solar de unde, printr-o cursă convenabilă, ele ating, pas cu pas, chiar însăși inteligența universală.

În al doilea rând, aceste raze reacționează asupra lor însele și, revenind de la sfera de margine, sunt din nou reflectate spre centru.

Aceste imagini sunt cele pe care le vede spiritul atent, în contemplarea sa de amiază, în spațiul liber, și aceste imagini, văzute în acest fel misterios, sunt cele care ne dau hrana cea mai substanțială pentru imaginație și pentru minte și care ne dau viziunile îndepărtate ale naturii și lucrului geniilor ce cârmuiesc viața macrocosmosului și cea a microcosmosului. Căci aceste imagini ne spun că cele mai mici dintre acțiunile noastre, pe orice plan al existenței noastre ar fi, acțiuni care pot să fie destul de neînsemnate spre a trece nebagate de seamă, chiar și de noi, sunt sortite să primească o înregistrare durabilă, ca efect al trecutului și cauză a viitorului. Aceste imagini ne vorbesc, din nou, despre existența celor cinci Tattve universale, care joacă un rol atât de însemnat în univers. Aceste imagini sunt cele care ne conduc la descoperirea constituției multiple a omului și a universului, și a acestor puteri ale inteligenței pe care știința oficială nu le-a recunoscut încă.

Ne putem da seama că aceste adevăruri au loc în Upanișade, prin următorul citat din Ișopanișad (Mantra 4):

„Atmā nu se mișcă; el este unic; este mai ușor decât inteligența; simțurile nu îl ating și el este cel mai avansat în mișcare. El merge dincolo de celelalte într-o mișcare repede în timp ce el însuși este în repaus; în el Matarișvā înregistrează și păstrează acțiunile.“

În citatul de mai înainte, cuvântul **Matarișvā** este acela pe care noi îl traducem prin „Înregistror“. (Mata înseamnă în indiană mamă – n.t.). în mod obișnuit, cuvântul este tradus prin „aer“ și, după câte știu eu, el nu a fost niciodată limpede înțeles în sensul de „Înregistror“. Însă felul meu de a vedea s-ar putea dovedi folositor pe mai departe.

Cuvântul este un compus al cuvintelor **mātari** și **svah**. Cuvântul **mātari** este cazul locativ al lui **mātri** care înseamnă în mod obișnuit „mamă“ dar care este înțeles aici ca fiind spațiul, substratul distanței, de la rădăcina *mā*, a măsura. Cel de-al doilea cuvânt al compusului înseamnă „suflător“, venind de la rădăcina **svah**, a sufla. Compusul înseamnă, deci, „acel care suflă în spațiu“. Explicând acest cuvânt, comentatorul Șankarāciarya continuă:

„Cuvântul Mātarișvā care a fost hotărât / determinat în felul de mai înainte, înseamnă Vāyu (motorul) care aduce cu el toate manifestările lui Prāna, care este acțiunea însăși. Acest Prāna este substratul tuturor grupelor de cauze și de efecte și în el sunt menținute toate cauzele și toate efectele ca niște grăunțe pe un fir, de unde numele de Sūtra (firul), care i se dă, într-atât întrucât menține el în el însuși ansamblul lumii.“

Este spus mai departe că „acțiunile“ pe care le ține în el însuși acest Mātarișvā, în citatul de mai sus sunt toate mișcările Prāna individualizat, tot atât de bine acțiunile de a încălzi, a aprinde, a arde etc., ale puterilor macrocosmice cunoscute ca fiind Agni etc.

Ori un astfel de lucru nu poate fi, în niciun fel, aerul atmosferic. Evident că acesta este acea fază a lui Prāna care conduce imaginile tuturor acțiunilor și ale tuturor mișcărilor ale

fiecărui punct al spațiului la fiecare alt punct și la marginile / limitele lui Sūrya-mandala. Această fază a lui Prāna nu este nici mai mult nici mai puțin decât Înregistrorul. El ține în el însuși, pentru totdeauna, toate cauzele și toate efectele, antecedentele și consecințele acestei lumi care este a noastră.

Aceasta este acțiunea însăși. Aceasta înseamnă că orice acțiune este o schimbare de loc de Prāna.

S-a spus în citatul precedent că acest Înregistror trăiește în Atmā. Întru atât întrucât există Atmā, această putere își perfecționează mereu funcțiunea. Prāna își trage viața sa din Atmā și noi găsim, prin urmare, o asemănare între calitățile celor două. Este spus despre Atmā în extrasul de mai sus că el nu se mișcă și, sau că el se mișcă mai repede decât inteligența. Astea par să fie niște calități contradictorii, la prima vedere, și astfel de calități sunt acelea care fac din Dumnezeu ideilor obișnuite ale teologilor ființa absurdă care pare întotdeauna că este. Cu toate acestea, să aplicăm aceste calități lui Prāna și, odată înțelese pe acest plan, ele vor fi tot atât de limpede înțelese pe cel mai înalt plan, Atmā. S-a spus, nu numai odată, că, din fiecare punct al oceanului de Prāna, razele tattvice se răspândesc în toate direcțiile, către fiecare punct al Sūrya-mandala, și de aceea oceanul de Prāna este într-o veșnică mișcare. În aceste condiții, un punct din acest ocean poate el să-și schimbe vreodată locul? Desigur nu. Astfel, în timp ce fiecare punct își păstrează locul, în același timp fiecare punct se duce să se arate în fiecare alt punct.

Același este și felul simplu în care Atmā, care pătrunde totul, este în veșnică mișcare cu toate că totdeauna în repaus.

La fel este și pentru toate planele vieții; toate acțiunile noastre, toate gândurile noastre, toate operațiunile noastre primesc o înregistrare veșnică în cărțile lui Mātarișvā.

Trebuie să observăm acum aceste imagini ceva mai în amănunțime. Cum putem noi să ne bazăm să citim la o distanță de cincizeci de kilometri sau mai mult? Astfel de fenomene sunt pentru noi o chestiune de experiență personală. Foarte de curând, fiind abstras, sau într-un fel de vis, cam pe la 4.00, eu

am citit o carte poștală scrisă de un prieten unui alt prieten, vorbind despre mine, în aceeași noapte la o depărtare cam de cincizeci de kilometri. Cam jumătate din cartea poștală vorbește de mine, restul vorbește despre alte lucruri care pot avea pentru mine numai un interes trecător. Ori, restul cărții poștale nu-mi venise destul de limpede în fața ochilor inteligenței mele și eu am simțit că cu toate eforturile mele, nu puteam să-mi fixez privirea asupra acestor linii un timp îndestulător spre a le înțelege, însă ea era atrasă în mod irezistibil spre paragraful care vorbea despre mine, și pe care eu le-am citit foarte limpede. Patru zile după asta, destinatarul scrisorii mele mi-o arată; ea era aceeași, sentință după sentință (atât cât pot să-mi reamintesc), pe care o văzusem mai înainte. Menționez acest fenomen deosebit, din cauză că prezintă limpede definite, calitățile cerute pentru producerea acestor fenomene. Noi scoatem din analiza acestui incident următoarele concluzii:

1. Redactorul cărții poștale simțea, scriind-o, că eu o voi citi, și în special paragraful care mă privea pe mine.

2. Eu eram foarte interesat să știu noutățile pe care le conținea cartea poștală asupra mea.

3. Care a fost rezultatul stării de spirit mai sus amintită, în care a scris prietenul meu scrisoarea? Imaginea gândurilor sale asupra cărții poștale, totodată pe planul fizic cât și pe planul mental, zbura în toate direcțiile de-a lungul razelor tattvice ale Prāna macrocosmic și ale inteligenței. Îndată apare o imagine pe sferele macrocosmice și, de aici, își înconvoaie razele spre locul destinației cărții poștale. Fără îndoială, toate inteligențele întregului pământ au primit un semn al acestui curent de gândire, în aceeași clipă, însă numai a mea singură a fost sensibilă cărții poștale și noutății pe care o conținea; deci numai asupra inteligenței mele singure a făcut impresie. Razele erau reflectate în inteligența mea și rezultatul descris mai sus s-a produs.

Urmează din această demonstrație că, pentru a primi razele picturale ale lui Prāna, noi trebuie să avem o inteligență în stare de simpatie și nu de antipatie, adică numai o gândire eliberată de orice acțiune sau de orice sentiment intens, în epoca

apariției lor, este receptorul convenabil pentru reprezentările picturale ale cosmosului și de asemenea pentru o cunoaștere corectă a trecutului și a viitorului. Și dacă am avut o dorință intensă de a ști lucrul, este cu atât mai bine pentru noi. Acesta este felul în care citește ocultistul analele trecutului în cartea naturii și acesta este drumul pe care trebuie să-l urmeze un începător în această știință, conform îndrumării Guru-ului său.

Spre a reveni la explicațiile noastre, trebuie să înțelegem că orice lucru, sub fiecare înfățișare care a fost sau care este pe planeta noastră, are o înregistrare citibilă în cartea naturii și razele tattvice ale lui Prâna și ale inteligenței ne raportează / ne aduc mereu contururile acestor picturi. În mare parte, acestui lucru îi datorăm noi păstrarea / conservarea trecutului, cu toate că multe dintre cele mai mărețe momente ale sale au fost șterse pentru totdeauna de pe suprafața planetei, față de viziunea obișnuită. Razele retroactive sunt întotdeauna înclinate spre centrul care le-a dat naștere. În cazul ambianțelor minerale ale fenomenelor pământești, aceste centre sunt păstrate neatinsse veacuri după veacuri și este cu totul posibil pentru o ființă senzitivă ca să întoarcă, la un moment dat, aceste raze spre el însuși, ajungând să vină în contact cu resturi materiale ale fenomenelor istorice. O piatră dezgropată la Pompei reprezintă, în parte, marele eveniment care a distrus orașul și razele acestei imagini sunt în mod natural înclinate spre acest bloc de piatră. Această stare simpatcă a memoriei poate să fie naturală la un individ sau poate să fie câștigată; însă, în ceea ce privește termenul „natural“ trebuie să menționăm că ceea ce avem noi obiceiul să numim puteri naturale este în realitate câștigat, însă în încarnări precedente. Șiva spune:

„Există persoane la care Tattvele se dezvăluie atunci când gândirea este purificată prin obișnuință, fie prin viteza câștigată din celelalte nașteri, fie prin bunăvoința Guru-ului.“

Se pare că două bucăți de granit, identice din toate punctele de vedere, pe dinafară, pot să aibă niște culori tattvice pe de-a-ntregul deosebite, căci culoarea unui lucru depinde, într-o foarte mare măsură, de împrejurimea sa tattvică. Această

culoare ocultă este cea care constituie sufletul real al lucrurilor, cu toate că cititorul poate să știe acum că cuvântul sanscrit Prāna este cel mai potrivit.

Nu este un mit să spunem că Yoghi-ul practicant poate, printr-un simplu efort de voință, să atragă imaginea unei oarecare părți a lumii, trecute sau prezente, în fața ochilor spiritului său – și nu numai imagini vizuale după cum ar putea face să se creadă explicația noastră. Păstrarea / conservarea și formarea picturilor vizuale nu este decât lucrul eterului luminos – al lui Tejas Tattva. Celelalte Tattve își îndeplinesc tot atât de bine funcțiile lor.

Akāṣa sau eterul sonor păstrează / conservă toate sunetele care au fost vreodată auzite sau care sunt auzite pe pământ și, în mod asemănător, cele trei eteruri păstrează înregistrările respective ale senzațiilor ce mai rămân. Noi vedem, deci că combinând toate aceste picturi, un Yoghi în contemplare poate să aibă, în fața ochilor spiritului său, un om oarecare, la orice distanță ar fi și îi poate auzi vocea. Singurul lucru necesar este de a avea o dorință simpatcă. Fenomenele comunicării mentale, ale psihometriei, ale clarviziunii, ale clarauzirii sunt toate faze ale acestei acțiuni tattvice. Poate că este folositor, în locul acesta, să oferim câteva reflexii arătând în ce fel ajung aceste reprezentări picturale ale prezentului unui om să formeze viitorul său. Vom încerca, mai întâi, să arătăm cât de completă este înregistrarea. Mai înainte de toate, trebuie să reamintim cititorului ceea ce a fost spus mai sus despre culoarea tattvică a fiecărui lucru: este ceea ce dă individualitatea, chiar și unei pietre.

Acest ansamblu pictural nu este decât contra-parte cosmică a Prānamaya Koṣa individual sau spiră de viață. Este posibil ca cititorul care nu a înțeles pe de-a-ntregul felul în care se adună energia tattvică în Prāna individual, să poată să înțeleagă mai ușor fenomenul în contra-parte a lui cosmică. Într-adevăr, fenomenele microcosmice și macrocosmice sunt, amândouă, verigi ale aceluiași lanț și amândouă vor conduce la înțelegerea deplină a ansamblului.

Să presupunem că un om este pe un munte, având desfășurat cel mai frumos orizont în fața ochilor. Cum stă el acolo, contemplând această îmbelșugare de frumusețe, tabloul său, în această poziție, este de îndată făcut în ecliptică. Nu este pictată numai aparența sa exterioară, dar și culoarea vieții sale își primește reprezentarea cea mai completă. Dacă Agni Tattva predomină în el în acest moment, dacă lumina mulțumirii este pe fața lui, dacă privirea ochilor săi este liniștită, concentrată și blândă, dacă el este atât de absorbit în contemplare încât uită oricare alt lucru, Tattvele separate sau în compunere își vor face datoria și toată mulțumirea, toată liniștea, toată plăcerea, atenția sau neatenția vor fi reprezentate până la cea mai delicată nuanță posibilă, în sfera eclipticii. Dacă el merge sau aleargă, coboară sau urcă, razele tattvice ale lui Prāna pictează cu cea mai mare fidelitate, culorile dătătoare de naștere / născătoare și născute ale aceleiași sfere de memorie.

Un om stă, cu o armă în mână, cu privirea cruzimii în ochi, cu focul memoriei în vine, cu victima lui, om sau animal, fără de niciun ajutor sau ținându-se în fața lui. Întregul fenomen este înregistrat dintr-odată. Criminalul stă acolo și victima lui de asemenea, în culorile lor cele mai adevărate; există acolo odaia singuratică sau jungla, șopronul murdar sau împutit abator; toate / toți sunt acolo tot atât de singur și de hotărât după cum sunt și în ochiul omorătorului sau al victimei însăși.

Să schimbăm din nou scena. Avem un mincinos în fața noastră. El spune o minciună și prin asta îi strică semenelui său. De abia este cuvântul pronunțat și Akāṣa se și pune pe lucru.

Noi avem cea mai sinceră reprezentare: mincinosul este aici, prin reflexiunea pe care o aruncă persoana insultată în Prāna individual; omul insultat este, de asemenea, acolo; cuvintele sunt acolo, în toată energia falsului contemplat. Și dacă acest fals contemplat este complet, se găsește acolo, de asemenea, și schimbarea pentru rău pe care a produs-o minciuna lui asupra victimei. Într-adevăr, nu există nimic, din anturaj / împrejurimi

dintre premergeri / antecedente și dintre urmări – cauzele și efectele – care să nu fie reprezentat acolo.

Scena se schimbă și noi ajungem la un hoț. Fie că noaptea ar fi atât de neagră pe cât este cu puțință, hoțul tot atât de prevăzător pe cât și de priceput, pictura noastră este acolo, cu toate culorile sale bine definite, cu toate că poate că nu atât de vizibile. Timpul, casa, zidul și cu o gaură, locuitorii adormiți și atacați, bunurile furate; ziua următoare, proprietarii îngrijorați, cu toate situațiile premergătoare și următoare sunt pictate. Și asta nu este numai pentru omorător, pentru hoț, pentru mincinos, dar și pentru adulter, pentru falsificator, pentru sceleratul care își gândește crima cea mai ascunsă oricărui ochi omenesc. Acțiunile lor, ca și toate acțiunile care au fost făcute, sunt înregistrate în galeria de tablouri a Naturii, cu viață, cu limpezime, cu exactitate. Exemplele pot să fie înmulțite, căci fenomenele vieții noastre sociale sunt felurite și complicate; dar inutil. Ceea ce s-a spus este suficient spre a explica principiul și aplicarea este nefolositoare și prea grea. Acum însă este nevoie să ne scoatem picturile din galerie.

Noi am văzut că timpul și spațiul, și toți factorii cu puțință ai unui fenomen, primesc acolo o reprezentare precisă și, am mai spus-o încă, aceste raze tattvice sunt unite în timpul care le-a văzut lăsându-și înregistrarea pe planul regiunii noastre picturale. Atunci când în cursul veacurilor același timp își aruncă din nou umbra pe pământ, razele picturale, adunate de multă vreme, dau energie materiei producătoare a omului și o modelează conform energiei lor proprii, care începe acum să devină activă. Ni se va admite de bună voie, desigur, că soarele dă viață pământului și oamenilor tot atât de bine ca și vegetalelor și mineralelor. Viața solară ia forma omenească în sânul mamei și aceasta nu este decât o infuziune a vreunei serii a razelor noastre picturale în viața simpatcă care, deja, se arată pe planeta noastră. Aceste raze produc astfel pentru ele însele un corp omenesc în sânul mamei și, atunci, având acum corpul matern puțin diferit, ele întreprind călătoria lor pământească. Cum timpul

înaintează, reprezentarea picturală schimbă poziții tattvice și corpul grosolan face și el la fel.

În cazul renașterii omului pe care îl vedem în contemplare pe munți, atitudinea liniștită / calmă, atentă, mulțumită a inteligenței pe care a cultivat-o el atunci, are influența ei asupra organismului prezent; omul se bucură și mai mult de frumusețile naturii și, astfel, este mulțumit și fericit.

Să luăm acum cazul omorătorului cel crud. El este crud prin natură, el mai este încă emoționat de omor și de distrugere și el nu ar putea fi abătut de la oribilele sale practici decât numai dacă imaginea vieții în apunere a victimei ar fi acum parte și pârțică din constituția lui; durerea, groaza și sentimentul de disperare și de părăsire sunt acolo în toată puterea lor. Ocazional, se întâmplă ca și când sângele vieții i-ar părăsi venele. Nu există vreo cauză aparentă și el îndură cu toate acestea durerea; el este supus unor accese inexplicabile de teroare, de disperare și de părăsire. Viața lui este mizerabilă; încet, dar sigur, el decade.

Să tragem perdeaua peste această scenă. Acum vine hoțul încarnat pe estradă. Prietenii îl părăsesc, unul câte unul, sau este el îndepărtat de ei. Imaginea casei singuratică / solitară trebuie să-și revendice puterea ei asupra lui; el este destinat unei case singuratică. Imaginea cuiva, venind în casă, furându-i bunurile, sugrumându-l poate, își face apariția cu cea mai mare forță, omul este condamnat lașității veșnice. El va atrage spre sine însuși, în mod irezistibil, oameni care îi vor cauza același rău și sfârșierea pe care le-a cauzat-o altora, cu mult mai înainte. Această aceeași poziție de rău sfâșietor își are influența asupra lui pe calea obișnuită și el își creează împrejurimea sub aceeași influență.

Să luăm, de asemenea, cazul adulterului. Omul umblă pe pământ, el este atras spre tot atâtea indivizi de celălalt sex câți a iubit el în mod neloial în alte vremuri. El iubește pe unul dintre aceștia și iubirea lui poate să întâlnească un răspuns favorabil, însă de îndată, o a doua, a treia, a patra imagine își fac apariția și sunt, natural, antagonice primei și o resping. Gajurile iubirii

sunt sfârâmate într-un mod inexplicabil și sfâșietoarea durere îi este de neînchipuit. Toată gelozia și certurile complicate ale amoretelor ar putea ușor fi deferite unor astfel de cauze.

Și cei care au păcătuit vânzându-și iubirea lor pentru aur, cu multă vreme mai înainte, vor iubi acum și, în răspuns, vor fi disprețuiți pentru sărăcia lor. Ce poate fi mai mizerabil decât să vezi că ți se refuză luxul iubirii din cauza sărăciei tale?

Aceste expuneri sunt, cred, îndestulătoare spre a explica legea după care cârmuiesc imaginile cosmice viețile noastre viitoare. Orice alte păcate care ar putea fi îndeplinite în nenumăratele și feluritele împrejurări ale vieții, efectele lor tattvice pot să fie cu ușurință trasate prin reprezentările picturale ale cosmosului.

Nu este greu de înțeles că imaginea fiecărui organism de Prāna, cu toate că se schimbă mereu odată cu posturile / pozițiile variabile ale obiectului, rămâne aceeași în substanță. Fiecare există în forma sa de Prāna până ce, în decursul evoluției, Prāna el însuși pierde în cea mai înaltă atmosferă a lui Manas.

Fiecare gen și fiecare specie de organism viețuind pe suprafața pământului este imaginat în Prāna și aceste imagini sunt cele care, pe cel mai înalt plan de existență, corespund, după părerea mea, ideilor lui Platon. O chestiune foarte interesantă se pune / ridică atunci. Oare toate aceste picturi sunt ele de existență veșnică sau vin în existență numai după ce s-au produs niște formațiuni pe planul pământesc. *Ex nihilo nihil fit* este o doctrină bine cunoscută în filozofie și susțin, cu Vyāsa, că reprezentările (ceea ce denumesc eu acum niște imagini) tuturor obiectelor, în toate capacitățile lor generice, specifice și individuale, au existat întotdeauna în inteligența universală. Svara, sau ceea ce poate fi denumit Suflul lui Dumnezeu, Suflul de Viață nu este, nici mai mult, nici mai puțin, după cum a mai fost deja explicat, decât inteligența abstractă, sau, dacă o astfel de expresie este mai de înțeles, mișcarea inteligentă. Cartea noastră spune:

„În Svara sunt pictate sau reprezentate Vedele și Șastrele, în Svara cei mai înalți Gandharva (Deva Muzicieni, cântăreți

cerești – n.t.) și în Svara, toate cele trei lumi; Svara este Atmā însuși“.

Nu este necesar să intrăm mai adânc într-o discuție a acestei probleme; sugestia este suficientă. Se poate spune cu toate acestea, că orice formațiune în progres pe suprafața planetei noastre este apropierea, de către fiecare lucru, sub influența ideilor solare, a formei acestor idei. Procesul este întocmai asemănător procesului pământului umed luând imprimările a tot ce apasă pe el. **Ideea fiecărui lucru** este sufletul său.

Sufletele omenești (Prānamaya Koṣa) există, în această sferă tot așa ca și sufletele celorlalte lucruri și sunt afectate, în această locuință care este a lor, de către experiența pământească, în modul pomenit mai sus.

În decursul veacurilor, aceste idei își fac apariția în planul fizic, fără încetare, conform legilor mai înainte date.

Eu am spus astfel că aceste imagini au contra-parte lor în atmosferele mentale și superioare. S-ar putea spune, acum, că, în același fel după cum revin imaginile solare, există epoci la care imaginile mentale revin și ele, de asemenea. Decesele obișnuite cunoscute de către noi sunt decese pământești și constau în retragerea influenței acestor imagini solare departe de pământ, pentru o vreme. Atunci când acest timp s-a isprăvit, durata depinzând de culorile picturii, ele (adică culorile – n.t.) trimit, din nou, influența lor pe pământ și avem renașterea pământească. Noi putem să murim un anumit număr dintre aceste morți pământești fără ca viața noastră solară să fie încă atinsă.

Sunt însă oameni din prezentul Manvantara care pot să moară morți solare în anumite împrejurări; ei scapă atunci influenței soarelui și nu renasc decât sub domnia celui de-al doilea Manu. Niște oameni care mor acum de moarte solară vor rămâne într-o stare de beatitudine / fericire în tot timpul lui Manvantara prezent. (Cred că acest Manvantara înseamnă timpul desfășurării a șapte Rase-Mame pe un glob, după care urmează trecerea pe globul următor – n.t.) Renașterea lor poate să fie de asemenea retrimisă la mai mult de un Manvantara. Toate aceste imagini rămân în sânul lui Manu în timpul Pralaya

Manvantaric. (Pralaya = timp de absorbție, de nemanifestare – n.t.) În același fel sunt oameni care pot să sufere morți mai înalte / superioare și să-și treacă timpul lor într-o stare de fericire încă și mai ridicată și mai durabilă / trainică.

Corpul mental poate, de asemenea, să fie sfârâmat, ca și **corpul grosolan, corpul pământesc și corpul solar**; atunci, sufletul binecuvântat rămâne în fericire și în nemanifestare până în zorii celei de-a doua Zi a lui Brahmă. Superioară și mai lungă este starea care urmează moartea Brahmică; spiritul este atunci în repaus pentru Kalpa și Mahāpralaya ce mai rămân, următoare.

După asta, se va înțelege cu ușurință semnificația doctrinei indiene, după care, în decursul nopților lui Brahmă, după cum și într-adevăr, în decursul tuturor Nopților minore, sufletul omenesc și, de fapt, ansamblul universului sunt ascunse în sânul lui Brahmă ca și arborele în sămânță.

Capitolul VII

MANIFESTĂRILE FORȚEI PSIHICE

Forța Psihică este forma de materie cunoscută sub numele de Vijnāna în legătură activă cu obiectele mentale și vitale. În citatul anterior al Ișopanișadului s-a spus că Deva – manifestările macrocosmice și microcosmice ale lui Prāna – nu ating Atmă, întrucât el se mișcă mai repede decât însăși inteligența. Tattvele de Prāna se mișcă cu o anumită ușurință. Inteligența are repeziciune mai mare și materia psihică una încă și mai mare. În prezența planului superior, planul inferior pare întotdeauna în repaus și este întotdeauna supus influenței sale. Creația este o manifestare a forței psihice pe planurile inferioare ale existenței. Primul proces este, bineînțeles, apariția sferelor macrocosmice felurite cu centrele lor variate. În fiecare dintre aceste sfere – Prāna, Manas și Vijnāna – razele tattvice universale, dau naștere, pe planele lor proprii, nenumăratelor individualități. Fiecare Truti este pe planul lui Prāna un corp vital (Prānamaya Koṣa); razele care dau existența fiecăruia dintre acești Truti vin de la fiecare dintre ei și de la toți ceilalți Truti care sunt situați în spațiul atribuit fiecăreia dintre cele cinci Tattve și nenumăratelor lor combinații și reprezintă, prin urmare, toate manifestările posibile ale vieții.

Pe planul lui Manas, fiecare Truti mental reprezintă o inteligență individuală; fiecare inteligență individuală își primește nașterea de la raze tattvice mentale ale celorlalte părți. Aceste raze vin de la toate celelalte Truti așezate / situate sub stăpânirea fiecăreia dintre cele cinci Tattve și nenumăratelor lor combinații, reprezentând deci toate fazele tattvice posibile ale vieții mentale.

Pe plan psihic, fiecare Truti reprezintă un suflet individual adus în existență de către Tattvele psihice care zboară de la un punct la un altul. Aceste raze vin de la fiecare Truti așezat sub stăpânirea fiecăruia dintre cele cinci Tattve și a

combinațiilor fără de număr, reprezentând astfel toate manifestările cu putință ale vieții psihice.

Prima clasă de Truti, pe feluritele planuri ale existenței, este aceea a așa-zişilor Zei și Zeițe; ultima clasă, aceea a corpurilor care se manifestă în viața pământului.

Fiecare Truti psihic este astfel un mic rezervor al fiecărei faze tattvice de viață care poate să se manifeste pe planurile inferioare ale existenței. Și astfel trimițându-și razele lor în jos, la fel ca și Soarele, aceste Truti se manifestă în Trut le planurilor inferioare. Conform fazei predominante a culorii tattvice în aceste trei serii de Truti, Vijnāna (Truti psihic) își alege mintea sa, care își alege corpul său, a cărui spiră de viață, în fine, își creează locuința sa pe pământ.

Prima funcție a Truti-ului individual, Vijnāna, este de a susține viața Truti-ului mental, tot așa după cum Vijnāna macrocosmic susține viața inteligenței macrocosmice; astfel Truti mental susține viața Truti-ului individual de Prāna. În această stare, sufletele nu sunt conștiente decât de subiectivitatea lor în raport cu inteligența și cu Prāna. Ele știu că susțin Trutile inferioare, ele se cunosc ele însele și cunosc toate celelalte Truti psihice, ele cunosc ansamblul macrocosmosului lui Ișvara, razele tattvice reflectând fiecare punct în conștiința lor individuală. Ele sunt atotștiutoare; ele sunt perfect fericite pentru că ele sunt în echilibru.

Atunci când intră Prānamaya Koşa în locuința pământească, sufletul este asaltat, pentru prima dată, de către **finit**; asta înseamnă o restrângere sau mai degrabă crearea unei conștiințe de curând micșorată. Pentru un timp de multe veacuri, sufletul nu ia notă de aceste senzații finite, însă, atunci când impresiile câștigă din ce în ce mai multă forță, ele sunt înșelate de o credință de identitate cu aceste impresii mărginite / finite; de la subiectivitatea absolută, conștiința este transferată la pasivitatea relativă. O nouă lume de aparențe este creată; astfel este căderea lor. Cum se nasc aceste senzații și aceste percepții și cum influențează / afectează ele sufletul, s-a discutat deja. Cum se

trezește sufletul din această uitare și ce face el atunci spre a se elibera, o vom vedea mai departe.

Vom vedea, la acest stadiu, că sufletul trăiește două vieți: viață activă și viață pasivă. În capacitatea activă el merge cârmuind și susținând viața substanțială a Truti-urilor inferioare; în capacitatea pasivă, ea se uită pe sine însăși și se înșală asupra identității cu schimbările Truti-urilor inferioare imprimate asupra lor de către Tattvele externe. Conștiința este transferată la niște centre mărginite / finite.

Întreaga bătaie a sufletului, la trezirea lui, constă în efortul pe care îl face el spre a termina cu calitatea sa pasivă și spre a-și recâștiga puritatea sa cea primitivă. Această bătaie este Yoga și puterile pe care le provoacă Yoga în inteligență și în Prāna, nu sunt nimic mai mult decât niște manifestări tattvice ale forței psihice, calculate spre a distruge puterea lumii exterioare asupra sufletului. Această schimbare constantă de fază în noile spire finite, nereale, de existență, constituie mersul urcător al curentului de viață, de la începuturile conștiinței relative până la starea absolută originară.

Nu există nicio greutate în înțelegerea „unui pentru ce al acestor manifestări. Ele sunt în rezervorul psihic, se arată atunci când Truti-urile inferioare iau lustrul simpatice și înclinarea tattvică. Astfel spectrul luminos nu se arată de la sine decât numai atunci când anumite obiecte iau lustrul și forma unei prisme.

În mod obișnuit, forța psihică nu se manifestă nici în Prāna, nici în inteligență, într-un mod extraordinar. Omenirea înaintază / progresează ca un ansamblu oricare ar fi manifestările acestei forțe, care au loc în ansamblul raselor. Inteligențele mărginite / finite sunt deci greu de recunoscut.

Însă toți indivizii unei rase nu au aceeași forță de fază tattvică. Unii arată mai multă simpatie pentru forța psihică într-una sau mai multe dintre fazele tattvice care o compun; astfel de organisme sunt denumite mediumuri. În ele faza tattvică particulară a forței psihice cu care sunt în simpatie mai mare decât cu restul semenilor lor, își face apariția sa extraordinară. Această

diferență de simpatie individuală este cauzată de o diferență de grad în complexitatea diferiților indivizi sau prin practicarea Yogăi.

Această forță psihică poate, în felul acesta, să se manifeste sub forma tuturor posibilităților nenumărate ale combinației tattvice. Deci, în ceea ce privește teoria, aceste manifestări pot să acopere întregul domeniu al combinațiilor tattvice în macrocosmosul vizibil și invizibil, de asemenea, care ne este cu toate acestea necunoscut. Aceste manifestări pot să contrazică toate noțiunile noastre prezente despre timp și despre spațiu, de cauză și de efect, de forță și de materie. Capitolul următor va schița câteva dintre aceste manifestări pe planul inteligenței.

Capitolul VIII

YOGA – SUFLETUL

Eu am descris într-un mod mai mult sau mai puțin perfect, cele două principii ale constituției corpului omenesc – Prāna și Manas. S-a spus, de asemenea, câte ceva despre natura și relațiile sufletului. Noi am omis corpul grosolan ca neavând nevoie de o mențiune specială.

Cele cinci manifestări ale fiecăruia dintre cele două principii – Prāna și Manas – trebuie să o menționăm, pot să fie norocoase sau nenorocoase. Acele manifestări sunt norocoase care sunt în armonie cu adevărata noastră cultură, care ne ajută în cea mai înaltă dezvoltare spirituală a noastră, sumum bonum-ul al omenirii. Acelea care ne păstrează înlănțuiți de sfera de nașteri și morți periodice pot să fie denumite nefericite. Pe fiecare dintre cele două plane de viață – Prāna și Manas – există o posibilitate de dublă existență. Noi putem avea și, într-adevăr, în condițiile de acum ale universului, noi avem un Prāna norocos și un Prāna nenorocos, o inteligență fericită și o inteligență nefericită. Considerând aceste două ca patru, numărul principiilor constituției corpului omenesc poate să fie ridicat la șapte. Inteligențele nefericite ale unui plan se aliază cu cele nefericite ale celuilalt, fericitele cu fericitele și avem, în constituția omenească un aranjament de principii apropiindu-se de ceea ce urmează:

1. Corpul grosolan (Sthūla Śarira);

2. Prāna nefericit;

3. Inteligență nefericită;

4. Prāna fericit;

5. Inteligență fericită;

6. Sufletul (Vijnāna);

7. Spiritul (Ananda).

Baza fundamentală, la împărțirea în cinci, este Upādhi, starea particulară și distinctă de materie (Prakriti) în fiecare caz; la împărțirea în șapte acolo este natura Karma în raport cu efectul său asupra evoluției omenești.

Amândouă aceste serii de puteri deodată – fericite și nefericite – lucrează în același plan și, cu toate că manifestările fericite tind, în lungul lor parcurs, spre starea de Mokṣa, această stare nu este atinsă mai înainte ca puterile superioare – Siddhi – să nu fie introduse în inteligență prin practica Yogăi. Yoga este o putere a sufletului. Este deci necesar să se spună ceva despre suflet și despre Yoga, mai înainte ca să poată să fie limpede descrise cele mai înalte puteri ale inteligenței. Yoga este știința culturii omenești în înțelesul cel mai înalt al cuvântului; scopul său este purificarea și întărirea inteligenței. Grație acestui exercițiu, inteligența este îmbogățită cu aspirații înalte și câștigă puteri divine, în timp ce tendințele nefericite mor. Cel de-al doilea și cel de-al treilea principiu din acest capitol sunt arse, consumate de focul științei divine, și starea aceea care este denumită mântuirea vieții, este atinsă. În curând și cel de-al treilea principiu, de asemenea, devine neutru și sufletul trece în starea de Mokṣa Manvantaric. Sufletul poate să se ridice încă și mai sus, după forța exercițiului său. Atunci când inteligența, de asemenea, este în repaus, ca și somnul adânc (Suṣupti), în timpul vieții, omniștiința lui Vijnāna este atinsă. Există o stare încă și mai înaltă – starea de Ananda. Acestea sunt rezultatele Yogăi; trebuie să descriu acum natura sa și mijlocul de a le câștiga.

În ceea ce privește natura Yogăi, noi putem să spunem că specia omenească a străbătut veacurile până la starea de dezvoltare actuală prin exercițiul acestei mari puteri. Natura, ea însăși, este un mare Yoghi și omenirea a fost și mai este încă purificată în perfecțiune prin exercițiul voinței sale neobosite. Omul nu are nevoie decât să imite marele maestru spre a-i scurta Eu-lui său individual cărarea spre perfecțiune. Cum vom putea oare noi înșine să imităm această perfecțiune? Care sunt treptele marii scări a perfecțiunii? Aceste lucruri au fost descoperite pentru noi de către marii înțelepți ai antichității și micul volum al lui Patanjali nu este decât o descriere scurtă și sugestivă a tot atâtor experiențe trecute ale posibilităților noastre viitoare, așa cum sunt ele înregistrate în cartea naturii. Această cârtică întrebuințează cuvântul Yoga într-un înțeles sens dublu; primul fiind o stare de inteligență, denumită altfel Samādhi; cel de-al

doilea este o serie de fapte, aprecieri și observații care duc la această stare de inteligență. Definiția care este dată de către înțelept este negativă și nu este aplicabilă decât pe planul inteligenței. Izvorul puterii pozitive stă în cel mai înalt principiu, sufletul. Yoga s-a spus este ținerea în frâu a celor cinci manifestări ale inteligenței. În definiție, se admite existența unei puteri care poate controla și menține în șah manifestările mentale; această putere, ne este pe de altă parte familiară sub numele de liber-arbitru. Cu toate că, prin manifestările egoismului (Asmitā) pe planul mental, sufletul este înșelat privindu-se ca sclavul celui de-al doilea și celui de-al treilea principiu, de fapt nu este așa și, de îndată ce este destinsă coarda egoismului, are loc trezirea. Acesta este primul pas în inițiere, prin însăși natura rasei omului. Munca alături cu unul sau cu celălalt dintre cel de-al doilea, al treilea, al patrulea și al cincilea principiu trezește, în mod firesc, priza lui Asmitā mental asupra sufletului. „Eu sunt aceste sau acele manifestări“, spune egoismul. O astfel de stare de lucruri nu poate, cu toate acestea, să dăinuiască multă vreme. Aceste manifestări sunt duble, prin natura lor; dar nu este tocmai inversul celeilalte. Care este una cu Ego-ul – nefericită sau fericită? Această întrebare nici nu este încă bine pusă că se și produce trezirea. Este cu neputință de a răspunde la vreuna dintre aceste întrebări prin afirmație și sufletul sfârșește prin a descoperi că el este un lucru separat de inteligență, că cu toate că el a fost sclav, ar putea deveni (ceea ce este în mod natural) Domnul inteligenței. Până la această epocă sufletul a fost supus la vibrațiile tattvice ale inteligenței.

Simpatia sa oarbă pentru manifestările mentale îl pune la unison cu inteligența și, prin urmare, îl face să divagheze. La trezirea notată mai sus, coarda simpatică este slăbită. Cu cât este natura mai puternică, cu atât este mai mare deosebirea de unison. În loc ca sufletul să fie zguduit de vibrațiile mentale, atunci este timpul ca inteligența să vibreze în ascultare față de vibrațiile sufletului. Înălțarea Domnului este libertatea voinței și această ascultare a spiritului față de vibrațiile sufletului este Yoga. Manifestările evocate de inteligență ca fiind induse de către Tattvele externe, trebuie să dea acum o cale celei mai puternice

mișcări venind de la suflet. În curând culorile mentale se schimbă și inteligența ajunge să coincidă cu sufletul. Cu alte cuvinte, principiul mental individual este neutralizat și sufletul este liber în atotștiința lui.

Să trasăm acum, pas cu pas înspre Samādhi, câștigurile inteligenței.

Samādhi sau starea mentală adusă de către practica Yogăi este de două feluri. Atâta timp cât inteligența este perfect absorbită în suflet, starea este denumită Samprajnāta; aceasta este starea în care descoperirea de noi adevăruri urmează muncii în fiecare parte a naturii. Cea de-a doua este starea de absorbire mentală perfectă; ea este denumită Asamprajnata. În aceasta nu există nici știință, nici descoperire de lucruri necunoscute; aceasta este o stare de atotștiință intuitivă.

Două întrebări sunt, în mod natural sugerate în stadiul trezirii. „Dacă sunt aceste manifestări, care dintre ele sunt eu? Gândesc că nu sunt niciuna dintre ele. Ce sunt eu atunci? Ce sunt ele?” cea de-a doua întrebare este rezolvată în Samprajnata Samādhi prima în celălalt. Mai înainte de a intra mai departe în natura Samādhi, să spunem o vorbă despre obișnuință și despre apatie. Aceste două stări sunt menționate de către Patanjali ca două mijloace de a reține manifestările mentale și este foarte important să le înțelegem corect. Manifestarea de apatie este reflectarea în inteligență a culorii sufletului atunci când ea devine conștientă de natura sa liberă și este, prin urmare, dezgustată de domnia pasiunilor; aceasta este o urmare necesară a trezirii. Obișnuința este repetarea acestei stări, spre a o confirma în inteligență.

Confirmarea inteligenței în această stare înseamnă o stare de inactivitate mentală. Prin aceasta cele cinci manifestări obișnuite sunt în repaus pe timpul când starea de inactivitate mentală este prezentă. Astfel, inteligența este liberă pentru un timp, să primească influențe. Aici, vedem pentru prima dată, influența sufletului sub formă de curiozitate (Vitarka). Ce este aceasta? Cum este aceasta? Aceasta este forma sub care curiozitatea se arată de la sine în inteligență. Curiozitatea este o dorință de a cunoaște și o întrebare este o exprimare a unei astfel de

dorințe. Însă cum se familiarizează omul cu întrebările? Forma mentală a curiozității și a întrebării va fi înțeleasă cu ușurință dând puțină atenție remarcilor făcute asupra genezei dorinței. Procesul nașterii curiozității filozofice este asemănător aceluia al nașterii dorinței. În primul caz impulsul vine de la suflet, direct; în ultimul caz, el vine de la lumea exterioară, prin Prāna. Locul plăcerii este înlocuit prin reflexia în inteligență a științei sufletului, Eu-I și independența sunt mai bune decât sclavia Ne-Eu-lui. Forța curiozității filozofice depinde de forța acestei reflexii și, cum această relexie este mai degrabă slabă, la început (cum se găsește aceasta în general, în prezenta stare de dezvoltare spirituală a omenirii), priza curiozității filozofice asupra inteligenței nu suportă aproape nicio comparație cu priza dorinței.

Atunci curiozitatea filozofică este primul pas al ridicării mentale înspre Yoga. Spre a începe, punem în fața inteligenței noastre, fiecare manifestare posibilă a naturii și încercăm să ne adaptăm, în fiecare dintre aceste faze, cu fiecare manifestare relatată. Aceasta, după cum o vom vedea, este Dhāranā.

Acesta este rezultatul natural al curiozității. Prin acest efort spre a descoperi relațiile deja existente sau potențiale, în mijlocul fenomenelor naturii, se introduce o altă putere în inteligență; această putere, Patanjali o numește **Vichāra**, adică meditația.

Ideea radicală a cuvântului este aceea de a merge în mijlocul relațiilor felurite ale părților care constituie subiectul, complet al contemplărilor noastre.

Prima stare a acestui Samādhi este ceea ce se numește Ananda, norocul, fericirea. Atâta timp cât există curiozitate sau meditație, inteligența ia numai consistența sufletului; aceasta înseamnă că vibrațiile sufletului mai sunt încă în drum înspre inteligență; ele nu au reușit încă pe de-a-ntregul. Totuși, atunci când este atins cel de-al treilea stadiu, atunci inteligența este destul de lustruită spre a primi imaginea plină și limpede a celei de-a șasea sfere; această imagine se prezintă în inteligență ca fiind fericirea / norocul. Oricine s-a consacrat studiului naturii, a fost pentru un timp mai scurt sau mai lung, în această stare dorită.

Dar de unde vine această fericire? Ce este ea? Eu am denumit-o o reflectare a sufletului. Dar, mai întâi ce este sufletul? Din ceea ce am descris până acum, cititorii vor presupune, fără îndoială, că înțeleg prin suflet o imagine a corpului grosolan, a Prāna, a inteligenței, în ceea ce privește constituția lui numai.

Am menționat că, în macrocosm, soarele este centrul și Prāna atmosfera celui de-al doilea principiu, și că ecliptica marchează forma acestui principiu. Am menționat, de asemenea, că principiul omenesc individual nu este decât o pictură a acestui macrocosm întreg. Am amintit, din nou, că, în macrocosm, Virāt este centrul și Manu atmosfera celui de-al doilea principiu. Această atmosferă este făcută din cele cinci Tattve universale, la fel ca și Prāna, singura diferență fiind că Tattvele mentale suferă un mai mare număr de vibrații pe secundă decât Tattvele de Prāna. Am mai spus, de asemenea, că inteligența individuală este o imagine exactă – înfățișarea diferind, natural, cu împrejurimea timpului, ca și în cazul Prāna – a inteligenței macrocosmice.

Adaug acum același lucru în ceea ce privește sufletul. În macrocosm, există Brahmā ca centru și Vijnana ca atmosferă a acestui principiu. Cum se mișcă pământul în Prāna, cum respiră Soarele în Manu, cum suflă Mana (sau Virāt) în Vijnana, astfel respiră sufletul în cea mai înaltă atmosferă a lui Ananda. Brahmā este centrul vieții spirituale, după cum este Soarele centrul lui Prāna și Virāt centrul vieții mentale. Aceste centre sunt asemănătoare Soarelui în luminozitate, însă simțurile obișnuite nu pot să le perceapă, pentru că numărul vibrațiilor tattvice pe secundă este dincolo de puterea lor.

Sufletul universului (Vijnanamaya Koşa), cu Brahmā ca centru este idealul nostru psihic.

Curenții tattvici ai acestei sfere se întind asupra ce numim noi Brahmānda. Ei o fac într-un fel asemănător aceluia al razelor tattvice ale lui Prāna care ne sunt familiare, prin intermediul materiei grosolane. Acest centru și cu acest univers formează universul de sine conștient. În sânul acestei atmosfere există toate centrele inferioare.

Sub influența materiei grosolane, macrocosmosul mintal înregistrează imaginile exterioare, și câștigă puterea de a se manifesta după cele cinci căi pe care le-am descris în capitoulul asupra inteligenței. Sub Brahmă, însă, macrocosmosul mintal (Manu) atinge cele mai înalte puteri. Această dublă influență transformă, după un anumit timp, însăși natura lui Manu; universul are o minte nouă după fiecare Manvantara. Această schimbare se face întotdeauna pentru cel mai mare bine; inteligența se dezvoltă permanent spiritualizându-se; ultimul Manu este întotdeauna cel mai spiritualizat. Va veni un timp în care inteligența macrocosmică de acum va fi pe de-a-ntregul absorbită în suflet. La fel este și pentru microcosmosul omului. Astfel Brahmă este, prin fire, atotștiutor; el este conștient de un Eu; tipurile oricărui lucru care era al tuturor lucrurilor care erau sau care este/ sunt în curs, nu sunt decât tot atâtea compuneri felurite ale acestor Tattve. Fiecare fază a universului, cu antecedentele / premergerile și urmările ei, este în El. El însuși, este propria lui conștiință de sine. O inteligență este absorbită în El, în răstimpul a paisprezece Manvantare. Mișcarea Tattvelor mintale este cu atât mai accelerată cu cât devin ele mai spiritualizate.

În epoca în care are loc această mișcare în univers, vibrațiile Tattvice ale lui Prāna sunt, de asemenea, accelerate, sub influența lui Manu, până ce Prāna însuși se va fi întors în Manu al perioadei următoare. Și, în timp ce are loc aceasta, materia grosolană se dezvoltă în mod asemănător în Prāna. Astfel ar putea avea loc procesul involuției, însă în ce privește prezentul, să-l părăsim aici și să rezumăm subiectul despre care este vorba.

Sufletul omenesc este o imagine exactă a acestui principiu macrocosmic. El este atotștiutor ca și prototipul său și are aceeași constituție, însă atotștiința sufletului omenesc mai este încă latentă, din cauza stării sale de uitare în care se află. Cel de-al șaselea principiu (absolutul) s-a dezvoltat puțin. În general, omenirea nu are decât o noțiune foarte întunecată despre infinitate, despre divinitate și despre altfel sau astfel de subiecte. Asta înseamnă că, în acest stadiu al progresului nostru, razele

infinitalui nu au ajuns decât până la evocarea cel de-al șaselea principiu al nostru în viața activă. Când, în decursul timpului, razele infinitului vor aduna suficientă energie, sufletul nostru se va deschide în adevărata lui lumină. Noi am putea accelera acest proces prin Vairāgya (apatie) care, după cum am văzut-o, dă forță Yogăi.

Mijloacele de a întări Yoga merită o considerație deosebită. Unele dintre ele servesc ca să îndepărteze aceste influențe și aceste forțe care sunt contrarii progresului; altele, cum este contemplarea principiului divin, accelerează progresul / înaintarea dezvoltării sufletului omenesc și absorbirea consecventă, care îi urmează, a inteligenței în suflet. În prezent, noi trebuie numai să dezvoltăm natura prea-fericitului Samādhi, despre care am vorbit ca fiind cauzat de reflectarea sufletului în inteligență.

Această reflexie înseamnă pur și simplu înălțarea prin inteligență la stările sufletului. Inteligența trece din starea sa obișnuită, în starea de energie superioară a sufletului. Vibrațiile tattvice mai accelerate își fac loc în materia unui număr inferior de vibrații tattvice pe secundă. Această înălțare a inteligenței, această ieșire afară din ea însăși, limba română o recunoaște sub numele de mândrie și aceasta este semnificația cuvântului Ananda calificând cea de-a treia stare a Samprajnāta Samādhi. Anandamaya Koşa își trage numele său de la starea de cea mai înaltă mândrie. Fiecare clipă de Ananda este un grad de absorbire a inteligenței și, prin meditatea științifică constantă, inteligența își schimbă natura, trecând pentru totdeauna într-o stare superioară de stabilitate. Această stare care nu apare decât în clipa trimfului, devine acum o parte a inteligenței. Această întărire / confirmare a celei mai înalte energii este cunoscută sub numele de Asmitā, care poate să fie tradus (după cum și este în mod general) prin cuvântul egoism, însă trebuie să fie înțeles ca identificarea conștiinței cu eul.

Scopul avut în vedere, în acest capitol, este de a marca stadiile de-a lungul drumului materiei mentale, atunci când ea călătorește înspre absorbirea sa finală în suflet. În ultimele fraze, am ridicat inteligența în starea în care câștigă puterea de a descoperi adevăruri noi, și de a vedea niște combinații noi în

lucrurile existente. Atunci când a trecut această stare, în lungile cicluri ale veacurilor scurse, omul a câștigat o știință pozitivă în prezentul său stadiu de dezvoltare și averea acestei sume de știință a fost mijlocul prin care s-au ridicat inteligențele noastre la gradul nostru de acum de perfecțiune, atunci când am învățat să spunem că aceste mari puteri sunt înăscute în inteligența omenească. După cum am arătat-o, aceste puteri nu au devenit înăscute în inteligență decât după o lungă supunere a acestei inteligențe influenței sufletului.

Prin exercitarea constantă a acestui Samādhi, inteligența învață să încline înspre influențele cosmice care sunt, prin adevărata lor natură, potrivnice relilor puteri ale ființei noastre, care opresc progresul; aceste puteri tind în mod natural să moară. Scopul cel din urmă al acestei cărări este acea stare a inteligenței unde manifestările sale devin pe de-a-ntregul potențiale sufletului, dacă îi place, poate să le împingă înainte prin puterea sa inerentă, în domeniul de astăzi, însă ele pierd orice putere de a duce sufletul după ele.

Atunci când este depășită această stare, sau când este aproape de a fi atinsă, aceste puteri încep să se arate în inteligență, care, în ciclul prezent, nu sunt în niciun fel comune. Această stare este denumită în mod tehnic, Paravairāgya, sau cea mai înaltă apatie.

Cuvântul Virāgya este redat în mod obișnuit, în românește prin apatie și el este privit cu suspiciune de gânditorii moderni. Aceasta este, cred eu, datorată în parte unei greșite concepții asupra înțelesului cuvântului. În general, se înțelege, după câte mi se pare, că mizantropia este singurul indiciu sau, poate, cea mai înaltă perfecțiune a acestei stări mentale. Nimic nu poate să fie mai îndepărtat de intenția acestor înțelepți care consideră Vairāgya ca fiind cel mai înalt mijloc de câștigare a fericirii. Vairāgya sau apatia este definită de către Vyāsa, în comentariul său despre Aforismele de Yoga, ca fiind „starea finală de știință perfectă”. Aceasta este starea în care inteligența, ajungând să cunoască natura reală a lucrurilor nu mai poate fi înșelată cu false plăceri de către manifestările lui Avidyā. Atunci când această înclinare spre în sus se confirmă, atunci când această

obișnuință de a plana înspre divin devine o a doua natură, numele lui Paravairāgya îi este dat stării mentale împlinite.

Această stare este atinsă în mai multe feluri și drumul este marcat prin mai multe stadii limpede definite. Un drum spre a ajunge la aceasta este practica lui Samprajnāta Samādhi; prin practica constantă a acestui Samādhi către care ea aleargă de la sine atunci când a gustat odată din fericirea / norocul celui de-al patrulea stadiu a acestei stări, inteligența se obișnuiește cu o credință permanentă în eficacitatea urmăririi sale. Această credință nu este nimic mai mult decât o stare de luciditate mentală în care adevărurile încă recunoscute ale naturii încep să-și proiecteze înaintea umbra lor. Inteligența începe să simtă adevărul în orice loc și, solicitată de către gustul fericirii / norocului (Ananda) ea lucrează cu o hărnicie din ce în ce mai mare la progresul evoluției sale. Această credință, pot să o remarc, este denumită Śraddhā de către Patanjali și hărnicia care îl urmează, despre care am vorbit, el o numește Vīrya.

Întărită / Confirmată în hărnicia sa și continuând să lucreze, manifestarea amintirii / memoriei are loc în mod natural; aceasta este o stare de înaltă evoluție. Fiecare adevăr ajunge să fie prezent în fața ochiului inteligenței, la cel mai ușor gând, și cele patru stadii ale Samādhi își fac apariția lor din ce în ce mai mult, până ce inteligența devine, aproximativ, o oglindă a Naturii.

Aceasta corespunde stării de Paravairāgya care ar fi atins, în cel de-al doilea fel, prin contemplarea celui mai înalt prototip al sufletului, sufletul macrocosmic, Ișvara al lui Patanjali, care rămâne pentru totdeauna în acest suflet de puritate / curățenie primitivă, este acest Ișvara despre care am vorbit ca despre universul de sine conștient.

Acest Ișvara, după cum îl concep, nu este decât un centru macrocosmic asemănător, în natură, soarelui, cu toate că este deasupra lui.

După cum Soarele, cu oceanul său de Prāna, este prototipul principiului nostru de viață -- Prānamaya Koṣa -- tot astfel Ișvara este marele prototip al sufletelor noastre. Ce este cel de-al șaselea principiu dacă nu o fază de existență a acestei mari ființe, prelungită, ca o fază separată în principiile inferioare,

sortită cu toate acestea, să se topească, din nou, în propriul său Eu adevărat?

Tot așa după cum am arătat că principiile de viață trăiesc în soare, după moartea noastră pământească, spre a reveni adeseori în viața de aici, tot astfel și în mod asemănător trăiește sufletul în Ișvara. Noi putem, dacă ne place să privim această entitate ca fiind grupul tuturor sufletelor eliberate, însă trebuie, în același timp, să ne reamintim că sufletele neeliberate sunt, de asemenea, reflexiile sale nedezvoltate, sortite, în urmarea timpurilor, să atingă starea lor originară. Este deci necesar să presupunem existența independentă a lui Ișvara și, în Ișvara, aceea a celorlalte suflete.

Acest centru psihic macrocosmic, acest ideal al celui de-al șaselea principiu al omului, este marele rezervor al întregii forțe de acum a universului.

Acesta este adevăratul tip al perfecțiunii sufletului omenesc. Incidentele existenței mentale și psihice care, cu toate că sunt perfecte, în ele însele, sunt niște simple imperfecții, nu-și găsesc loc în acest centru. În această stare, nu există niciun fel de mizerie (cele cinci mizării ale înțelegerii noastre după Patanjali, sunt enumerate aici), căci mizeria nu poate să se înalțe decât în procesul retrograd al primei treziri a inteligenței, nefiind cauzată decât de către senzație și lipsa de aptitudine a celui de-al șaselea principiu omenesc de a atrage inteligența spre sine însuși și în afara domeniului simțurilor, omul poate să facă din ea, întrucâtva, ceea ce este prototipul său la origine, sceptrul de stăpânire și nu ceea ce a făcut senzația din ea, instrumentul sclaviei.

Prin această contemplare a celui de-al șaselea principiu al universului se stabilește în mod natural o simpatie între el și sufletul omenesc. Această simpatie nu este necesară decât pentru a permite legii tattvice universale să lucreze cu un mai mare efect. Sufletul omenesc începe să fie curățat de praful lumii; la rândul său, el influențează inteligența într-un mod asemănător și, prin asta, Yoghi-ul devine conștient de această influență prin destinderea piedicilor făurite de către Prakriti și printr-o întărire zilnică, ora a aspirațiilor cerești.

Sufletul omenesc începe atunci să devină un centru de putere pentru micul său univers particular, la fel după cum Ișvara este centrul de putere al universului său. Microcosmosul devine o mică ilustrare perfectă a macrocosmosului. Atunci când este atinsă perfecțiunea, toate Tattvele mentale și fiziologice ale microcosmosului și, într-o anumită măsură, acelea ale mediului ambiant, devin sclavele sufletului. Oriîncotro ar putea să încline, Tattvele o urmează. Omul poate să vrea și Vāyuattva atmosferic, cu forța care îi place sau pe care este în stare să o concentreze, va pune în mișcare indiferent ce, spre a-și realiza voința. El poate să vrea și de îndată Apas Tattva îi va stinge setea sau febra sau, într-adevăr va distruge germenii indiferent oricărei boli, după cum o dorește. În fine, el poate să vrea și fiecare Tattva de pe vreuna dintre planele inferioare își va face datoria pentru el. Aceste înalte puteri nu așteaptă spre a apărea toate, deodată, ci se arată, treptat și, natural că în funcție de niște aptitudine speciale, sub niște forme speciale.

Însă o descriere a acestor puteri nu face parte din lucrarea de față. Singurul meu scop este de a arăta în ce fel, conform legii universale a naturii, prin contemplarea celui de-al șaselea principiu macrocosmic, devine sufletul omenesc, un mijloc pentru inteligență, spre a atinge starea denumită Paravairāgya. Legile lucrului / muncii acestor înalte puteri vor face subiectul vreunui studiu viitor.

În afară de acestea două, autorul Aforismelor Yogăi formulează cinci alte moduri prin care inteligențele acelora care, mulțumită puterii unei karma de mai înainte, sunt deja pornite înspre divin, se lucrează să cucerească această stare.

Primul fel constă în a obișnui inteligența cu manifestările plăcerii, ale simpatiei, ale mândriei, ale compătimirii față de ghiftuiți, mizerabili și vicioși. Oricare om bun ne va spune că manifestarea bucuriei în fața bunăstării altuia este o înaltă virtute. Ei bine, ce rău există în gelozie? Gândesc că nicio altă știință în afară de filozofia Tattvelor, nu explică cu rigoare rațiunea / rostul unor astfel de întrebări.

Noi am văzut că, într-o stare de bucurie, de bunăstare, de plăcere, de mulțumire etc., Tattva Prithivī sau Apas predomină

în Prâna și în inteligență. Este evident că, dacă ne așezăm inteligențele în aceeași stare, inducem una sau cealaltă dintre Tattve în principiile noastre vitale și mentale. Ce va rezulta din asta? Se va stabili un curent de purificare. Amândouă principiile deodată vor începe să fie curățate de orice urmă de defect pe care excesul uneia dintre Tattvele ce mai rămân, poate să-l fi dat ființei noastre.

Toate cauzele psihologice sau mentale, care introduc neatenția în inteligență sunt îndepărtate. Tulburările corpului se duc, căci ele rezultă din perturbarea echilibrului Tattvelor psihologice și bunăstarea, plăcerea, bucuria le sunt străine. Una induce pe cealaltă. Cum echilibrul Tattvelor induce o stare bună și bucuria de a trăi, simțul bunei stări și al bucuriei care colorează Prâna și inteligența noastră, atunci când ne acordăm starea de simpatie cu starea de bine, restabilește cumpăna Tattvelor noastre.

Și atunci când este restabilită cumpăna Tattvelor, ce mai rămâne? Lipsa de chef de lucru, îndoiala, lenea și celelalte sentimente de acest soi nu mai pot să mai rămână multă vreme și singurul rezultat este restituirea liniștii perfecte inteligenței. Cum o spune Vyāsa, în comentariul său, Legea Albă își face apariția în inteligență. Astfel este, într-un mod asemănător, rezultatul manifestărilor celorlalte calități. Însă, pentru ca să se producă un astfel de rezultat, trebuie o îndelungă și puternică aplicare.

Metoda următoare este Prānāyāma, expirarea și inspirarea adâncă; ea, de asemenea, conduce la același scop și în același fel. Respirațiile adânci au, într-o anumită măsură, același efect ca și cursa de alergări și celelalte exerciții violente. Căldura produsă consumă anumite elemente de boală pe care este de dorit a le vedea arzând. Însă practica respirației se deosebește de exercițiul violent. În exercițiul violent, Suṣumā începe să intre în joc și asta nu este bine pentru sănătatea fiziologică; Prānāyāma, dacă este convenabil întreprins, este profitabil, atât din punct de vedere psihologic cât și din punct de vedere mental. Primul efect produs în Prānāyāma este predominarea generală a lui Prithivī Tattva. Nu este necesar să reamintim cititorului că Apas Tattva conduce Suflul cel mai jos și că Prithivī vine pe urmă. În

încercarea noastră de a respira mai adânc decât de obicei, Prithivī Tattva nu poate decât să fie introdus și predominarea generală a acestui Tattva, cu nuanța aurie / aurită a unui cerc de lumină în jurul capetelor noastre, care îi urmează, nu poate să nu stabilizeze intenția și să nu întărească atenția. Apas Tattva apare apoi. Aceasta este culoarea argintie a inocenței care încercuiește capul unui sfânt și marchează câștigarea stării de Paravairāgya.

Modul următor constă în câștigarea dublei lucidități a simțurilor și a inimii. Luciditatea simțurilor este puterea simțurilor de a percepe schimbările de Prāna. Atenția mai înainte exersată, conform unor aptitudini speciale, este centrată asupra unuia sau a mai multora dintre cele cinci simțuri. Dacă ea este centrată în ochi, se pot vedea culorile fiziologice și atmosferice ale lui Prāna. Eu pot să afirm din experiența personală, că pot să văd feluritele culori ale sezonelor; pot să văd venind ploaia cu o oră, două ore și uneori chiar cu două zile mai înaintea clipei revărsării ei. Niște foi verzi strălucitoare pe care albul le îmbăiază cu răcoare și cu puritate își fac apariția peste tot împrejurul meu, în sală, în ceruri, pe masă în fața mea, pe zid în față. Atunci când se întâmplă aceasta, eu sunt sigur că ploaia este în aer și este gata să cadă. Dacă verdele este dungat cu roșu, ploaia are nevoie de ceva vreme ca să vină, însă ea se pregătește în mod sigur.

Aceste remarci sunt îndestulătoare pentru culoare. Se poate face ca puterea să se arate printr-o atenție susținută întrebuințată spre a privi un punct în spațiu sau vreun alt lucru ca luna, o stea, o bijuterie și așa mai departe. Celelalte patru simțuri ce mai rămân ating de asemenea puterile asemănătoare și sunetele, gusturile, mirosurile, atingerile pe care omenirea obișnuită nu poate să le perceapă, încep să fie percepute de către Yoghi.

Luciditatea cardiacă este puterea inteligenței de a simți și, de asemenea, puterea simțurilor de a percepe gândurile. Într-un capitol anterior am dat un plan specificând locul și culorile feluritelor soiuri de manifestări mentale. Aceste culori sunt văzute de către oricine are sau care câștigă puterea aceasta și ele constituie cartea cea mai sigură în care putem să citim gândurile

unui om. Continuându-i practica, se vor recunoaște și cele mai fine umbre.

Se pot astfel simți aceste gânduri; modificările gândirii mișcându-se de-a lungul unor „fire“ tattvice universale afectează / influențează fiecare om. Ele comunică, fiecare, un avânt deosebit Prānamaya Koşa și, prin urmare, dau un impuls deosebit vibrațiilor creierului și bătailor, mai ușor de perceput, ale inimii. Un om care studiază aceste bătai ale inimii și își ține atenția centrată în inimă în timp ce ea este în mod natural deschisă oricărei influențe, învață să simtă fiecare impresie în acest loc. Efectul asupra inimii a modificărilor mentale ale altuia este un fapt care, lăsând orice calitate deoparte, poate să fie verificat de cea mai comună experiență.

Această luciditate senzorială sau cardiacă, după caz, odată atinsă, distruge scepticismul și conduce, în fine, la starea de Paravairāgya.

În cazul următor, spune Patanjali, se poate conta pe cunoștințele ce se obțin prin visuri și prin somn.

Cele cinci curențe eterice de senzații sunt centrate în creier și de la cele cinci centre de forță mișcarea este transmisă principiului mental. Aceste felurite focare servesc ca verigi de legătură între principiile mental și vital. Curenții vizuali produc în inteligență facultatea de a deveni conștient de culoare. Cu alte cuvinte, se produc niște ochi în inteligență. În mod asemănător, inteligența dezvoltă facultatea de a primi impresiile celor patru senzații ce mai rămân. Această facultate este câștigată după o expunere de mai multe veacuri; ciclurile trec peste cicluri și inteligența nu este încă în stare să primească aceste vibrații tattvice. Valul de viață își începe călătoria sa organizată pe pământ cu formele vegetale.

Din această clipă, curenții tattvici externi încep să influențeze organismul vegetal, și aceasta este începerea a ceea ce putem noi numi senzația. Modificările Tattvelor externe, prin viața vegetală individualizată, lovesc coardele inteligenței latente, însă ea nu răspunde încă; ea nu este în simpatie. Din ce în ce mai sus, prin formele vegetale, călătorește valul de viață; din ce în ce mai mare este puterea cu care lovește ea coardele

mentale și din bună în mai bună devine facultatea acestui principiu de a răspunde apelurilor tattvice ale vieții. Atunci când atingem regnul animal, focarele tattvice externe devin, în fine, vizibile; acestea sunt organele simțurilor, fiecare dintre ele având facultatea de a centra în sine însuși razele sale tattvice deosebite. În formele inferioare ale vieții animale, ele sunt vizibile și acesta este un semn că principiul mental este atunci într-o stare comparativ ridicată de perfecțiune; el a început câte puțin să răspundă chemării tattvice externe. Se poate remarca aici că este vorba despre inteligența relativă suprapusă și nu despre Truti mental original absolut, despre care am vorbit într-un capitol anterior. Această înălțare a acestei structuri evolutive mărginite / finite pe toate planele de viață, este cea care a condus un filozof german la această încheiere că Dumnezeu este o devenire. Aceasta este adevărat, bine înțeles, însă aceasta este adevărat numai despre universul mărginit al formelor și al numerelor și nu despre absolutul către care se mișcă el.

Să rezumăm. Din ce în ce mai lungă este acum expunerea acestei vieți animale a Tattvelor externe; din ce în ce mai mare, în fiecare zi, forța acestora, în feluritele lor centre; din ce în ce mai înălțată formațiunea acestor centre; din ce în ce mai puternică chemarea externă asupra inteligenței și din ce în ce mai perfect răspunsul mental. Vine un timp în decursul acestei evoluții în care cele cinci simțuri mentale sunt perfect dezvoltate și el este marcat prin dezvoltarea simțurilor externe. Acțiunea celor cinci simțuri mentale, noi o numim fenomen al perceperii. Pe manifestarea acestei perceperi este înălțată puternica fabrică a acestor manifestări mentale pe care am încercat să le discut în capitolul asupra inteligenței. Felul în care are loc această evoluție este, de asemenea, schițat acolo.

Tattvele externe de materie grosolană creează niște centre grosolane într-un corp grosolan unde să poată să-și trimită curenții lor. Sufletul face la fel. Curenții tattvici ai sufletului extern – *Ișvara* – creează niște centre asemănătoare de acțiune, în raport cu inteligența.

Însă vibrațiile tattvice ale sufletului sunt mai subtile decât acelea ale principiului de viață; **materia mentală întrebuin-**

țeară mai multă vreme ca să răspundă chemării lui Ișvara decât o face spre a răspunde chemării lui Prāna. Vibrațiile sufletului încep să se arate în inteligență nu chiar în însăși clipa în care valul de viață atinge omenirea. Focarele curenților psihici sunt localizate în ceea ce se numește Vijnānamaya Koṣa – corpul psihic. În epoca în care începe viața omenească, focarele psihice sunt în aceeași stare de perfecțiune cum sunt focarele animale – simțurile în epoca în care își începe valul de viață călătoria lui în soiurile / speciile animale. Aceste focare psihice câștigă forță, rasă după rasă, până când atingem punctul denumit trezirea sufletului. Acest proces se încheie prin confirmarea stării de Paravairāgya. În această stare nu mai există decât câțiva pași de făcut până la puterea pe care am numit-o ulterioară sau de percepere fizică. Vechea noastră percepere, putem să o denumim concepție animală; și la fel după cum s-a clădit pe baza perceperei animale puternica fabrică de inferență și de autoritate verbală, astfel poate, de asemenea, să fie clădită (după cum a fost, într-adevăr, de către vechii înțelepți aryeni) o mai puternică fabrică de inferență și de autoritate verbală, pe baza perceperei psihice. Noi vom ajunge la asta puțin câte puțin. Între timp, să ne rezumăm subiectul la punctul în care l-am lăsat.

Atunci când practica confirmă în inteligența Yoghiului starea de Paravairāgya, ea atinge liniștea cea mai perfectă. Ea este deschisă la tot felul de influențe tattvice, însă fără de nicio emoție senzuală. Următoarea putere care se arată de la sine, după asta, este denumită Samāpatti. Eu voi traduce acest cuvânt prin termenul intuiției și îl voi defini ca fiind acea stare mentală în care devine cu puțință de a primi reflexia lumilor subiective și obiective; acesta este mijlocul de cunoaștere la cea mai ușoară mișcare, în orice fel ar fi ea comunicată.

Intuiția are patru trepte:

1. Sa – Vitarka – verbal;
2. Nir – Vitarka – mut;
3. Sa – Vichāra / Viciāra – meditativ;
4. Nir – Vichāra – ultra meditativ.

Starea de intuiție a fost comparată cu un cristal strălucitor, curat, transparent, incolor. Priviți prin cristal orice obiect veți

dori și el va arăta îndată în sine însuși culoarea acestui obiect; astfel se poartă inteligența în această stare. Să cadă numai asupra ei razele tattvice care constituie lumea obiectivă și ea se va arăta sub culoarea lumii obiective. Să fie numai date la o parte aceste culori, ea este din nou tot atât de curată ca și cristalul, gata să se gătească cu toate celelalte culori ce pot să i se prezinte. Gândiți-vă la forțele elementare ale naturii, Tattvele; gândiți-vă la obiectele grosolane unde lucrează ele; gândiți-vă la organele simțurilor, la facerea / geneza lor, la metoda lor de lucru; gândiți-vă la sufletul eliberat sau legat și inteligența cade de îndată în fiecare dintre aceste stări. Ea nu reține nicio culoare particulară putând să-i altereze / strice o altă culoare care o pătrunde sau să i se opună. Primul grad de intuiție verbală este starea verbală; aceasta este cea mai comună în acest veac și, prin urmare, cea mai ușor de înțeles. Cititorul să-și închipuie o inteligență în care nu este evocată nicio culoare la sunetul cuvintelor științifice. Să se gândească el la aceste mii de oameni în inteligența cărora sunetele proprii lor limbi, pline de idei înalte și mari, le sunt tot atât de străine precum este idișul pentru un maori. Luați un țaran englez fără educație și citiți-i *Comus* sau *Furtuna*. Credeți dumneavoastră că aceste mărețe cuvinte i se vor dezvălui? Dar de ce un țaran fără de educație? Oare marele Johnson însuși pricepe el frumusețile lui Milton? Luați din nou un student și citiți-i în propria limbă adevărurile filozofiei. Oare limbajul acesta, chiar dacă îi dați înțelesul dicționarului, va transfera vreo idee în inteligența lui? Luați Upanișadele și citiți-le unui pandit care poate să înțeleagă destul de bine sanscrita din punct de vedere gramatical și lexicografic. Va pune oarece cineva la îndoială – nu sunt eu acela – că el nu înțelege tot ce conțin aceste nobile cuvinte? Să se compare o astfel de inteligență cu inteligența unui om cultivat. Această comparație va arăta că intuiția este ceva mai mult decât o simplă pătrundere a minții. Ea este mai degrabă lumina care se află înapoia fiecărui lucru, strălucind în minte și, prin minte atunci când ea a fost curățată de toate piedicile opace dintre care cele mai dense sunt un scepticism potrivnic și bine înrădăcinat. Unul dintre cei mai mari savanți ai Orientului spune că sistemul lui Patanjali nu este filozofie. Un altul se mulțu-

mește cu ideea că Aforismele asupra Yogăi a lui Patanjali sunt niște simple fanatisme. Există mai multe Tantras cărora, cu toate că noi putem să le traducem în vorbe într-o altă limbă, foarte puțini dintre noi le cunosc cu adevărat înțelesul. Asta este o restrângere foarte gravă și uneori în mare măsură regretabilă; ea dispare numai atunci când se manifestă intuiția verbală. În această stare, Yoghiul este de îndată în raport cu autorul cărții și asta din cauză că inteligența lui este liberă de orice prejudecată orbitoare și că ea este, de fapt, un cristal curat, strălucitor, incolor, gata să arate orice fază a culorii cu care poate să vină în contact.

Gradul următor al intuiției este intuiția mută. Cu ea nu mai este nevoie de cărți spre a se iniția pe sine însuși în secretele naturii; inteligența noastră devine în stare să derive adevărurile de la izvoarele lor – adevăratele imagini ale fiecărui lucru, în fiecare stare a lumii obiective care sunt reprezentate, prin acțiunea Prāna în inteligența universală – imagini care sunt sufletele acestor lucruri, adevăratele lor eu-uri particulare și sunt fecundate de fiecare stare prin care au trecut sau prin care trebuie să treacă – realitățile fazelor variate și variabile ale lumii fenomenale – calitățile caracteristice ale lucrurilor.

Aceste stări au ca țință lumea fenomenală grosolană. Cele două trepte următoare ale intuiției au ca țință lumea forțelor – lumea corpurilor subtile care stă la rădăcina schimbărilor lumii grosolane. Intuiția meditativă nu are ca scop decât manifestarea prezentă a curenților corpului subtil – forțele care se arată deja sau sunt pe punctul de a se arăta. În această stare, de exemplu, Yoghiul cunoaște în mod intuitiv forțele prezente ale Prāna atmosferic, în timp ce ele se ocupă să ne dea o revărsare de ploaie sau de grindină, de zăpadă sau de polei, dar el nu știe de unde vine activitatea lor de acum, sau dacă voința potențială se va împlini vreodată și, dacă este astfel, în ce măsură. El cunoaște forțele care sunt la lucru în clipa de față, în acest arbore, acest cal, acest om, el cunoaște puterile care păstrează aceste lucruri în starea în care sunt ele acum, dar nu cunoaște nici premergerile nici urmările acestei stări.

Treapta următoare are ca scop cele trei stări ale corpurilor subtile. Starea de acum este în mod sigur cunoscută, însă datorită lui, Yoghi-ul îmbrățișează întreaga istorie a lucrului, de la început până la sfârșit. Așezați în fața lui un trandafir și el îi cunoaște principiul subtil în toate stările sale, de mai înainte și următoare. El este familiarizat cu micile începuturi ale arborelui și creșterea lui în diferitele stări; el cunoaște felul în care apare înmugurirea; el știe cum se deschide mugurele și se transformă într-o frumoasă floare. El știe care îi va fi sfârșitul, cum va pieri ea, el știe la ce epocă aceeași floare va da din nou energie materiei grosolane. Așezați în fața lui o scrisoare închisă și el știe nu numai ce conține scrisoarea, dar poate să înfățișeze gândurile creierului de la care pleacă, mâna care a scris, sala în care au fost ea scrisă și așa mai departe. Aceasta este starea în care inteligența cunoaște inteligența fără ajutorul cuvintelor.

Eu sper că v-am explicat îndestul aceste patru stări; ele constituie ceea ce se numește transa trează / obiectivă (Sivīja Samādhi).

În mod ocazional, aceste puteri se arată de la sine în unele inteligențe. Însă asta dovedește numai că muritorii cei favorizați sunt pe drumul drept. Ei ar trebui să se asigure de puterea lor dacă vor să o stăpânească.

Atunci când acest ultim grad de Samādhi este întărit / confirmat în inteligență, simțurile noastre psihice câștigă în putere asupra acestei sume de cunoaștere sigură care este partea simțurilor noastre fizice. Autoritatea acestui simț este supremă, pentru noi, în tot ceea ce privește lumea grosolană. Într-un mod asemănător nu ne este lăsat niciun loc spre a ne îndoi despre adevărul științei pe care ne-o aduc simțurile psihice. Această înaltă putere de a cunoaște orice adevăr suprasenzorial, cu o perfectă siguranță este cunoscută sub numele de Ritambhara, ceea ce am denumit noi percepția psihică.

Știința pe care ne-o dă percepția psihică nu trebuie să fie confundată cu știința pe care o căpătăm prin inferență, prin imaginație sau prin înregistrările experiențelor altuia.

Inferența, închipuirea și autoritatea verbală, întemeiate pe percepția animală, nu pot să lucreze decât asupra științei căpă-

tate prin simțurile animale. Însă percepția psihică și inferența întemeiată pe asta au drept obiect lucruri ale lumii suprasenzoriale, realități care sprijină existența fenomenală care ne este familiară nouă. Această percepție ia, în fapt, existența naturii lui însuși Prakriti, starea cea mai subtilă de materie, tot așa ca și percepția animală în materia grosolană.

Percepția animală atrage inteligența spre materia grosolană, lumea care i-a dat naștere; percepția psihică atrage inteligența înspre suflet. Practica Samādhi treaz / obiectiv se distruge pe sine însuși. Inteligența absoarbe atâta din cea mai înaltă energie a sufletului încât ea își pierde consistența sa mentală. Întreaga structură a numelor și a formelor nereale dispare. Sufletul trăiește în el însuși și nu, ca acum, în inteligență.

Este limpede că ceea ce numim noi om trăiește, în mod principal, în inteligență. Inteligența are două entități care o afectează / influențează; una este principiul de viață, cealaltă principiul psihic – una producând anumite schimbări prin *în jos*, cealaltă prin *în sus*. Aceste schimbări au fost înregistrate și s-a găsit că stăpânirea sufletului este mai de dorit decât aceea a principiului de viață. Atunci când inteligența se pierde pe de-a-ntregul în suflet, omul devine Dumnezeu.

Scopul acestor capitole a fost de a picta grosso-modo, natura, funcționarea și relația între ele dar și relațiile mutuale ale principiilor, cu alte cuvinte, de a înfățișa cum operează legea tattvică universală pe toate planele existenței.

Am făcut-o pe scurt. Mai rămâne încă mult de spus asupra puterilor latente din Prāna și din inteligență, care se arată în direcțiile speciale ale progresului omului. Cu o descriere a celui dintâi și a celui din urmă principiu al Cosmosului – Spiritul – vom încheia această carte.

CAPITOLUL IX

SPIRITUL

Literă cu literă, acesta este Anandamaya Koşa, corpul de fericire al vedantinilor. (Anandamaya Koşa corespunde Corpului Buddhic, Vijnānamaya Koşa corespunde corpului cauzal – n.t.) Prin puterea de percepție psihică, sufletul cunoaște existența acestei entități, însă, în stadiul prezent de dezvoltare omească ea a făcut să se simtă cu îndrăzneală prezența sa directă în ființa omului. Deosebirea caracteristică între suflet și spirit este lipsa „Eului“ în ultimul.

Acum sunt zorii zilei evoluției, aici este cea dintâi punere în mișcare a curentului pozitiv a marelui Suflu, aceasta este cea dintâi stare de activitate cosmică, după noaptea Mahāpralaya. Cum am văzut-o noi, în fiecare stare de existență, suflul are trei diferențieri: pozitivă, negativă și Suṣumnā. Suṣumnā este starea fecundă de trecere de la una spre cealaltă dintre cele două stări; aceasta este starea descrisă în Parameṣṭhi Sūkta a Rig Veda ca fiind nici Sat (pozitiv) nici Asat (negativ). Aceasta este starea primară a lui Parabrahman, în care întregul univers este ascuns ca și un arbore în sămânță. După cum valurile se înalță și se pierd de la sine într-un ocean, tot așa cele două stări ale evoluției și ale involuției se înalță în această a treia stare și sunt absorbite, la timpul potrivit, în aceeași stare. Ce este însuși Prakriti în această stare de atotputință potențială? Fenomenele lui Prakriti își datorează originea și existența lor modificărilor marelui Suflu. Atunci când acest mare Suflu este în starea de Suṣumnā, nu putem noi să spunem că însuși Prakriti este ținut în această stare de către Suṣumnā? De fapt Parabrahman este acela care este totul în tot. Prakriti nu este decât umbra acestei substanțe și, ca o umbră, ea urmează modificările sufletului. Cea dintâi modificare a marelui Suflu este punerea în mișcare a curentului evolutiv (pozitiv). În această stare, Prakriti preschimbă / se modifică în eterurile de prim grad care constituie atmosfera din care trage Iṣvara viața.

Subiectul (Parabrahman) al cărui suflet cauzează aceste modificări prakritice este, în prima stare a evoluției, cunoscut ca fiind Sat, izvorul oricărei existențe. Eul este latent în această stare și asta destul de natural, pentru că singură numai diferențierea dă naștere Eului. Însă care este această stare? Oare omul trebuie să fie anihilat mai înainte de a atinge acea stare care, din punct de vedere omenesc, este denumită Nirvāna sau Paranirvāna? Nu există nicio rațiune ca să presupunem că aceasta este starea de anihilare, cu atât mai puțin cu cât nu este aceasta condiția căldurii latente în apă. Faptul este că culoarea care constituie egoul devine latentă în cea mai înaltă formă de energie a spiritului. Asta este o stare de conștiință sau de știință mai presus de eu, care desigur că nu distruge eul.

Spiritul individual are aceeași relație cu Sat ca și sufletul individual cu Ișvara, inteligența individuală cu Virāt și principiul de viață individuală cu Prāna. Razele tattvice ale fiecărui grad dau naștere curentului corespunzător. Fiecare centru este o picătură în propriul ocean. Upanișad explică această stare sub diferite nume. Cu toate acestea, Ciandogya Upanișad conține un dialog foarte ușor de înțeles asupra acestui subiect, între Uddālaka și fiul său, Șvetaketu.

Iată dialogul între tată și fiu conținut în cel de-al zecelea Prapāthaka a lui Ciandoghya Upanișad.

Cuvintele originale sunt:

„*Sad eva saumyedamagre āsīt*“.

Traducerea textului ar fi deci: „Această (lume) era numai Sat la început.“

Textul înseamnă că prima stare a lumii mai înaintea diferențierii a fost starea cunoscută sub numele de Sat. De la ceea ce vine mai apoi, este vădit că aceasta este starea universului în care fenomenele – materiale, mentale, psihice – sunt menținute ca posibile. Cuvântul *eva*, înseamnă că la începutul zilei evoluției, universul nu avea toate cele cinci plane nici două sau mai mult din cele cinci plane ale existenței împreună. Acum însă la început numai singur Sat exista.

Sat este unul singur, fără de-al doilea. În aceste două epitete nu există vreo calificare de timp. Sat este unul singur și nu are ca Prāna, Virāt și Șvara (toți trei existând în același timp / deodată), o latură întunecată de existență.

Sentința următoare este făcută ca să spună că, la început era singur Asat. Cuvântul **Asat** este întrebuințat în înțelesul de „ceea ce nu este” sau pe scurt „nimic”. Însă nu acesta este înțelesul Upanișadului; în privința asta nu este nicio îndoială. Cuvintele sunt întrebuințate aici în același înțeles în care sunt ele întrebuințate în Imnul „Nosad āsīt” din Rig Veda.

„Atunci nu era nici Sat-ul nici Asat-ul.” Asta este în mod sigur o stare cu totul alta decât Sat Upanișad. Nu este nimic mai mult decât Sușumnā suflului Brahmic. După asta, în începutul evoluției, Brahmanul devine Sat. Aceasta este faza potențială evolutivă pozitivă. Asat nu este nimic mai mult decât curentul de viață negativ, rece, care domnește în timpul Mahāpralaya. Atunci când întunecata Prakriti a suferit influența pregătitoare a curentului negativ, zorii evoluției se ridică cu începutul curentului pozitiv. Disputa, în ce privește începutul, este numai de natură tehnică. În realitate, nu există început. Totul se mișcă într-un cerc și, din acest punct de vedere, noi putem să așezăm orice stare care ne place la început.

Însă, conchide filozoful lui Asat, în afară de cazul când Māyā suferă influența pregătitoare a Noptii, nu se poate să existe creație. Deci, după el, noi trebuie să așezăm Asat la început.

La asta nu ar vrea să consimtă înțeleptul Uddālaka. După el forța impresivă activă este în Sat, starea pozitivă, după cum toate formele de viață au originea lor în Prāna (materia vitală pozitivă) și nu în Rayi (materia vitală negativă).*

Numai impresibilitatea există în Asat, numele și formele universului fenomenal nu există. De fapt, numele lui Sat a fost dat stării primare a universului evoluând, pentru această unică rațiune. Dacă am traduce aceste două cuvinte, în românește, noi am avea de făurit două compuse unice.

* A se vedea Praśnopanișad-ul

Sat – aceea-în-care-este;

Asat – aceea-în-care-nu-este.

Nu există decât un acest fel de a reda care ar cuprinde adevărata idee și de aceea este mai ales judicios să reținem cuvintele sanscrite și să le explicăm pe cât se poate mai bine. Această stare care există acum, în care numele și formele nu există, nu poate să fie considerată, într-adevăr drept cauza numelor și formelor care există. Deci, singur Sat era la început etc.

Spiritul individual are aceeași relație cu Sat ca și sufletul lui Ișvara.

Nu există nicăieri anihilare în univers. Nirvāna înseamnă pur și simplu absorbire (nu stingere) a razelor fenomenale.

CUPRINS

Glosar	4
Forțele subtile ale naturii și influența lor asupra vieții și destinului omenesc	20
Prefață	22
Capitolul 1. Tattvele	23
Capitolul 2. Evoluție	30
Capitolul 3. Relația mutuală între tattve și principii	36
Capitolul 4. Prăna	43
Capitolul 5. Inteligența	86
Capitolul 6. Galeria tablourilor cosmice	110
Capitolul 7. Manifestările forței psihice	123
Capitolul 8. Yoga – sufletul	127
Capitolul 9. Spiritul	149

Tattvele sunt cele cinci modificări ale Marelui Suflu.

Toate cele cinci **Tattve subtile** pot, fără îndoială, să fie denumite eteruri, dar este rău a se întrebuița termenul eter pentru a exprima starea Akāṣa, fără a-i pune epitetul caracteristic. Noi putem să numim Akāṣa eterul sonor, Vāyu eterul tactil, Apas eterul gustativ și Prithivī eterul olfactiv.

La fel după cum, în Univers, există eterul luminos, element de materie afînată, fără de care s-a găsit că fenomenul luminii rămâne fără explicația potrivită, tot astfel există celelalte patru eteruri, elemente ale materiei afînate fără de care se va găsi că fenomenele sunetului, pipăitului, gustului și al mirosului, rămân fără explicație potrivită.

ISBN 978-973-636-321-4

978 973 636 321 4

